

Poslani plačani v gotovini.
Upravništvo, Ljubljana, analitična
ulica 8 — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126.
Inzeratni oddelki: Ljubljana, Selen-
burgova ul. 6 — Tel. 3892, 3492.
Podružnica Maribor: Gosposka ulica
št. 11 — Telefon št. 2450.
Podružnica Celje: Kocanova ul. št. 2
Telefon št. 190.
Računi pri post. ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842, Praga čisto 78.180,
Wien št. 105.241.

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina: 300 dinov mesečno.
Za inozemstvo Din 40.—

Uredništvo:
Ljubljana, Knafljeva ulica 6, Telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126. Maribor,
Gosposka ulica 11, Telefon št. 2440.
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1.
Telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo.

Politični in gospodarski sporazum z Italijo

Napoved novega režima za Slovence in Hrvate v Italiji

Grof Ciano in dr. Stojadinović sta sinoči podpisala gospodarski in politični sporazum med Italijo in Jugoslavijo — Oba sta napovedala tudi ugodne posledice sporazuma za našo narodno manjšino v Italiji

Beograd, 25. marca, r. Pogajanja, ki so se v največji tajnosti že delj časa vodila med Rimom in Beogradom, so bila danes v Beogradu zaključena s podpisom političnega in gospodarskega sporazuma. Ministrski predsednik dr. Stojadinović in italijanski zunanji minister grof Ciano, ki je davi prispel v Beograd, sta danes zvečer podpisala dve pogodbi, ki nanovo urejata medsebojne politične in gospodarske odnose.

Politični sporazum obsega obveznost da bosta obe državi spoštovali medsebojne državne meje na kopnem in na morju, da bosta vse spore, ki bi nastali, urejali na miren način, odrekajoč se vojni kot instrumentu svoje nacionalne politike. Prav tako se obvezujeta, da bosta v primeru neizvajanja napada na eno ali drugo državo ostali nevtralni. Končno vsebuje politični sporazum tudi določbo, da ne bosta trpeli na svojem ozemlju nobene akcije, ki bi bila naperjena proti nedotakljivosti in suverenosti druge pogodbenice stranke ali ki bi mogla škoditi skupnim interesom.

V primeru, da bi bili v nevarnosti skupni interesi, se bosta sporazumeli o skupnih ukrepih v zaščito teh skupnih interesov.

Gospodarski sporazum ima za cilj poglobitev medsebojnih trgovinskih odnosov ter predvideva ustanovitev posebnega gospodarskega odbora, ki naj vodi kontrolo nad izvajanjem tega sporazuma in dela za poglobitev medsebojne izmenjave blaga. Ta sporazum se lahko razširi v regionalno pogodbo.

V izjavi, ki jo je po podpisu teh pogodb dal novinarjem italijanski zunanji minister grof Ciano, je naglasil prepričanje, da bo ta sporazum ustvaril novo razdobje v medsebojnih odnosih in pripomogel k ureditvi razmer v Srednji Evropi. V dokaz dobre volje Italije, da ustvari prijateljske odnose z Jugoslavijo, je končno sporočil, da so bili danes izpušeni iz konfinacije in zaporov vsi politični jetniki jugoslovenske narodnosti. Prav tako je italijanska vlada že izdala nova navodila glede uporabe in pouka jugoslovenskega jezika.

Razgovori so že dopoldne zavzeli precej časa, popoldne pa so se še nadaljevali. Dr. Stojadinović priredi nocoj v Gardijskem domu italijanskemu zunanjemu ministru slavnostno večerjo, kateri bo sledil tudi poseben koncert. Ker je danes za katoličane velik četrti, bo obsejal koncert zgolj duhovne pesmi. Glasbene točke bodo izvajali beograjska Filharmonija pod vodstvom dirigenta Lovra Matačića, godba garde in člani beograjske opere. Jutri se bodo razgovori nadaljevali. Poleg tega pa se bo grof Ciano odpeljal na Oplenac in na Avalo. Jutri zvečer namerava odpotovati dalje proti Ankari, kamor je namenjen, da vrne obisk turškemu zunanjemu ministru Ruždi Arasu.

Avdiencia pri Nj. Vis. knezu namestniku

Opoldne je bil grof Ciano sprejet v avdienci od Nj. Vis. kneza namestnika Pavla, ki je ostal z zastopnikom Italije v daljšem razgovoru. Pridržal ga je nato na kosilu, ki so se ga poleg kneza Pavla in knežinje Olge udeležili grof Ciano in njegovi spremljevalci ter zastopniki naše vlade.

Službeno poročilo o avdienci grofa Ciana

Beograd, 25. marca, AA. Nj. Vis. knez namestnik je blagovolič ob 12.30 sprejel v avdienci italijanskega zunanjega ministra grofa Ciana. Po avdienci sta Nj. Vis. knez namestnik in knežinja Olga privedla v Belem dvoru na čast grofu Ciano kosilo, ki so se ga udeležili: predsednik vlade in zunanji minister dr. Milan Stojadinović z gospo, italijanska pooblaščenica ministra Di- no Pitti in Butti, italijanski poslanik v Beogradu Indelli, kabinetni šef grofa Ciana commendatore Giansu, osebni tajnik italijanskega poslanstva v Beogradu Marchese Capracina z gospo, italijanski vojaški ataše v Beogradu podpolkovnik Queller, tajnik kabineta g. Ciana cav. Franco Belia, predsednik senata dr. Mažuranić, prometni minister dr. Spaho, naš poslanik v Rimu Jovan Dučić, minister dr. Subotić, dvorne dame ga. Djundjerska, Hadžiceva in Lazarićeva, minister dvora Milan Antić z gospo, prvi adjutant Nj. Vel. kralja general Hristić z gospo in maršal dvora Čolak-Antić.

Po kosilu je Nj. Vis. knez namestnik izročil njegovi ekscelenci grofu Ciano naše najvišje odlikovanje, red Belega orla I. stopnje.

Sprejem in bivanje grofa Ciana v Beogradu

Beograd, 25. marca, p. Italijanski zunanji minister grof Galeazzo Ciano dei Conti di Cortellazzo je od danes gost našega ministrskega predsednika in zunanjega ministra. Kakor znano, se je že sinoči ob 20.29 pripejal na našo območno postajo Rakek. V prestolnico je prispel danes dopoldne. Za njegov prihod v Beograd je zavladalo po vsem evropskem svetu veliko zanimanje. Zaradi tega so skoraj vsi večji evropski listi poslali v Beograd svoje posebne poročevalce. Deloma z italijanskim zunanjim ministrom, deloma posebej je prispelo v Beograd še okrog 20 italijanskih novinarjev. Davi ob 7.30 je minister Ciano prispel v Zemur. Na zemunski postaji ga je pričakovala velika množica novinarjev. Dan je bil zelo lep in Ciano je izstopil iz vagona dobro razpoložen. Nad kolodvorom je prav tedaj krožilo več naših vojaških letal. Ciano, ki je bil sam navdušen letalec, si je z velikim zanimanjem ogledoval naša letala in jih z roko pozdravljali, novinarjem pa dejal: »Moji tovariši so!«

godba je med tem intonirala našo državno himno. Italijanska kolonija je med tem pričela vzklikati: »Ciano! Ciano! Ciano!« Ciano ji je odzdravil po fašistovski.

Pred železnico postaja je bila zbrana precejšnja množica ljudi, ki si je z zanimanjem ogledovala sprejem italijanskega zunanjega ministra. S postaje se je Ciano odpeljal v lepo vilo industrijskega Teokarovića, ki mu je bila za ta dva dni, ki ju namerava prebiti v Beogradu, stavljen na razpolago.

Prvi razgovori z dr. Stojadinovićem

Ob 10.30 se je Ciano vpisal v dvorsko knjigo. Nato je posetil ministrskega predsednika dr. Stojadinovića v kabinetu zunanjega ministrstva. Ob tej priliki so se pričeli razgovori o vseh vprašanjih, glede katerih se ima do jutri doseči definitivni sporazum.

Prva Cianova izjava

Na prošnjo novinarjev, naj jim kaj izjavi, se je italijanski zunanji minister ozrl v nebo in izjavil: Po dežju in oblačnem vremenu prihaja zmerom vedro vreme. Vidite sonce, ki je vzhlo, sonce mi je simbol dobrega pričetka dela. Zame je velika čast, da sem bil določen za to, da izvršim tako pomembno misijo. Rezultati naših prizadevanj bodo dobili v Beogradu svojo definitivno in konkretno obliko. Toda ne bomo ostali pri tem, nego bomo skušali graditi dalje in razviti pričetno delo. To delo bo steber miru na našem lepem Jadranu, miru na Sredozemskem morju, a tudi po vsej srednji Evropi. To je vse, kar vam lahko povem sedaj, ko sem šele stopil na tla vaše prestolnice, ki se mi je pokazala v najlepši luči. Zelo sem srečen in počaščen, da sodelujem pri tem delu. Pozdravljam vas in po vas vse vaše sodržavljane.

Na beograjskem kolodvoru

Na zemunski postaji je bil italijanskemu zunanjemu ministru stavljen na razpolago poseben vlak, s katerim se je ob 9.20 odpeljal dalje v Beograd sam. V Beograd je prispel 10 minut kasneje.

V Beogradu so privedli grofu Ciano svečan sprejem. Trg pred postajo je bil okrašen z italijanskimi in jugoslovenskimi zastavami. Na peronu je bila razvrščena četa vojske, ki je imela čast ministrskega predsednika izkazati gostu. Del perona je zavzela italijanska kolonija svojimi prapori. Poleg tega se je zbralo na peronu tudi zelo mnogo domačih in tujih novinarjev. Okrog 9. se je pripejal na postajo poveljnik mesta armijski general Tomić, za njim pa ministrski predsednik dr. Milan Stojadinović, minister vojske in mornarice general Marić, minister za trgovino in industrijo dr. Milan Vrbanić, župan Vlada Ilić, upravnik mesta Acimović in šefi oddelkov zunanjega ministrstva. K sprejemu so prišli tudi turški poslanik Ali Hajdar, nemški poslanik Herren, grški poslanik Rose-tti, madžarski poslanik Alt, italijanski poslanik Indelli ter avstrijski in albanski odpravniki poslov.

Ob prihodu vlaka je vojaška godba intonirala italijansko himno. Iz svojega salonskega vagona je izstopil italijanski zunanji minister v spremstvu našega poslanika v Rimu Jovana Dučića. Pozdravil se je najprej z dr. Stojadinovićem, potem pa z ostalimi predstavniki, katerim je predstavil tudi svoje spremljevalce.

Grof Ciano je v družbi generala Tomića pregledal častno četo vojske, Vojaška

Važne napovedi grofa Ciana

Izjava italijanskega zunanjega ministra o pomenu sklenjenega sporazuma — Novi predpisi za pouk in uporabo slovenščine in hrvaščine — Izpust slovenskih političnih obsojencev

Beograd, 25. marca, M. Predsednik vlade dr. Stojadinović in italijanski zunanji minister grof Ciano sta nocoj podpisala politični in trgovinski sporazum med Jugoslavijo in Italijo.

Ob 19. so bili v veliki dvorani zunanjega ministrstva sprejeti novinarji. Sprejema se je udeležilo nad 150 domačih in tujih novinarjev. Predsednik vlade dr. Stojadinović in italijanski zunanji minister grof Ciano sta se ob prihodu v dvorano pristršno pozdravila z njimi.

Ob največji pozornosti je prvi spregovoril italijanski zunanji minister, ki je izjavil med drugim:

Sporazuma, ki sva ga pravkar podpisala s predsednikom vlade dr. Stojadinovićem, in ki bosta še nocoj objavljena, morata biti čitana in tolmačena v istem duhu, v katerem sta sestavljena in sklenjena. Povedal bom popolnoma odkrito, kakšen je duh in kakšni so bili razlogi, ki so nas dovedli do sklenitve teh sporazumov in kaj pričakujemo od njih fašistična italijanska vlada.

Ti sporazumi pomenijo mir in varnost med Italijo in Jugoslavijo, pomenijo, da Jugoslavijo in Italija želita prirediti in izvajati politiko dobrega sosedstva, s katero naj se ne samo oddolžijo med obema državama vsi vzroki sporov, marveč tudi ustvari jasno in odločno namero, da med seboj pod vsemi okolištnimi ohraniti mir.

Se danes boste čitali v besedilu pravne formule, s katerimi je ta namera izražena. Jugoslavija in Italija sta odločeni, da ustvarita novo dobo v svojih političnih odnosih in da ustvarita zaupno sodelovanje med obema državama, tako kakor sta to v glavnih obrisih očrtala že pokojni Nikola Pašić in Mussolini na svojem prvem rimskem sestanku. Ti odnosi naj bodo takšni, da bodo odgovarjali skupnim interesom obeh držav, potrebam njunega zemljepisnega položaja in globokim življenjskim zvezam, ki obstajajo med jugoslovenskim in italijanskim gospodarstvom.

Vse to želimo ustvariti s tega sporazuma. Ona predstavljata torej osnovo na kateri bosta naši dve državi izgradili odnose dobrega sosedstva, za katere želimo, da bi bili vedno bolj iskreni in pristni. Prepričan sem, da sem vam v tem pogledu orisal tudi nazore in želje jugoslovenske vlade. To, kar hočemo odstraniti,

je predvsem vsak vir nezaupanja, a to kar želimo ustvariti, je trajno prijateljstvo med obema državama.

Vpliv sporazuma na našo manjšino v Italiji

Prepričan sem, da bo imelo to tudi najpovoljnejše posledice za območno prebivalstvo obeh držav, ki bo v najkrajšem času občutilo dovolj ugodnih posledic sporazuma, sklenjenega med Italijo in Jugoslavijo.

S svoje strani sem obvestil vsega predsednika vlade tudi o dovolj navodilih, ki so jih izdale danes merojane italijanske oblasti in ki se nanašajo na pouk in uporabo srbsko-hrvatsko-slovenskega jezika in tudi na uporabo tega jezika pri bogosljuju.

Odnosaji do sosedov

Pri pogajanjih in sklepanju teh sporazumov pa nismo imeli v vidu samo koristi naših dveh držav. Nasprotno v neposredni smeri želimo doprinesiti stvarni in neposredni prispevek za varnost Evrope, v prvi vrsti v pogledu jadranskega bazena in naših sosednih držav, s katerimi nas družijo najtesnejše vezi. Fašistična vlada je globoko prepričana, da je bilo za zagotovitev dolge dobe miru, dela in obnove, ki je Evropi absolutno potrebna, predvsem potrebno, da se naši državi, ki imata skupne meje, medsebojno sporazumeta ter uredita medsebojne odnose zaupanja in varnosti in da si prizadevata odstraniti vsak vzrok konfliktov, ustvarjajoč stvaren položaj zaupanja in sodelovanja. Skupnost narodov in vseh človeških ustanov nam nalagata predvsem dolžnost do sosedov in predvsem je potrebno, da živimo v miru s svojimi najbližnjimi.

Fašistična vlada je prepričana, da bo razvoj dobrih in pristranskih odnosov med Jugoslavijo in Italijo koristen za vso Evropo in da sta Jugoslavija in Italija do prinesli k temu cilju s tem, da sta na praktičen in konkreten način pripomogli k reševanju problema evropskega miru in stvarnosti.

Srečen sem, da sta se v tej nameri srečali volji naših dveh vlad in da mi je bilo danes dano, da v tem cilju stvarno in uspešno sodelujem z vašim odličnim predsednikom vlade dr. Stojadinovićem, s ka-

terim sem pri tej priliki sklenil tudi osebnoprijateljstvo.

Jugoslavija in Italija sta že danes na potu politike dobrega sosedstva in sodelovanja. Na to pot gremo s prepričanjem in zaupanjem, ter sem globoko uverjen, da bodo ta naš korak z zadovoljstvom sprejeli vsi, ki iskreno in resnično žele mir v Evropi.

Prepričani pa smo tudi, da bodo naši sklepi in naši sporazumi povoljno vplivali tudi na druge narode kot zgled dobre volje, realizma in onega duha vzajemnega razumevanja in solidarnosti, ki je omogočil sporazum med Jugoslavijo in Italijo ter dovedel do medsebojnih odnosov glede katerih želimo, da bi bili trajni in solidni.

Stojadinović o sporazumu

„Sporazum ni naperjen proti nikomur“ — „Pričetek nove strani v naši zgodovini“ — „Vsa stara prijateljstva ostanejo“ — „Spoštovanje medsebojnih mej“

Za grofom Ciano je spregovoril novinarjem dr. Milan Stojadinović. Rekel je: Čuli ste, kar vam je povedal g. zunanji minister Ciano. Jaz se popolnoma pridružujem tem izjavam. Pri svojih današnjih razgovorih smo določili tekt posebnega političnega in posebnega gospodarskega sporazuma. Ta dva sporazuma se med seboj izpolnjujeta. Politični sporazum naj pomeni pričetek nove, boljše strani naše zgodovine. S tem sporazumom se postavljajo naši odnosi na novo osnovo in se ustvarja podlaga za iskreno prijateljstvo med obema sosednjima narodoma. To, kar daje našemu sporazumu posebno etično vrednost, je dejstvo, da ni naperjen proti nikomur. On je orodje miru med sosedoma in miroljubnega sodelovanja med obema prijateljskima narodoma. On ustvarja novo obzorje, ne da bi pri tem zadel v naša stara tradicionalna prijateljstva, kakor tudi ne naše obstoječe mednarodne obveznosti. Prav tako tudi ne povzroča nikake škode našim obveznostim na osnovi pakta Društva narodov. Razen tega so v njem ponovljene obveznosti iz Briand - Kelloggovega pakta, po katerem vojna ali sila nista dopuščeni za doseg nacionalnih interesov.

Naš današnji sporazum temelji na spoštovanju naših vzajemnih mej, na kopnem in na morju. Jaz sem enako kakor g. minister Ciano prepričan, da bo ta sporazum ugodno učinkoval na vsa vprašanja, ki se posebej tičejo prebivalstva na obeh straneh naših mej, na kopnem in na morju. S tem sporazumom se ustvarja atmosfera, v kateri se bodo mogla tudi vsa tehnična in manjša vprašanja dovoljno urediti. Končno, kar ni naš najmanjši pomena, ima

odstraniti medsebojno nezaupanje, ki se je žal od časa do časa pojavljalo tako v Jugoslaviji kakor v Italiji in ki se je na različne načine manifestiralo. Glede na obseg in pomen medsebojnih trgovinskih zvez v preteklosti, kakor tudi glede na možnost razvoja v bodočnosti, mora biti gospodarskemu momentu v našem današnjem sporazumu posvečena še posebna pozornost. Zato je bil sklenjen tudi poseben sporazum, ki ureja gospodarske odnose na naslednji osnovi:

Gospodarska pogodba

Pogodba ima obliko dopolnila k že sklenjenim pogodbam — Povečanje obojestranskih kontingentov

Beograd, 25. marca, p. Nocoj sta bili objavljeni besedili političnega in gospodarskega sporazuma med našo državo in Italijo, ki sta bila nocoj sklenjena. Gospodarski sporazum se glasi:

Dopolnilni sporazum k pogodbi o trgovini in plovi z dne 14. julija 1924 in k dopolnilnim sporazumom z dne 25. aprila 1931 in z dne 26. septembra 1936, o razširjenju obstoječih trgovinskih izmenjav in razvijanju gospodarskih odnosov med Jugoslavijo in Italijo.

Kraljevi namestniki v imenu Nj. Vel. kralja Jugoslavije ter Nj. Vel. kralja Italije in cesar Etiopije so se v svrhu, da dajo nove pobude svojim obstoječim trgovinskim odnosom, da učvrstijo in razširijo sedanjo trgovinsko izmenjavo na osnovi ravnoteže, da zagotovijo pravilnejše in primernejše postopanje v zgoraj omenjene svrhe; da omogočijo kontrolo nad izvajanjem odredb, določenih in ju svrhu, in da prouče pogoje za širše gospodarsko sodelovanje,

odločili skleniti sporazum in so določili v to svrhu za svoja pooblaščenca: kraljevi namestniki v imenu Nj. Vel. kralja Jugoslavije, Nj. ekscelenco dr. Milana Stojadinovića, svojega predsednika kr. vlade in zunanjega ministra, Nj. Vel. kralja Italije in cesar Etiopije pa Nj. ekscelenco grofa Galeazza Ciana di Cortellazzo, svojega zunanjega ministra, ki sta se, ko sta izmenjala svoja polnomočja in ju spoznala za dobra in sestavljena v predpisani obliki, sporazumela v tehle odredbah:

§ 1. Italija prizna Jugoslaviji dopolnilne kontingente izven kontingentov, predvidenih in določenih v sporazumih, ki so bili sklenjeni pred sedanjim. Ti kontingenti bodo naknadno določeni v svrhu, da se olajša izkoriščanje kontingentov. Glede uvoznih dovoljenj bodo pristojne oblasti obeh držav sodelovale v obliki in na način, ki ju ima določiti stalni jugoslovenski-italijanski odbor, predviden v členu 4. tega sporazuma.

§ 2. Jugoslavija prizna Italiji plačila v kiridngu za določene specialne proizvode katerih količina in vrednost se ima posebej določiti in za katere se za zdaj zahteva plačilo v devizah.

Vsi slovanski politični obsojenci izpušeni

Grof Ciano je nato s posebnim zadovoljstvom sporočil novinarjem, da je pravkar prejel od predsednika italijanske vlade Mussolinija brzojavko, s katero ga obvešča, da so bili danes v proslavo sklenitve in podpisa sporazuma med Italijo in Jugoslavijo izpušeni iz zaporov in internacije vsi politični jetniki slovanskega porekla, v kolikor niso bili že prej deležni amnestije ob priliki radostnega dogodka v kraljevski rodbini. Od danes naprej ni v zaporih in konfinaciji nobenega političnega jetnika jugoslovenske narodnosti.

odstraniti medsebojno nezaupanje, ki se je žal od časa do časa pojavljalo tako v Jugoslaviji kakor v Italiji in ki se je na različne načine manifestiralo.

Glede na obseg in pomen medsebojnih trgovinskih zvez v preteklosti, kakor tudi glede na možnost razvoja v bodočnosti, mora biti gospodarskemu momentu v našem današnjem sporazumu posvečena še posebna pozornost. Zato je bil sklenjen tudi poseben sporazum, ki ureja gospodarske odnose na naslednji osnovi:

1. Poglobitev in razširjenje že obstoječih trgovinskih zvez izven okvira veljavnih trgovinskih pogodb. To razširjenje se ima doseči predvsem s povečanjem izvoznih kontingentov, izenačenjem konkurenčnih osnov, z novimi medsebojnimi ugodnostmi itd.

2. Ustanovitev posebnega organa za izvajanje vsega tega gospodarskega programa, predvsem s kontrolo nad izvajanjem pogodbenih določb, ki naj bi jo izvajal stalni gospodarski odbor.

Na ta način so medsebojni gospodarski odnosi postavljeni določeni smotri in določene meje v svrhu popolnega izkoriščanja vseh gospodarskih možnosti, a njih nadaljnjo izgraditve zavarovana s kontingenti.

Ne morem zamisliti, kolikšno je moje zadovoljstvo, da sem imel priliko ne le pozdraviti g. zunanjega ministra grofa Ciana kot draga gosta, nego s tem najodličnejšim zastopnikom Mussolinijeve Italije tudi sodelovati. Sporazum, ki sva ga podpisala, bo služil, kakor sem prepričan, tako v korist Italije kakor Jugoslavije, pa ne le njima nego tudi vsem onim, ki streme po miru in tem delu sveta.

§ 3. Visoki pogodbeni stranki se obvezujeta, da bosta ena drugi priznavali enakost v postopanju izven onega, kar izhaja iz normalnega izvajanja kvazule o naj. večjih ugodnostih, ki je osnova vseh njih gospodarskih odnosov, tako da se ne bo pojavilo nikakor razlikovanje v škodo ene ali druge izmed obeh držav, v odnosu napram katerikoli tretji državi in napram kateremu proizvodu. Vzpostavitev te enakosti, določitev njenega obsega in njenega odnosa napram carinskim režimom, določite proizvozniki, na katere se ima nanašati, in držav, napram katerim se ima izvajati, bo izvedel stalni jugoslovensko-italijanski gospodarski odbor.

§ 4. Visoki pogodbeni stranki soglašata v tem, da se najkasneje v mescu dni po uveljavljanju tega sporazuma sestavi stalni jugoslovensko-italijanski gospodarski odbor, predviden v protokolu dopolnilnega sporazuma z dne 25. aprila 1932. leta. Razen nazog, označenih v omenjenem protokolu, se bo imel odločiti o vsaki kontroli nad izvajanjem posameznih pogodbenih določb in stalnim iskanjem zboljšanja medsebojne trgovine in razširjenja gospodarskega sodelovanja med obema državama. Ta odbor se ima sestati vsaj enkrat na leto. Prvi sestanek bo v roku treh mesecev po uveljavljanju tega sporazuma.

Število članov tega odbora bosta določili po skupnem sporazumu vlad obeh držav. Ni pa nujno, da morajo vsi člani sodelovati na sestankih odbora, ker je lahko njihova prisotnost odvisna od značaja predmetov, o katerih se ima na dotičnih sestankih razpravljati.

§ 5. Ta dopolnilni sporazum ustvarja samo preliminarno osnovo za širše gospodarsko sodelovanje, ki pa lahko dobi obliko ožjega regionalnega sporazuma. Stalni odbor bo imel nalogo proučevati osnovne smernice, odnose in obseg tega ožjega sporazuma.

§ 6. Trajanje tega sporazuma je večno, no na trajanje političnega sporazuma, podpisanega na današnji dan.

§ 7. Ta sporazum bo ratificiran in uveljavljen onega dne, ko se bodo izmenjali ratifikacijski instrumenti. Ta izmenjava se bo izvršila v Beogradu, čim prej bo

mogoče. V potrditev vsega tega sta imenovana pooblaščenca podpisala ta sporazum.

Sestavljeno v Beogradu, 25. marca leta

Politična pogodba

Jamstvo skupnih in jadranskih mej — Obveza medsebojne nevtralnosti — Protiteroristična klavzula

Uvod k politični pogodbi je enak uvodu k gospodarskemu sporazumu. Pogodba se pa se glasi:

§ 1. Visoki pogodbeni stranki se zavezujejo, da bosta spoštovali svoje skupne meje na kopnem kakor tudi pomorske meje obeh držav na Jadranu in da bo v primeru, če bi bila ena izmed njih neizgovorno napadena od ene ali več sil, druga stranka opustila sleherno akcijo, ki bi lahko koristila napadalcu.

§ 2. Za primer mednarodne komplikacije in če se visoki pogodbeni stranki sporazumeta o tem, da se njuni skupni interesi ogroženi ali da bi mogli biti ogroženi, se zavezujejo, da bosta dogovorili o ukrepih, ki jih bosta podvzeli za njihovo ocvanje.

§ 3. Visoki pogodbeni stranki ponovno potrjujejo svojo voljo, da v svojih medsebojnih odnosih ne bosta segli po vojni kot instrumentu svoje nacionalne politike in da bosta vese spore in nesoglasja, ki bi nastala med njima, uređili z mirnimi sredstvi.

§ 4. Visoki pogodbeni stranki se obvezujejo, da na svojih ozemljih ne bosta ne trpeli niti na kakršenkoli način podpirali kakršnekoli aktivnosti, ki bi bila naperjena proti teritorialni integralnosti ali obstojećemu redu druge pogodbenice stranke ali ki bi bila takega značaja, da bi škodila prijateljskim odnosom med obema državama.

1937 v dveh primerih, izmed katerih je bil po eden izročen vsaki izmed visokih pogodbenih strank.

Sestavljeno v Beogradu, 25. marca leta

Politična pogodba

Jamstvo skupnih in jadranskih mej — Obveza medsebojne nevtralnosti — Protiteroristična klavzula

Uvod k politični pogodbi je enak uvodu k gospodarskemu sporazumu. Pogodba se pa se glasi:

§ 1. Visoki pogodbeni stranki se zavezujejo, da bosta spoštovali svoje skupne meje na kopnem kakor tudi pomorske meje obeh držav na Jadranu in da bo v primeru, če bi bila ena izmed njih neizgovorno napadena od ene ali več sil, druga stranka opustila sleherno akcijo, ki bi lahko koristila napadalcu.

§ 2. Za primer mednarodne komplikacije in če se visoki pogodbeni stranki sporazumeta o tem, da se njuni skupni interesi ogroženi ali da bi mogli biti ogroženi, se zavezujejo, da bosta dogovorili o ukrepih, ki jih bosta podvzeli za njihovo ocvanje.

§ 3. Visoki pogodbeni stranki ponovno potrjujejo svojo voljo, da v svojih medsebojnih odnosih ne bosta segli po vojni kot instrumentu svoje nacionalne politike in da bosta vese spore in nesoglasja, ki bi nastala med njima, uređili z mirnimi sredstvi.

§ 4. Visoki pogodbeni stranki se obvezujejo, da na svojih ozemljih ne bosta ne trpeli niti na kakršenkoli način podpirali kakršnekoli aktivnosti, ki bi bila naperjena proti teritorialni integralnosti ali obstojećemu redu druge pogodbenice stranke ali ki bi bila takega značaja, da bi škodila prijateljskim odnosom med obema državama.

Odmevi v svetu

V Italiji

Rim, 25. marca. br. Nocojšnji listi objavljajo sklenitev sporazuma z Jugoslavijo pod celostanskimi naslovi ter so opremili svoja poročila s slikami Mussolinija, grofa Ciana in dr. Stojadinovića. Listi naglašajo, da pomeni ta sporazum pričetek nove dobe ne samo za odnosaje med Italijo in Jugoslavijo, nego tudi za vso Srednjo Evropo. Končno sta se sporazumela dva naroda, ki ju veževo ne samo skupni politični interesi, osredotočeni na uvrstitve miru, marveč tudi skupni gospodarski interesi. Malo je držav, ki bi se v gospodarskem pogledu medsebojno tako izpolnjevali, kakor baš obe jadranski sosedni. Po mnenju »Giornala d' Italia« predstavlja ta sporazum uvod v politično in gospodarsko konsolidacijo Podunavja in Balkana.

V Nemčiji

Berlin, 25. marca. AA. Berljinski politični krogi kažejo veliko zadovoljstvo nad zblizanjem med Italijo in Jugoslavijo. DNB navaja več odstavkov iz članka »Vreme«, ki pravi, da sprejema Beograd italijanskega zunanjega ministra z iskrenim veseljem. V drugem poročilu meni, da bo sporazum med Italijo in Jugoslavijo po duhu in vsebini najbolj podoben britansko-italijanskemu gentlemenskemu dogovoru na eni strani in poljsko-nemškemu paktu na drugi strani. Ta nova pogodba se ne sme smatrati kot kakšen preobrat v jugoslovenski zunanji politiki, ker se ne dotika dosedanjih političnih zvez Jugoslavije ali Italije.

Praški sestanek

Popolno soglasje med državami Male antante o vseh problemih mednarodne politike

Praga, 25. marca. br. Rumunski min. predsednik dr. Tatarescu, ki je v ponedeljek prišel v Prago, kjer je imel razgovore s predsednikom vlade dr. Hodžo in z zunanjim ministrom dr. Krofto, je danes odpoval v spremstvu vojnega ministra Mahnika v Brno. Dr. Hodža je svojega gosta spremljal do Pardubic, kjer sta se prisrčno poslovila.

O razgovorih, ki so se vršili o priliki Tatarescovega bivanja v Pragi, je bil danes objavljen naslednji komuniké:

V sredo, 24. t. m. so bila končana posvetovalna predsednika rumunske vlade dr. Tataresca s predsednikom češkoslovaške vlade dr. Hodžo, katerih se je udeleževal tudi češkoslovaški zunanji minister dr. Krofta. Poleg splošnih političnih problemov so obravnavali zlasti vprašanja, ki se tičejo razširjenja in poglobitve medsebojnih gospodarskih odnosov. V tem pogledu je bil dosežen sporazum, ki se nanaša na najvažnejša produkcijska področja obeh držav. Sklenjen je bil tudi podroben dogovor glede načina plačila češkoslovaških dobav za rumunsko vojsko. Predsednik obeh vlad sta z zadovoljstvom ugotovila ugoden gospodarski razvoj obeh držav in napredujoče medsebojno gospodarsko sodelovanje, ki se mu poleg tesnega političnega sodelovanja v okviru Male antante pridružujejo tudi odkritosrčne simpatije vseh slojev obeh narodov. Ugotovila sta, da napreduje razvoj obeh držav sponoredno v okviru Male antante ter da vlada med obema državama popolno soglasje tako v pogledu njihovih stremeljenj kakor njihovih ciljev.

Prav tako sta mogla ugotoviti prisrčne odnose obeh držav do Jugoslavije, s katero obstoja popolno soglasje o vseh problemih mednarodne politike. V pogajanjih za zblizanje med Jugoslavijo in Italijo vidita Rumunija in Češkoslovaška dragocen prispevek za konsolidacijo razmer v srednji Evropi, torej na interesnem področju celotne Male antante, ki je že ponovno naglasila svojo željo po sodelovanju vseh podunavskih držav.

Predsednika obeh vlad sta pri tej priliki tudi potrdila, da Mala antanta slej ko prej najodločneje odklanja povratek Habsburžanov na avstrijski prestol.

Odlašanje nadzorstva

Celotni načrt kontrole nad španskimi mejami b uveljavljen morda šele čez 14 dni

London, 25. marca. br. Po prvotnem načrtu bi morala stopiti jutri v veljavo mednarodna kontrola na španskih mejah in v španskih vodah, v zadnjem trenutku pa so nastale nove težave, tako da so morali uveljavljanje odnosno izvajanje mednarodne kontrole znova odložiti. Kakor vse kaže, ni računati s tem, da bi se začela kontrola izvajati še ta mesec, marveč šele sredi aprila, če ne bodo med tem nastali, kar ni izključeno še novi zapletitaji.

Pododbor ki ima nalogo določiti še poslednje tehnične podrobnosti glede razdelitve posameznih con, je imel snovi sejo, na kateri bi morali odobriti tozadevne predloge tehnične komisije preden pa so začeli o tem razpravljati, je predlagal ruski poslanik Majski, na se imenuje posebna komisija, ki naj preuči ali je res v Španiji 60.000 mož regularne italijanske vojske. Če je to res, predstavlja to kršitev ne samo dogovora o nevmešavanju, marveč tudi pakta Društva narodov. Ni mogoče prej skleniti o kontroli in dopustiti da sodeluje pri tej kontroli tudi Italija če na tako očiten način krši sklenjene dogovore.

Predsednik odbora lord Plymouth je sku-

sal pregovoriti poslanika Maškega, naj svoji predlog umakne, kar pa je odklonil. Italijanski poslanik Grandi je nato izjavil, da predstavlja ta predlog izjavo, na katerega bo fašistična Italija primerno odgovorila.

Nemški poslanik Ribbentrop je pritrđil svojemu italijanskemu tovarišu in naglasil, da gre samo za pov. komunistični propagandni manever. Rusija hoče tudi odbor za nevmešavanje zlorabiti za komunistično propagando.

Predsednik odbora je nato predlagal, naj se ruski predlog ne sprejme v uradni komuniké. Temu pa sta se protivila zastopnika Italije in Nemčije, ki sta nasprotno zahtevala, naj se ruski predlog objavi, da bo mogla svetovna javnost videti, kako Rusija neprestano izniva nove konflikte in seje razdor med narodi. Predsednik je nato zaključil sejo z izjavo, da bo ruski predlog proučil pristojni pododbor.

Sklicanje sveta DN

Zeneva, 25. marca. g. Na pobudo angleške vlade bo plenarna seja sveta Društva narodov sklicana 26. maja ob 11. dopoldne.

Beleške

„Delavska politika“ o hrvatskem vprašanju

Mariborski socialistično glasilo razpravlja v uvodniku o hrvatski diskusiji v senatu. Med drugim pravi:

»Razumljivo je, da se je morala naša nova država urediti po enotni ustavi, enotni zakonodaji. S tem je pa obenem rečeno, da se tudi vsi deli države gospodarsko, politično in socialno enako obravnava. Nič ne ni nikdar zahteval, če je pometen, posebnih privilegijev za ta ali oni del države, pač pa enakopravnost v vsakem oziru... Ne gre za dr. Mačka. Gre bolj za demokratičen sporazum med političnim prebivalstvom države, za sporazum enakopravnosti v zgoraj omenjenem smislu. V državi imamo 5 ali 6 ozemelj, ki so prej pripadala raznim državnim tvorbam in imajo svojo zgodovino, svojo kulturno stopnjo. Te je treba spraviti v sklad s celoto, toda ne z nasiljem, ampak po poti razvoja, po poti najljudnejše demokracije, v kateri se bodo čutili vsi deli domače. Niti trenutek ne dvomimo, da bi se po tem potu ne dalo rešiti tudi takozvano hrvatsko vprašanje, ki bistveno ni prav nič drugega, kakor slovensko, vojvodinsko-črnogorsko ali macedonsko.«

Socialisti in starostno zavarovanje delavstva

Zadnja »Delavska politika« objavlja glavne določbe uredbe o starostnem zavarovanju delavstva. V svojem komentarju pravi, da uredba delavstva ne bo mogla zadovoljiti. Predvsem je starostna meja previsoko odmerjena, ker je le malo delavcev, ki dožive 70 let. Do invalidske rente bo težko priti, kakor kažejo izkušnje iz dosedanje prakse delavskega zavarovanja. Tu di karencina doba 4 let za invalidsko in 10 let za starostno rento je po mnenju lista predolga.

»Delavska politika« prihaja do zaključka, da bo »starostno zavarovanje težko izhajalo, ako ne bo imelo drugih dohodkov, razen prispevkov delavcev in delodajalcev. Za starostno zavarovanje prispevaj država.

Nov našiški proces

Kasacijsko sodišče v Zagrebu je, ko je razpravljalo o pritožbah v našiškem procesu, odredilo, naj se razprava obnovi o nekaterih delih, ki so jih bili obtoženi glavni akterji slovitve našiške afere. Za ponovno razpravo je bilo določeno okrožno sodišče v Zagrebu. Zagovarjati se bodo morali skoro vsi glavni obtoženci iz prvega našiškega procesa, med njimi oba Schläsingerja, Sohr, Gutmann, dr. Bralančič itd. Inkriminirana dejanja se v glavnem nanašajo na uničevanje uradnih dokumentov ter na podkupovanje uradnih oseb. Razprava se bo začela 19. aprila in bo po dosedanjih dispozicijah trajala kakih 14 dni.

Centralizem PAB

V četrtkovem »Hrvatskem dnevniku« citamo pod gornjim naslovom:

»Na glavni skupščini Privilegirane agrarne banke je bil pri dopolnitvi volitvah izvoljen v upravni odbor samo en Hrvat. Razen njega sta v odboru že od poprej Anton pl. Mihalovič in grof Miroslav Kulmer. PAB ima danes izjemen položaj zaradi likvidacije kmečkih dolgov. Zato tudi hrvatskemu kmetu ni vseeno, kdo je v vodstvu te banke. Veleposelnika Mihalovič in Kulmer bi naj bila nekaka predstavnik hrvatskega kmeta in zaščitnika njegovih interesov! Poleg njih so v upravnem odboru po veliki večini ljudje, ki imajo še mnogo manj zvez z interesi hrvatskega kmeta, kakor ta dvojica. V vodstvu PAB niso zastopani oni kmetje, ki so danes privezani na to banko s 500 milijoni dinarjev. V banki velja centralističen sistem poslovanja in uprave. Zadnja glavna skupščina ni prožila dokaza, da se bo ta sistem spremenil.«

Radičevci in frankovci

O trenjih v taboru dr. Mačka piše tudi »Seljaški pokret«, glasilo ministra brez portfelja Vojte Djordjevića. Takole pravi:

»Hrvatski fašisti (frankovci) ne skrivajo svojega nezadovoljstva z vodstvom hrvatskega kmečkega pokreta, glede metod in glede končnega cilja. V kolikor bosta hrvatski kmečki pokret, odnosno HSS realneje gledala na sporno vprašanje, v toliko bodo naraščali znaki fašističnega odpora. Gotovo pa je, da bo vodstvo hrvatskega kmečkega pokreta znalo preprečiti odločilen vpliv fašizma na hrvatske ljudske množice. Da je ta vpliv vendar že znan, se vidi iz izjav uglednih članov vodstva, ki pri vsaki priliki naglašajo, da za fašizem ni mesta v hrvatskem narodu.«

„Samouprava“ o naših odnosih z Rusijo

»Samouprava«, glavno glasilo JRZ, komentira v uvodniku izjave g. dr. Stojadinovića med zunanje-politično debato v senatu. Med drugim pravi:

»Kar se tiče Rusije, se nikdo v naši državi ni odrekel čustvu slovenske solidarnosti. Toda danes se postavlja vprašanje, ali sovjetska Rusija more in hoče zmanjšati svojo aktivnost in svojo škodljivo propagando, ali pa še vedno sanja o svetovni revoluciji. Na žalost ne vemo, kje je resnica v zvezi s tem vprašanjem. Nikake garancije nimamo, da je Moskva opustila svoj načrt o svetovnem požaru. Nasprotno, mi smo celo prepričani, da bo subverzivna akcija Kominterne vedno večja in nevarnejša. Ako k temu dodamo še dejstvo, da bi od obnove odnosov z Rusijo ne mogli pričakovati nikakih gospodarskih koristi, potem je staljša opozicija v tem problemu zares površno ali pa demagoško zlonamerno.«

Važna posvetovanja pri Horthyju

Budimpešta, 25. marca. b. Državni regent Horthy je sprejel včeraj v daljši avdijenci najprej münsterskega predsednika Daranyija s katerim se je razgovarjal o vseh perećih notranjih in zunanje-političnih vprašanjih, nato pa še finančnega ministra Fabinyja ter zunanjega ministra Kanyo. S Kanyo je ostal v dolgem razgovoru, tekom katerega ga je zunanji minister informiral o vseh perećih zunanje-političnih vprašanjih v zvezi z novimi akcijami v podunavskem bazenu.

Naše združništvo in naša kmetijska služba

Iz govora Ivana Pucelja pri razpravi o proračunu kmetijskega ministrstva

Pri debati o proračunu ministrstva za kmetijstvo je na nočni seji senata dne 24. t. m. govoril v imenu kluba JNS senator g. Ivan Pucelj. Podvrgel je ostri kritiki delovanje v tem resoru, dasi je ministru samemu priznal brez pridržka pošteno in dobro voljo ter smisel za potrebe kmetijskega stanu.

Uvodoma se je govornik najprej dotaknil pisanja »Slovenca«, ki je poročal, kako je senator Kotur odgovarjal na govornikova izjavljanja v debati o proračunu ministrstva notranjih zadev. V reticuli pa sen. Pucelj na dotični seji sploh ni govoril in je potemtakem tudi odgovor dr. Kotura izmisljen. Senator dr. Kotur bo, kolikor so mu povedali, pač mnogo razpravljaj o prilikah v Sloveniji. Toda z njim ne bo polemiziral, kajti dr. Kotur ve o tem predmetu ravno toliko, kolikor o Afganistanu ali o Madagaskarju. Ker se je dr. Kotur obračunal s svojo nekdanjo stranko, zlasti pa s svojim bivšim klubom, se govornik nada, da je dr. Kotur pri tem obračunavanju uredil tudi svoje račune s klubovo blagajno.

Združništvo in politika ministra dr. Korošca

Nato je g. Pucelj obširno razpravljaj o stanju slovenskega združništva. Oče srbskega združništva je Mihajlo Avramović, pri nas pa sta že davno pred njim brata Vošnjaka ustanavljala kreditne zadruge. To je bilo leta 1872, in 1873. Deset let kasneje je Mihael Vošnjak ustanovil v Celju prvo združno zvezo, šele za tema dvema je prišel dr. Kerek. Dotim pa je bil Vošnjakov in Avramovićev združni po-kret naroden in socialen, so Krekove zadruge imele predvsem strankarski cilj. Strankarsko izkoriščanje zadrug pa je za to lepo idejo velika škoda in zlo. Zato je naše združništvo tudi prišlo tako daleč, kakor je danes. Jaz sem kot politik vedno odklanjal, da prevzamem kako mesto v upravi zadruge, ker sem mnenja, da moramo politiki prepuščati taka mesta nepolitičnim osebam.

Kmetje dolžniki in kmetje vlagatelji

Združništvo je tako važna panoga našega gospodarstva, da ga ministrstvo mora resno upoštevati, že zato, ker je 90% zadrugarjev — kmetov. Kreditno združništvo je pri nas ubilo odušerstvo. Zdj pa se dogaja, da so kreditne zadruge uničene zaradi uređbe o kmečkih dolgovih. Kreditne zadruge v Sloveniji nimajo namreč samo dolžnikov, marveč tudi vložnike. Dolžniki bodo odplačevali svoje dolgeve 12 let, ali naj tudi vložniki čakajo na svoj denar 12 let? Njihove vloge znašajo 1411 milijonov. Zakaj se ni našel za kreditne zadruge drugi, boljši način? Temu je vzrok popolno nepoznanje stvari ali pa še kaj hujšega. Tretjega ni, Toda zadruge je treba rešiti.

Medklici g. Smodeja

Senator Smodej: »Mi na tem že davno delamo.«

Pucelj: Saj to ravno trdim, da ste vse to, proti čemur se pritožujem, napravili vi.

Smodej: Vi niste imeli korajže, da bi rešili kmetjsko vprašanje. Če bi bilo to lahko, bi bili vi to že davno izvedli.

Pucelj: Kmetijska kriza je bila l. 1932 na vrhuncu. Prisiljeni smo bili ustaviti eksekucije kmečkih domov. G. Smodej pravi, da nismo imeli korajže. Ne, za take stvari, kakršne delate vi, je res nismo imeli, vi pa ste jo imeli, in zato je naše združništvo prišlo v tak položaj. Mi smo bili toliko vestni, da tega vprašanja nismo reševali z naglico in površnostjo, osebno ne tedaj, ko je bila kriza na vrhuncu. V ostalem pa, gospod Francelj, jaz že tri leta ne nosim odgovornosti za uređitev tega vprašanja. Po receptu g. predsednika vlade dr. Stojadinovića in g. notranjega ministra dr. Korošca bi jaz od sebe lahko odvrnil sploh vsako odgovornost, kakor jo je odvrnil od sebe g. dr. Stojadinović za vladu g. Jevtića, dasi je sodeloval na njegovih volilnih shodih, in kakor g. Korošec odklanja odgovornost za ona leta diktatorske vlade, ko je bil sam njen član.

Smodej: »Korošec je bil v konfinaciji. To je očitno.«

Banjanin: »Vi pa ste sedeli v presbiteriju.«

Smodej: »Jaz sem tam delal v korist države in naroda, mnogo zla sem preprečil.«

Pucelj: »Prostim g. predsednik, da mi čas Smodejevih medklic ne štejete v govor. Jaz sem tovarišu Smodeju hvalen za njegove medklice; pri njih se nekoliko spočijem, obenem pa mu dajem priliko, da nekoliko izpolni svojo kvalifikacijo za poročevalca večine.

Vsa zbornica se smeje. Glasovi: Imejte usmiljenje ž njim.

Pucelj: »Kaj pa hočem? Saj ne morem pripraviti Smodeja, da bi bil duhovit vsaj v medklicah.«

Senator Pucelj je dalje pozval kmetijskega ministra, naj stori urne korake za rešitev združništva. Revizija uređbe o kmečkih dolgovih je neobhodno potrebna. Zadruge morajo priti do denarja. Sedanje uređite v obsoja vse in tudi klerikalna združna zveza je slovesno proglasila, da je nesrčna. Njeno mnenje je povsem drugačno nego mnenje g. Smodeja.

Razmestitev veterinarjev

Kmetijski oddelek pri banški upravi v Ljubljani je bil naravnost razgan. Nikogar niso pustili na svojem mestu, če niso imeli usposobljenih, so namestili ljudi brez kvalifikacije. Vi poznate te razgane strokovnjake. N. pr. Zidanška, ki je vrhu vsega še veren in pobožen človek. Tako temeljito so razgnali, kmetijske strokovnjake, da tri mesece niso imeli niti predavatelja za radio. Leta je s arealnim referenti. Ko je klerikalizem zavladal v Sloveniji, je usoda zadela tudi veterinarje. Zivnozdravnikov je bilo v Sloveniji 26, od teh so jih 13 preostili. Iz Kamnika je moral iti veterinar Rauter na Krk, da bo tam lečil morske ribe. Gojčac iz Škofje Loke je moral celo v

Dolnji Lapac, tretji v Bosanski Petrovac, četrti v Bugojno, ošali v Gračanico, v Preko, v Konjice, v Stolac, v Sarajevo, na Cetinje. Vsi so izvršni strokovnjaki in tudi pristajši JRZ so se zanje zavzeli. Zaman!

Smodej: »Kako pa ste vi delali?«

Pucelj: »Ugotavljam, da mi nismo preostili niti enega veterinarja. Zdj bom pa skušal ganiti srce g. Smodeja. Spominjam ga Rautarja, ki je Korošec in ki si je ko maj rešil življenje z begom v Jugoslavijo. Bil je narodni delavec na Koroškem. Tudi g. Smodej je bil narodni delavec. Vse, kar lahko rečemo, lepega o njem, je iz te dobe.

Glasovi z leve: G. Smodej: Vidite, kako vas hvali.

Smodej: Ne potrebujem njegove hvale.

Pucelj: G. Smodej, vedno dobro, da sem bil jaz zadnji Jugoslovian, ki je obiskal pokojnega Grafenauerja.

Smodej: To je bil eden izmed mojih najboljših prijateljev, vi pa na žalost niste.

Glas z leve: Toda ko je bil v težkem položaju, niste zanj ničesar storili!

Senator Pucelj: Počakajte, apeliral bom na vaše srce. Vidite, Rauter je bil sodelavec Grafenauerjev, tudi vi ste bili narodni delavec na Koroškem. Zakaj ga preganjate? Zato, ker je dober človek in dober živnozdravnik, a ni klerikalce. Vse ga je imelo rado. Moral je iz Kamnika, ker je to zahteval Nande Novak. Nande Novak pa je »narode« v kamniškem srežu.

Smodej: En človek ni narod.

Pucelj: Nande je zahteval in zgodilo se je. Ista je s Šlibarjem iz Celja. Po statističnih podatkih je imel 420 predavaj v svoje stroke. Zanj so posedovali celo klerikalni kmetje, pa ni nič pomagalo. Dr. Jerina in Drole sta glasovala pri občinskih volitvah za klerikalno listo in jima je g. Kerek objubil, da se bo zavzel za nju, pa je bilo vse zaman. Če ste jih že premeštili, jim dajte vsaj možnost, da žive. Oni so tako rekoč v konfinaciji in to v mnogo težji nego golovi gospodje, ki so poleg visokih pokojnih prejimali še dnevnice.... (Burno prihrjevanje).

Kmetijska družba

Se neko stvar moram omeniti, namreč Kmetijsko družbo, o kateri je že govoril moj prijatelj dr. Kramer. Mi smo jo bili izpremenili v združno in tako omogočili kmetu, da lahko sam izvaža seno, živino, sadje in krompir. Toda klerikalci ne dajo nikomur živeti, ako ni njih mišljenja. Banška uprava se je vmešala v stvar s policijo in jo spet spremenila v družbo. Tako se naj prepreči nje gospodarsko delo. O tem bo govorilo še sodišče in bo gotovo pravica zmagala.

Prosil bi g. ministra, da vzame to družbo v zaščito tudi tedaj, kadar se razgovarja o ministru med seboj brezobzvezno. Tudi naj reče svojim ministrskim tovarišem: Roke proč od združništva! Kmečko združno kmetom! (Živo odobravanje na levi).

Kralj Leopold

zopet v Bruslju

Bruselj, 25. marca. AA. Kralj Leopold se je davi vrnil iz Londona v Bruselj Med svojim obiskom v Londonu je bil imenovan za častnega poveljnika petega angleškega gardnega dragonskega polka.

»Libre Belgique« piše med drugim:

Belgija ima kot popolnoma neodvisna in suverena država brez dvoma pravico, da zavaruje svojo neodvisnost in varnost z generalističnimi pogajanjimi, ki jih ne kaže voditi samo s Francijo, marveč morajo biti dopolnena tudi drugim deželam. Razen tega ne sme iz teh pogajanj slediti nobena politična pogodba. Prav tako ne sme zaradi teh pogajanj postati vojaška ali zunanja politika Belgije odvisna od kake druge države.

Velikonočni odmor

Beograd, 25. marca. AA. Notranji minister dr. Anton Korošec se je odpeljal v Vrnjačko Banjo, kjer bo prebil velikonočne praznike.

Barjanska organizacija JNS v Ljubljani

V salonu pri Čišnovarju je bil v soboto večer občni zbor barjanske organizacije JNS. Zbralo se je okrog 50 članov, otvoril in vodil pa je zborovanje predsednik Rudolf Žitnik. Med gosti je pozdravil nar. poslanca Rajka Turka, podpredsednika sreske organizacije dr. Pestotnika in tajnika Cimermana ter zastopnike šentjaskobske in dobrunjske organizacije.

Predsednik je v svojem poročilu med drugim, opozoril na razliko, kako se je socialno skrbstvo za periferijo izvajalo nekoč in kako se danes izvaja. Kritiziral je današnje komunalno politiko. Zlasti vzhodni del Ljubljane se bolj in bolj zamenjuje. Prizadevanja za izboljšanje komunikacij so ostala brez uspeha. Gospodarsko stanje se je še poslabšalo, davki in doklade rastejo. Na koncu je predsednik pozval zborovalce k požrtvovalnemu delu v okviru JNS.

Za predsednikom je poročal blagajnik Škraba, na predlog načelnika nadzornega odbora Menarta pa je bila soglasno sprejeta razrešnica dosedanjemu odboru. Organizacija šteje 172 članov.

V novo vodstvo organizacije so bili izbrani gg. Rudolf Žitnik, Janez Škraba, Suštar, Ivan Vrbin, Jakob Škraba, Genussi, Pogačnik Drago, Roš Lajze, Pekolj Matija Serjak, Franc Trupej, Franc Stepic, Tomažin in Bajt, v nadzorni odbor pa Menart, Jože Čišnovar in Ferdinand Žitnik. V debati je dr. Pestotnik izrazil organizaciji pozdrave sreskega odbora, nato pa je podal o političnem položaju kratko poročilo, ki so ga poslušalci sprejeli z živahnim odobravanjem. Tajnik Cimerman je poročal na kratko še o komunalni politiki v Ljubljani, nar. posl. Turk pa o delu narodne skupščine.

Vremenska napoved

Zemunsko: Toplo vreme, oblačno in nekaj de

Naši kraji in ljudje

Delo in načrti Vodnikove družbe Družba je imela v sredo redni občni zbor

Ljubljana 25. marca. Sinoči je v prostornih zvezah kulturnih društev v Kazini zborovala Vodnikova družba. Občni zbor te naše knjižne matice, ki je bil uspešno zaključila svoje prvo desetletje, je otvoril predsednik Rasto Pustoslavšek, ki se je pred vsem spomnil tih med letom umrlih ustanovnikov: bivšega ministra Svetozara Pribičeviča, polkovnika Alfonza Žerjave in ravnatelja dr. Janka Kernika, ter dveh poverjenikov: ravnatelja Janka Grivca (Ormož) in ravnatelja Franca Jezerška (Ljubljana).

Po tej pietetni počastitvi je poročal tajnik profesor Pavel Karlin o delovanju odbora in družbine pisarne v minulem poslovnem letu. Odbor je na šestih rednih sejah razpravljalo o podrobnostih družbine organizacije, o knjižnem programu, o gospodarskih in finančnih vprašanjih družbe. O življenju in članstvu, priložnostno poročal o stanju in gibanju članstva. Iz temeljito sestavljenega poročila poslovnega leta, da je štela Vodnikova družba v minulem poslovnem letu 13.075 članov. V zvezi s tem poročilo je napredovala za 418 članov. V ljubljanskem okrožju je imela družba 7905, v mariborskem pa 4098 članov, izven naše banovine 800 in izven države 112 članov. Na kmethih je 8265 članov, v treh glavnih slovenskih mestih (Ljubljana, Maribor, Celje) pa 3738 članov. Porast članstva zaznamujejo tile kraji: v ljubljanskem okrožju Kamnik, Kranj, Ljubljana mesto in Novo mesto, v mariborskem pa Dolnja Lendava, Dravograd, Konjice, Ljutomer, Maribor desni in levi breg, Murska Sobota in Slovenj Gradec. Znatno porast so kazali v minulem letu kraji izven naše banovine. Družba je imela 513 poverjenikov, izmed katerih je velika večina zastavila svoje najboljše moči za njen uspeh, in tem delavnim poverjenikom je izrekel družbin gospodar ob pritrjevanju vseh zborovalcev priznanje in zahvalo.

Nato je bil sprejet sklep, da ostane članarina v novem poslovnem letu nespremenjena (Din 20+1—2 Din ekspedicijskih stroškov, kakor je to označeno na zadnji strani ovitka Vodnikove pratike). Po poročilu člana nadzornega odbora ravnatelja Jerana je dobil odbor absolutorijo, nato pa je bil namesto pokojnega Alfonza Žerjave izvoljen v nadzorstvo industrijalec Zane Miklavc.

Zaradi boleznih zadržani književni referent, pisatelj dr. Ivan Lah je poslal občenemu zboru pismo poročilo, v katerem je med drugim poudaril, da pisatelj nikakor ne bi smel podcenjevati sodelovanja pri Vodnikovi družbi. Ne smemo misliti, da tu ni treba nekega višjega merila glede pripovedne proze; odbor nikakor ne stoji na stališču, da naj ostanemo pri tradicionalni ljudski literaturi, dasi zopet ne smemo pozabiti, da so književne družbe obenem neke družinske družbe in da niso poklicane, služiti ekstremnim smerem. Odbor pa želi dati tudi mladim in najmlajšim pisateljem priložnost, da se uveljavijo med širokim čitateljskim krogom, zato je letos sprejel med svoje publikacije delo mladega, nadarjenega pisatelja Potrca.

V duhu tega poročila in v smislu odbovega sklepa je nato občni zbor odobril naslednji književni program:

Vodnikova družba bo predvidoma izdala:

1. *Vodnikovo pratio* za l. 1938 v redakciji dr. Pavla Karlina, s šestimi prispelimi uglednih avtorjev in ilustracijami M. Šubica, Fr. Podrekarja, N. Pirnata ter mnogimi fotografskimi posnetki.

2. *Povest Ivana Podrčaja »Strte perutje«*. Izpoved v ljubezni varanega tipičnega otroka mračnega vojne in razvnanega po vojne časa.

3. *Povest Ivana Potrca »Sine«*, v kateri mladi pisatelj izredno krepko opisuje težko življenje kmetijske hiše v Halozah, življenje, ki gre po svoji naravni poti preko vseh vplivov tradicije in vzgojnih sil.

4. *Knjigo Osipa Šesta »Trideset in edene«*. So to spomini našega znanega režiserja in kulturnega delavca na burna, pisanih dogodkov polna leta ruskega ujetništva.

Obenem je bilo odobreno, da bo odbor na prihodnjih sejah sklepal o nadaljnjem književnem programu in morda uvrstil

Obrotniki gredo na tabor v Ljutomeru Velika manifestacija bo prvo soboto in nedeljo v aprilu

Ljubljana, 24. marca.

Prvo soboto in nedeljo v aprilu se bo vršil v Ljutomeru, v prijazni, starodavni metropoli Slovenskih goric, velik obrtniški tabor, ki se ga bo udeležilo veliko, število zastopnikov te naše prevajne gospodarske panoge od blizu in daleč. Zveza obrtnih društev je za svojo manifestacijo izbrala ta čas in ta kraj, da izpriča svojo pozornost in skrb obrtništvu v Priekitji, ki bo prav tedaj obhajalo svoj veliki praznik s 30-letnico ljubomerskega Trgovsko-obrtnega društva. Naši obrtniki se bodo pač z veseljem odzvali vabilu gostoljubnih, vedrih in veselih tovaršev iz Priekitje, ki bi jim radi vsaj za bežen dan ali dva odprli okene v svoje dejanje in nehanje in pred njimi razgrnili najlepši kos slovenske zemlje ob Muri, ki je bila doslej tako krivično pozabljena. V nedeljo 4. aprila se bo v Ljutomeru zbralo vse pošteno misleče obrtništvu, ki se zaveda, da bodo njegove težnje in potrebe upoštevane samo, če bo nastopilo enotno in odločno.

Program manifestacije je naslednji: V soboto popoldne sprejem delegatov ob prihodu v Ljutomer, ob 18. v Katoliškem domu konferenca Zveze obrtnih društev, ob 20. slavnostna predstava v Sokolskem domu, po predstavi pozdravni večer. Nedeljski program se bo pričel z budnico po mestu ob 6., ob 8.51. sprejem gostov na kolodvoru, ob 9. občni zbor zveze v Katoliškem domu, ob 10.30 obrtniški tabor v Sokolskem domu, po taboru pa manifestacijski obhod vseh zborujočih obrtnikov skupno z zastopstvi gospodarskih korporacij in prijateljskih društev. V sprevedu bo v posebni skupini sodelovala obrtniška mladina. Z zaključkom sprevo-

mod svoje bodoče publikacije še naslednja dela, ki so mu bila predložena: Lojzeta Zupanca »Tretji rod«, Iva Šorlija »Kolobare«, Janka Orožna »Karadjordjevič«, Pavla Breznika »Stratosfernega pilota«, Toneta Gasparija »Mrtvake«, Vinka Bitenca »Elizabeto Strugarjevo«, Maše Slavčeve »Iztirjenec« i. t. d.

Občni zbor je zaključil predsednik ravnatelj R. Pustoslavšek s pozivom na vztrajno in smotno delo v novem poslovnem letu.

da bo dnevi red tabora končan, po obedu pa se bodo vršili skupni izleti v ljubomerske gorice. Zveza je dosegla polovično vozino na vseh železnicah, ugodnosti pa bodo gostje deležni na podlagi posebnega izletniškega znaka, ki stane 7 din in bo veljal tudi za brezplačni vstop na prireditve.

»Lotmerke«, sloveče središče Priekitje, ki bo tokrat zbralo v svojem okoliščju armado rokodelskih mojstrov iz vse banovine, pa tudi odlične goste iz oddaljenih krajev, je znamenito, starinsko mesto, ki je že tudi po svoji turistični pomembnosti vredno obiska. Že pred 700 leti so spisi omenjali Ljutomer kot trg pod gospodstvom graščakov na Dolnjem gradu, ki je stal nad bližnjim Podgradjem na mestu današnje gradice. Pred 10 leti je trg dobil naslov mesta in danes šteje nad 1600 prebivalcev, ki se bavijo z obrtjo, trgovino in kmetijstvom, posebno vinarstvo, sadjarstvom in živinorejo. Kot letovišče je Ljutomer z okolico vabljiv zlasti spomladi in na jesen, ki je s svojo solnčno vrednino in toploto najlepši letni čas vse Priekitje. Izmed izletov je najlepši izlet na znameniti, po svoji kapljici sloveči Jeruzalem s krasnim razgledom po zelenem vinskem raju, na domova Stanka Vraza in Frana Miklošiča, na Slamnjak in Strmec, v Rinceto in v Nunsko grabo pa dalje proti Sv. Miklavžu, Sv. Bolfenku, po ravnicah na Cven in Moto, kjer so vsako leto znane konjske dirke, pa v Stročjo vas in Pristavo, Noršince in Babince, v Podgradje in v Radomerje. Zatorej ne pozabite tako urediti zadev, da boste prvo nedeljo po veliki noči lahko pohiteli v Ljutomer!

Skrb za zdrav poslovni naraščaj Vsestranska razprava o stanju vajencev

Ljubljana, 25. marca. V veliki dvorane Delavske zbornice se je davi pričela anketa o vprašanju vajencev, ki so se udeležili zastopniki korporacij iz delodajalskih in delojemalskih vrst. Razgovor, ki ga je vodil referent Delavske zbornice Tavčar, je bil mestoma prav živahen in napet, a gradivo bo brez dvoma v dobri meri pripomoglo do ugodne rešitve vseh spornih vprašanj.

Udeleženci ankete so dobili v roke celo vrsto specialnih referatov.

ki so jih na prošnjo DZ izdelali strokovnjaki: tajnik Uratnik o možnosti zaposlitve vajencev s statističnim pregledom trgovine, obrti in industrije v Sloveniji, inž. arh. Kregar o izpolnitvi strokovne vzgoje vajenskega naraščaja, zdravnik dr. Albert Trtnik o vajenskem vprašanju s socialno-medicinskega vidika s preglednimi tabelami o zavarovanju vajencev in vajenk, odvetnik dr. Reisman iz Maribora o vajencih v socialni zakonodaji, pa še učni program strokovno-nadaljevalne šole za stavbne obrti.

Zastopnik DZ Tavčar je orisal socialne razmere v katerih živi vajenec pri nas, in opozarjal, da zakonska zaščita sicer ni popolna, a razmere bi se mnogo spremenile, če bi se le najvažnejše določbe izvajale. DZ prejema številne pritožbe vajencev, da niso zaposleni pri strokovnem delu, temveč pogostokrat pri opravih, ki z obrtjo nimajo ničesar skupnega.

Po zakonu o zaščiti delavcev bi vajenci izpod 16 let starosti ne smeli biti zaposleni po več kakor osem ur na dan.

a zlasti v trgovski stroki, pri brivcih, krojačih, modistkah i. t. d. se zoper to določbo mnogo greši. Po zakonu bi vajenci morali prejemati neko nagrado za svoje delo. To nagrado naj bi določila posebna odredba, ki pa doslej še ni izšla. V naši banovini je okrog 11.000 vajencev, strokovne nadaljevalne šole pa jih obiskuje

samo 6.200, kar pomeni, da jih je skoro polovica brez pouka. Temu je v dobri meri tudi krivo dejstvo, da so vajenci dolžni obiskovati strokovne nadaljevalne šole do 18. leta. Na koncu je poudaril, da je glavni namen ankete, doseči z vsemi zainteresiranimi čim bolj spoznanje v najbolj perečih vprašanjih. Dobrišen del uspeha pa bo dosežen, če se bo povsod pokazala vsaj volja odstraniti največje pomanjkljivosti socialne zaščite, če se bo pri oblasteh vzbudilo zanimanje za potrebne reforme nadaljevalnega šolstva in če se bo našla kakršnakoli rešitev, da se prevelik dotok vajencev v poklice omeji.

V debati je prvi spregovoril podpredsednik zbornice za TOI Ogrin, ki je poudaril, da gre zbornici prva beseda pri odločevanju o vprašanih vajenskih socialnih zaščitah in odnosu med mojstri in vajenci. Odklonil je zahtevo, naj bi vajencem pripadale kakšne nagrade za njihovo delo, in je izjavil, da pač noben mojster več ne bo maral vajencev sprejemati v uk, če bi jim moral plačevati.

Obrtni referent zbornice dr. Pretnar je pobijal posamezne teze v referatih

in se je zlasti ostro izrazil proti posameznim predlogom dr. Reimana, zlasti kar se tiče honoriranja vajenskega dela in pa pravice do združevanja v delavskih strokovnih organizacijah. Mestni svetnik Musar je obirno navajal izdatke, ki jih ima mestna občina z vzdrževanjem nadaljevalnega šolstva in z vajenskim skrbstvom. Dr. Reisman je branil svojo zahtevo po pravici do združevanja za vajence, češ da je povsem v skladu z obrtnim zakonom. Zastopnik Jugoslovanske strokovne zveze Rozman je navajal težave, ki jih imajo stari vajenci z nabavo knjig in učil za šolo, in se je hkrati izrekel proti nedeljskemu pouku, ki je po nekaterih krajih še zmerom v navadi.

Predsednik obrtniškega društva Rebek je v imenu obrtniškega odločno izjavil,

da se vprašanje vajenske vzgoje lahko rešuje edino v delavnici in da spada izključno v roke mojstrov.

Proti pravici organiziranja vajencev so mojstri iz istega preprostega načela, po katerem je združevanje prepovedano tudi osnovnošolski in srednješolski mladini. Miogruje je zavrnil izpade, ki jih je proti Vajenskemu domu Obrtniškega društva zagrešil zastopnik mestne občine in je svoja izjavljala strnil v izjavo: Izmed glavnih dveh točk programa, ki si ga je zastavila anketa, so obrtniki vprašanje nagrade pripravljeno ugodno rešiti, kolikor je v njihovih močeh, pravice združevanja pa vajencem nikoli ne bodo priznali. Direktor Higienškega zavoda dr. Pirce je opozarjal, da bi se zlasti doberšen del socialnomedicinske zaščite dal rešiti za vajence na podoben način, kakor je to vprašanje rešeno za dijake. Strokovni tajnik Jakomin je poudarjal, da pri vajencu dandanes ne gre za vzgojo obrtnika, temveč v pretežni večini za vzgojo kvalificiranega delavca, pa strokovne organizacije po pravici zahtevajo nekaj besede zase pri reševanju teh vprašanj.

Zastopnik ljubljanske sekcije JUO Mlekuš je navajal težave, ki jih imajo učitelji po strokovnih nadaljevalnih šolah predvsem zavoljo tega, ker prihajajo vajenci vanje s precej različno predizobrazbo. Največ jih je, ki imajo nepopolno šolsko izobrazbo a mnogo jih je, ki imajo po dva, tri, pa tudi štiri razrede meščanske ali srednje šole za sabo.

Preden bo sprejeta nova uredba o nadaljevalnem šolstvu, je treba izdelati točno statistiko o socialnem stanju našega vajencev in o stanju njegove predizobrazbe.

Na koncu je prečital se izjavo, v kateri ljubljanska sekcija JUO zavzema svoje stališče do vseh v anketi sproženih vprašanj, hkratu pa odločno zavrača neosnovane klevete, ki jih je na zadnjem zasedanju banovinskega sveta zagrešil na naslov našega učiteljskega nekeč. Dr. Alujevič je v imenu OUZD izjavil, da bo treba vprašanje nagrade vajencev rešiti pač na tak način, da nobena stranka ne bo trpela skode, zastopnik Zveze grafičnih delavcev Zumer pa je z zanimivimi podatki prikazal, kako vzorno je vprašanje naraščaja rešeno v grafični stroki.

Predsedujoči je sporočil, da sta Organizacija praktičnih tehnikov in Zveza gosti-

„Občine, skrbite za otroke!“ Pripravlja se teden propagande za mladinsko skrbstvo

Ljubljana, 25. marca.

Jugoslovanska unija za zaščito dece bo pripravila tudi letos »Otroški teden«. Lani je bilo za tak teden geslo: »Vzgojimo si zdrav naraščaj!« Pod tem geslom se je vršila širokopotezna propaganda po vsej državi. Vršila so se predavanja in najrazličnejše prireditve, ki naj bi zainteresirale javnost za mladinske zaščitne probleme. Uspeh je bil zadovoljiv.

Letos pa bo geslo otroških dni: »Občine, skrbite za otroke!« Poudarek letošnje akcije bo pokazal na eno najbolj perečih mladinsko-skrbstvenih vprašanj, na obično mladinsko skrbstvo. Čeprav je v Sloveniji mladinsko skrbstvo že dobro vpeljano, saj so se začele zanimati zanj že mnogo pred vojno razne zasebne mladinsko-zaščitne in skrbstvene organizacije, vendar ne moremo trditi, da danes vsi, kar se je storilo, zadostuje razmeram in potrebam časa. Še dolgo ne! Zasebna pobuda je pričela popuščati in vedno bolj se kaže, da s svojim delom in prizadevanjem ne dosega posebnih uspehov. Dejstvo je, da je spričo važnih mladinsko-skrbstvenih vprašanj, ki najbolj neposredno zadevajo vse naše narodno življenje in segajo najgloblje v najbistvenejše pogoje narodnega zdravja in bodočnosti, zasebna pobuda brez najtesnejše povezanosti javne iniciative obsojena na neuspeh, kakor je tudi gotovo, da javna brez opore zasebnikov ne bo prinesla prepotrebni uspehov in pozitivnih rezultatov. Ker pa je prav občina tista, ki jo vsi ti problemi zadevajo najbolj v živo in na kateri leži tudi vsa teža njih rešitve, je potrebno, da se vprašanje občinskega mladinskega skrbstva posveti vsa pažnja od strani javne kakor tudi zasebne iniciative, predvsem pa občin samih.

Odkrito moramo priznati, da je v Sloveniji občinsko mladinsko skrbstvo zelo za-

Oni, ki mnogo vedo in veliko sede ter zaradi tega najčiste trpe na trdi stoli, naj pijejo dnevno po eno čašo naravne »Franz-Josefove« grenčice, ki jo je treba prejeti nekoliko segreti. Davno preizkušena »Franz-Josefova« grenčica se odlikuje po svojem zanesljivem učinkovanju, prijetni uporabi in se dobiva povsod.

Ugi reg. S. št. 16. 488/36

teljskih nameščencev pismeno stavili predloge k obravnavam vprašanjem, nato pa so govorili še zastopnik Narodne strokovne zveze šolski upravitelj, Ambrožič, predsednik Združenja čevljarjev Perdan, vrtnarski mojster Šimenc, strokovni tajnik Tome, ki je navajal razmere po nekaterih obratih živilske stroke, predsednik pomočnega zbora Združenja krojačev Kobenšek in prof. inž. arh. Kregar. Zaključno besedo je imel tajnik DZ Uratnik, ki je poudarjal,

da morajo teži krize prevzeti na svoje rame mojstri, pomočniki in vajenci, a breme je treba porazdeliti tako, da ga pride na rame najšibkejših.

DZ se je pozanimala za vprašanje, ker so delavske strokovne organizacije dobivale iz vrst vajencev številne pritožbe. Na deželi, kjer je kriza še huja kakor v gospodarskih središčih, vajenci še danes uživajo pri mojstrih dobroto hrane in stanovanja, pa je prav, če tudi njihovi tovariši po mestih vsaj v skromni meri odškodujejo svoje učence. Anketa ni imela naloge, da bi prinašala kakšnih obveznih zaključkov, vse gradivo, ki je bilo pretrseno na nji, pa bo natisnjeno v posebni knjigi, nakar bosta lahko rekli svojo besedo javnost in oblast.

Ciganska vlomilska družba pod ključem

Slatina Radenci, 25. marca.

Lansko jesen je bilo izvršeno v tukajšnjem okoliščju več tatvin, med temi v stanovanju upravitelja boračevske slatine Antona Jelena v Boračovi, kjer so se neznanici pri belem dnevu splazili skozi okno in odnesli ročno blagajno s 5000 din, dve puški, razno obleko in nekaj perila. Anton Jelen je utrpel škodo nad 12.000 din. Nekaj dni pozneje je bilo vloženo v vilo Vilme Šarčevce pri Kapeli, kjer so vlomilci odnesli raznega perila in drugih predmetov v vrednosti nad 10.000 din.

Vlomi in tatvine so se vrstili tudi po Prekmurju in Medmurju, kjer je bil naposled izsleden in aretiran cigan Horvat Milan iz okolice Murske Sobotice. Z njim je bila razkrinkana velika vlomilska tolpa, ki je stahovala prebivalstvo Obmurnja in Prekmurja. Dne 22. t. m. je orožništvo iz Slatine Radencev aretiralo drugega člana te vlomilske tolpe cigana Šarčevca Janca, doma iz Cernelavcev v Prekmurju, ki je priznal, da je sodeloval pri vlovu v Boračovi. Ta je kot vodja ciganske vlomilske družbe izdal Horvata Jožefa, nadalje Baranjo Jožefa in Kovačiča Jožefa. Vsi so cigani iz Cernelavcev in Vanče vasi v Prekmurju.

zapladi kovanec... K sreči sem še imel dovolj drobiža. Ko sem natakarcil poleg zapitka ponudil še napitnico, je zmajala z glavo: »Čk, ek, vam se pa res vidi, da ste tuje. Saj je cendar napitnica že vračunana!« Verjemite ali ne, poštenost in ljubeznivost tuju hudó dobro de. Tako ni samo v Monakovem, tako je še marsikod. Pojma časti se dandanašnji v Nemčiji ne naglašata zama. Goljufija in tatvina — še zlasti na škodo tujcev — se obsoja za najpogostejšo nizkotočnost. Ni samo pivo v Hofbräu, ki napravi gosta v Monakovem dobrovoljnega v srečni zavesti, da že vendar ima za seboj meje in vizitacije in da je odvrgl po sebi skrb, kam bo polčil trudno glavo pa kako se med izstradanosti nasitil. Vse gre gladko. Če ga resnično ne bi zmagoval spanec, — oha, še bi stopil tja čez Platzl poslušat sloveče monakovske humoriste, med katerimi praviči Ferdi Weiss, ki smo se mu nekajkrat prav od srca že tudi v filmu nasmejali. Pa saj ni prostora! Monakovske ulice so vso noč svetle, toda z gora veje hlad in zdaj pa zdaj napoveduje drobna rosa nov dež. Smola res, da je Monakov eno izmed najbolj zaželenih mest v Evropi. Toda prav Monakovo potrjuje, da kiso vreme ne vpliva povsod na razpoloženje ljudi v tako strašni meri kakor v Ljubljani... Poslušam zategle krike, nebrano petje, bučni smeh zapoznelcev. Nikjer se ne pokaže oko postave. Velikanske izložbe se šopirijo z izbiri modnih potrebščin za pomlad in police delikatese so polne mesovja, slaščic, rib, konzerv. Strela, tako hočejo tujca za vsako ceno prepričati: V glavnem mestu pokreta nam je dobro biti!

Pogled v Nemčijo

I. V glavnem mestu Hitlerjevega pokreta

Tu bo sledilo nekaj podlistkov o življenju v sodobni Nemčiji, skupek bežno na papir vrženih spominov in vtisov s poti preko Monakovske čez Lipsko in sasko provinco, pa dalje čez Draždane in Berlin tja na nemški zapad in iz Essena na bečko Kelmo. Najna nazaj v domovino. Pot je bila dolga dovolj, da je lahko popotnik nabral nekaj izkustev in spoznanj, ki jih hoče izpovedati brez vsakršnih poveljevanj in zlohotnih poniževanj, brez učenih pripomočkov o nemški zgodovini in kulturi, da, celó tudi brez citatov iz »Fausta« in iz velikih govoranc sodobnih voditeljev Nemčije.

Ne politika, marveč valuta je dandanašnji tista usodna reč, ki najbolj zanima popotnika. In ne osebne simpatije, marveč železode je tisti velevažni čimtelj, po katerem si ustvari sodo o življenju v državi, čez katere pragi si zastavlja korak. Da v Ljubljani naročijo marke po 12 dinarjev ali ceneje in da boš za nje že v Monakovem srebral pivo v veljavnosti po 18 dinarjev, to je človeku brez velikih matematičnih talentov resnično prečudna zagotetka.

Tako rekoč brez solda torej potuješ čez mejo, komaj nekaj nemškega drobiža si mogel pri prijateljih v Ljubljani nagrabiti skupaj, da si boš v Monakovem lahko za prvo silo privezal dušo z belo klobaso in z zeljem. Prideš v Monakovo, ovekovčeno s ponosnim naslovom: »glavno mesto (Hitlerjevega) pokreta«. Visoko se žarijo obločnice, po glavnih ulicah se razliva čar rdeče in rumene in modre svetlobne reklame.

me. Vrvež je po ulicah, kakor da bo jutri največji praznik. In vendar je to le vsakdanje gibanje starinskega, pa vemer pomlajenega tujkoprometnega mesta. Izbiraj, prijatelji! Na levo so veliki hoteli, tam boš plačal gosposko prenočišče po 6 mark, priložili ti bodo še izdaten zajtrk in postrežbo, — izpod 10 mark ti ne mine noč do poznega jutra. Na desno pa se vlečejo ozke, tihohtneje ulice, tam boš našel v skromnih hotelih in penzijah za polovično ceno vso tisto snažno udobnost, kakor med gosposkimi hotelskimi Nomadi.

★

Hofbräu. Saj ne vem, koliko pivnic in dvoran šteje ta stara pivniška palača. Preštel pa bi jih bil lahko, kajti prehodil sem jih po vrsti, preden sem ta večer našel prostor na širokem stolu za posiednjo mizo v kotu velikanske gorjave dvorane. Šunelo je kakor v panju. Vzkliki, kriki in smeh deklet, podpravi, zdravice, pesem, — vse se je izgubljalo po ogromnem zakajnem prostoru kakor zapoznel, zategel odnev letošnjega, za Monakovčane odločno prekratkega predpusta... To je svet, ki zna živeti. Izživlja se čudovito preprosto, iskreno prostodušno. Kakor komu pade beseda, tako obleži in je nihče ne pobere za zlat. Takšno prijetno izživljanje po pravkar ugaslem dnevu je od sile nalezljivo. Več ko polovica je gostov iz različnih nemških provinc, mnogi so tudi iz tujine. Sosed pri mizi mi pove, da se tu vseh mladina iz šlezije, ki je prebila 14 dni na bavarskih smučistihi. Sama delavska mladina iz šlezkih revirjev. S posebnim vlakom se je bila pripeljala na zimsko utrjevanje, za malenkostne prihranke si je

lahko privoščila gosposkih užikov in s posebnim vlakom se to noč vrne spet pozivljena v domače kraje, na mejo. »Kraft durch Freude« skrbi za vse to. Kdaj je bilo prej kaj takšnega? Kdo je v toliki meri mislil na razvedriljo delavcev? Sosed pri mizi, ki mi to glasno poudarja, mi kaže svojo žustavo dlan:

— Že veste, jaz sem nekaj boljšega med delavci. Tujec ste, vam moram natančneje razložiti. Predelavcev sem in zaslužim na mesec 400 mark. To je zelo lepo. Toliko zaslužijo komaj kakor vsi uradniki. Ampak delam, vam rečem, kakor vsak drugi. Člarnina za KDF je malenkostna. Vsak jo zmore. In kaj smo že prevozili in prejadrali! Poleti se odpeljemo v Sredozemlje.

Kočevjarji se oglašajo med gosti. V belih, platenih opravih stopajo od mize do mize, prislanjajo svojo košaro, ki je na njej jako očito in izpodbudno napisano: Auslandsdeutscher se priporoča vaši naklonjenosti... In vsak tak naš kočevski Auslandsdeutscher vam bo lepo po dolensko pojasnil, da v Nemčiji takale krošnjarja in vohbe popotna obrt ne uspeva, če nimaš — kako bi dejal — uniforme. Zato so vsi enako opravičeni. V preprosto platno ali raševino oblečeni, s črnimi širokoračniki na glavi, pa s težko košaro sladkosti ob trebuhi se pomikajo med množico, kakor da se niso rodili z nami, marveč, kakor da so prišli iz daljne začarane pokrajine, kjer je za štiri ali za pet stoletij zastal čas. Kakšno nasprotje tem častitljivim srednjeveškim kmetiskim opancem so razpečevalci srečk za zimsko počem. Ogrnjeji v sivkasto-modre pelerine pa z rdečkasto-modrimi čepicami na glavi so podobni

gardistom kakšnega operetnega kneza. Za pol marke izvlečeš kuverto in če ti je sreča naklonjena, boš našel celo tisočak v njej. Manjši dobitnik niso redki, vsakega pa proslavi omizje z govorilnim zborom: »Že spet smo nekaj dobili, že spet smo nekaj dobili!« Tako se dela reklama za zimsko pomoč, tako se prodajo in razgrajajo poslednje srečke vse z dobro voljo, da, s hrupnim veseljem.

Pluščam. In sicer s kovancem za tri marke, kakršnih sem bil k sreči še nekaj navolov v Ljubljani pri prijateljih. Oprostite, mi pravi obilna natakarcija Fani, če se prav spominjam, ti kovanci so bili že pred leti vzeti iz prometa. — Takoo? se nemilo začudim, pri nas pač ne čitamo nemških uredb in uradnih listov, ko imamo mnogo svojih. — Nič hudega, pravi obilna Fani, bom vprašala gospoda dvornega svetnika pri sosednji mizi. — In potem si ogleduje kovance gospod dvornega svetnika, pa si ga z lornajonom ogleda tudi njegova milostljiva, gospod asesor prekinje seciranje velike telečje krake, velikanski vrč piva odstavi gospod živinozdravnik, naposled pretehta kovanec tudi gospod upokojeni ravnatelj. Ogledujejo sumljivo denar, pogledujejo mene in sklene soglasno v basu, kakor župančičevi sveti trije kralji: Resnično, ti kovanci so bili pred leti vzeti iz prometa. Nepriznana reč! Ali nekaj je v Monakovem prijetno. Nikomur ne pade na pamet, da bi me sumnili! Viš ga, ubogo natakarcio je hotel opipiti, prevarant popotni! Ne, tujec ne more vedeti vsega, kar se dandanašnji v Nemčiji izpreminja. Treba mu je izkazati uslugo. In tako se ponudi sam gospod dvorni svetnik, da mi zamenja še davno

Komur je kaj na tem,

da bi uveljavil svoje podjetje in mu pridobil novih odjemalcev, mora večkrat na leto objaviti v »Jutru« primerno reklamne oglase, ker sicer občinstvo ne bi vedelo, da to ali ono podjetje sploh obstaja, ker o njem ni nikdar čitalo.

Tempo časa zahteva od kupcev, da iščejo dobavne vire v svojem dnevniku, ne pa, da bi iskali trgovino s potrebnimi, ki jih trenutno rabijo, šele po ulicah, kakor so to prakticali taktar, ko dnevnik še ni bil vsak dan v vsaki družini. Takih ljudi, ki bi za nakup svojih potrebnih šele iskali trgovin in drugih podjetij po ulicah, ni več.

Zato tempo časa zahteva tudi od trgovca, ki se hoče uveljaviti, da vedno spet opozarja občinstvo z oglasi na svoje podjetje in na blago, ki ga nudi.

Velikonočna številka „Jutra“, ki bo tri dni aktualna in zato njena publikacijska sila najmanj potrjena, bo vsemu našemu pridobitništvu prav dragocena pomoč pri pridobivanju novih odjemalcev.

Oglase za to številko sprejemamo še do danes opoldne.

Domače vesti

Državljanska vzgoja

V »Slovenskem gospodarstvu«, mariborskem glasilu JRZ, beremo tudi naslednje odstavke za pouk in vzpodbudo slovenskim kmetom:

»Slovenski izraz za jugoslovanski parlamentarizem je: mlina. V mlino se namreč dvakrat pove in pri nas smo tudi dvakrat reševali isto zadevo, v parlamentu in v senatu. In v mlino se vežejo otroci.«

»Za tri tedne se v Belgradu najvišji gosposki pripravajo, ali smo Slovenci, Hrvti in Srbi en narod ali trije. Jaz bi jim vedel to takoj povedati. Ker se razlikujemo po jeziku, smo trije. Slovenci pravimo: Dam. Hrvti pravijo: Daj-dam. Srbi pa pravijo: Daj! To je vendar velika razlika.«

»Socialisti so za razorožitev, zato je socialist Blum razpisal posojilo za oborožitev in protikapitalistični sociji so tekmo dveh dni podpisali za 20 milijard posojila za orožje.«

»Nič ne de, če se družina razbije... Prejeli smo z dežele. V času, ko dnevno čitamo o naporih posameznih držav, da bi se dvignilo število rojstev, ko se nudijo novorojenčkom vse mogoče ugodnosti in ko grmi tako zvano katoliško časopisje dnevnim proti beli kugi, je prav umestno, da na vedemo tale dogodek. V podčeljskem meštem je služboval uradnik, ki je oženjen z uradnico in ima leto starega otroka. Kakor mnogo drugih je bil tudi on premeščen po službeni potrebi na nasprotni konec bavovne. Žena je vezana na svoje mesto in zato ni mogla za njim. Tako je družina razbita: mož v novem kraju, žena in otrok v starem. Razume se, da je mož neštetokrat prošil za premestitev nazaj k družini, toda vse je bilo zaman. Slednji je le izvedel za pravo mnenje visokega predlojnika, ki mu je zabrusil v obraz: »Čemu ste se pa prav za prav ženi? Mož je star 32 let. Mislim, da je vsak komentar nepotreben.«

»Promet izletniškega vlaka Ljubljana-Rateče-Planica in Bistrica Bohinjsko jezero. Na velikonočni ponedeljek 29. t. m. bo vozil na progi Ljubljana gl. kol.—Jesenice—Rateče—Planica, odnosno Bistrica Bohinjsko jezero izletniški vlak št. 920 z odhodom iz Ljubljane gl. kol. ob 6. uri in prihodom v Rateče—Planico ob 8.35, odnosno v Bistrico Boh. jez. ob 8.22. V obratni smeri bo odhajal izletniški vlak iz Rateče-Planice ob 18. in iz Kranjske gore 18.10 iz Dobja-Mojstrane 18.27, iz Bistrice-Boh. jez. ob 18.10 z Bleda Jezera 18.44, z Jesenice ob 19.20 s prihodom v Ljubljano gl. kol. ob 21.10. Natančen vojni red izletniškega vlaka za vmesne postaje in oglasov pri potniških blagajnah. Izletniški vlak bo imel v obeh smereh postanke na vseh postajah in postajališčih. Isti dan bo izostal na progi Jesenice—Rateče-Planica mešan vlak, ki odhaja z Jesenice ob 6.15 in prihaja v Rateče-Planico ob 8.16. Zato pa naj se potniki ta dan poslužijo izletniškega vlaka. Za vožnjo z izletniškim vlakom se plača znižana vozna cena, ki je enaka vojni ceni za nedeljske povratne karte. Natančno komercialne določbe, nanašajoče se na izletniške vlake, so razglašene pri potniških blagajnah na železniških postajah.

»Novi grobovi. Na Poljanski cesti 17. v Ljubljani je umrla gospa Ernestina Omanova. K večnemu počitku jo bodo spremili jutri ob 14. — Na Breznici je umrla gd. Borica Školar, učiteljica v Tišini. Pokopali jo bodo jutri. — V Renčah pri Gorici je v torku umrl gostilničar Anton Rusjan. Bil je vedno zavezan narodnjaku in odločen naprednjak. Od njegovih trinajst otrok jih živi še deset, ki pa so že vsi odrasli in preskrbljeni. — Pokojnik blag spomin, žalujotina naše iskreno sožalje!

»Rodbina g. polkovnika Josipa Pretnarja v Zemunu je poslala Ciril Metodovi družbi kot odkupnino za velikonočne čestitke Din 100. — Iskrena hvala!

»Sarajevan, žrtve hvarske meščanske vojne. V Sarajevu je spet prispela vest, da je pri obrambi Madrida padel človek, ki je bil v Sarajevu splošno znan. To je tipograf Jurij Riste, ki je dolga leta delal v tiskarni Riste Savića, pozneje pa v Zadrugi tiskarni ter se vneto udeleževal v delavskih strokovnih in prosvetnih organizacijah. Kakor znan, sarajevski inženjer Miron Demić, ki je tudi padel pri obrambi Madrida, se je Varesko že ob jzbruhu meščanske vojne podal v Španijo.

»Po smrti je dobil podporo. Menda ni bil krogar v Sarajevu, ki ne bi poznal in čislal empatičnega starejša, ki je bil uslužben kot dnevničar v socialnem oddelku banske uprave. Ta starejši je bil Djuro Hondrey. Mož ni bil samo skromen uradnik, temveč tudi literat in za seboj je imel kot nacionalni revolucionar in prosvetni delavec burno in zasluženo preteklost. Pred kakimi tremi leti je Hondrey naslovil na Narodno skupščino prošnjo za priznanje nacionalnega dela in za kako podporo. Ta prošnja je dolgo romala po sobah najrazličnejših referentov, bila je tudi že v raznih arhivih, zdaj, ko je Djuro Hondrey že poldrugo leto mrtve, pa je bila po čudnem naključju rešena. Banske uprava v Sarajevu je dobila akt, s katerim se Djuro priznava dosmrtna pokojnina v mesečnem znesku 400 Din.

»Občede obale barva v različnih barvah in plisira tovarna JOS. REICH.

»Pevska župa »Mokranjac« JPS v Skopju razpisuje konkurs za skladbo pesmi A. Šantića »Pred Bitoljem« za mešan zbor. Za pogoje se je obrniti na pevsko župo »Mokranjac« (Skoplje-moška gimnazija) s prilogo 5 Din v znakom za poštno in druge stroške. Dela za konkurs je poslati na zgoraj navedeni naslov do 5. aprila t. l. Hubadova župa JPS Ljubljana.

»Nova knjiga. V založbi proforskega zbora juridične fakultete v Ljubljani je pravkar izšel XII. Zbornik znanstvenih razprav v obsegu 228 strani z naslednjo vsebino: Prof. dr. Jur. et hon. c. Metod Dolenc: Odnosi med glavnimi in stranskimi kazenskimi zakoni; prof. dr. Joso Jurkovič: Javnopravna pogodba; univ. doc. dr. Gorazd Kušej: O razmerju med državo in verzlozvedmi po jugoslovanski verski zakonodaji; prof. Aleksander Makleov: Kazenskoppravna veda in kriminološki (k vprašanju klasifikacije kriminalnih ved); prof. dr. Janko Polec: Predvoda zakupnih kmetij v kupne na Kranjskem ob koncu 18. stoletja (prispevek k agrarno-pravni in socialni zgodovini Sloven. cev); prof. dr. Evgen Spektorik: Osem-desetletnica Rudolfa Stammlerja. Dobi in naroča se pri založniku za ceno 93 Din. Člani Društva prijateljev juridične fakultete v Ljubljani dobe zbornik brezplačno, ako so poravnali članarino, ki znaša letno 40 Din.

»Nove železniške olajšave v Avstriji. Avstrijske železnice so uvedle pri vožnji nove popuste po 40. 60 in 80 odstotkov kar se ravna po razdalji proge na 50. 100 ali 150 km. Če pa se turist vozi nazaj po isti progi, dobi ne glede na dolžino proge popust 80 odstotkov. Vozovnico naj shranjuje do konca potovanja, po sedemdesetnem bivanju v Avstriji pa imajo vsi obiskovalci pravico do 30 odstotne vozne olajšave na vseh avstrijskih železnicah. Te nove olajšave veljajo od 1. aprila do 31. decembra 1937. Informacije se dobe v vseh »Putnikovi« uradih in v Avstrijskem turističnem uradu v Zagrebu.

»Bosanska Kostajnica je že 9 mesecev brez zdravnika. Nad 10.000 ljudi, ki živijo na področju bosansko-kostajniške občine, je že nad 9 mesecev brez zdravnika. Ze lanj v začetku junija je zadnji zdravnik odpovedal službo občinskega zdravnika in njegovo mesto je ostalo nezasedeno. Prebivalstvo je po večini revno in nima sredstev, da bi se zatekalo k privatnim zdravnikom v druge kraje. Službo zdravnika urada za zavarovanje delavcev vrši v Bosanski Kostajnici uradni zdravnik iz Hrvatske Kostajnice, z delom pa je tako obremenjen, da tudi pri najboljši volji ne more pomagati ljudem, ki niso zavarovani.

»Dve razpravi o mnogostevilnih sleparjih. V eni razpravi dvorani beogradskega sodišča, takozvane varoškega suda, se vedno teče razprava proti Lakačeviću in njegovim lovarškim zaradi sleparij na ime izmišljenih invalidov in upokojencev. 60 obtožencev in ravno toliko odvetnikov prebira časopise, se tiho pomenuje, razbremenjuje sodo, ali pa dremlje. Ze nekaj dni se samo čitajo najrazličnejši spisi, v katerih mrgoli imen in števil. V drugi razpravi dvorani pa je razprava proti lastniku menjalnice Zumbuloviću, ki je z obveznicami vojne škode in z drugimi vrednostnimi papirji oškodoval 750 oseb. Tudi na tej razpravi čitajo same spise, izpovedi oškodovancev in prič. V tej razpravi dvorani ni nikogar, razen sodnika, obtoženca in njegovega odvetnika.

»Obsodba ciganskih razbojnikov iz Čazme. Pred okrožnim sodiščem v Bjelovaru je končana razprava proti 96 lanskim razbojniškim tolpi iz Čazme, katero je tvorilo 86 lanskim ciganske rodline Gomanov. Trije razbojniki so bili obsodeni na dosmrtno robojo, ostali pa na 20, 18 in 15 let Državnih težkih smatra kazni za prebago in je takoj po razglasitvi tožbe vložil prizi.

Iz Ljubljane

»O delu za narodno folkloro je v tork zvečer predaval v dvorani filharmonije vodja folklornega instituta Glashene Matice g. Franc Marolt. Zanimivo predavanje je bilo deležno le pitčega obiska. Vse premalo je še zanimanje za naše narodno blago v pesmi, sliki in v liku. Predavatelj namerava v nizu predavanj prikazati delo folklornega instituta, da se naše narodno blago primerno zbere, kritično premosti in uredi. Slišali smo vse, kar se je pri nas v tem pogledu storilo. Mnogo pa je še neurejenega in zama prikačujemo, da bi se med Slovenci našel specialist, kakor bi bil potreben za mitologijo, antropologijo in sociologijo, da bi vse narodno blago pregledal in ga ocenil po praktičnih vidikih. Pri delu za urejanje naših kulturnih relikvij bi nam utegnil biti kaipot predvsem Rusi, Nemci, Italijani, Bolgari in celo Hrvatje. Slovenci še pogrešamo slik naših svatoveljnih obredov pri nas, obreda puetovanja, zbranih pa nimamo niti tipičnih slik življenja naših furmanov, rešetarjev itd. Značilno je, da je bila pri nas zadnja akcija za nabiranje narodopisnega gradiva sprožena leta 1908. na pobudo avstrijskega ministra za uk in bogocastje in da od časov Stanka Vraza ni bilo pri nas nabiranja nič omebne vrednejšega. Nemci imajo zbrano v 6 priročnikih

svoje praznovorje, pravilice in drugo, pri nas pa ne kažejo kulturno politične oblasti potrebnega smisla za tako delo. Svoje predavanje je govornik zaključil z ostrim kritiko naše kulturne politike v tem pogledu.

»Društvo upokojenega učitelstva bo imelo letni občni zbor z običajnim dnevnim redom v četrtek 1. aprila ob 15. pri Novem svetlu na Gosposvetski cesti.

»Za kolektivne pogodbe v gradbeni stroki. V sredo so se nadaljevala pogajanja med zastopniki delodajalcev in delavcev gradbene stroke za sklenitev kolektivne pogodbe. Predstavniki organizacije stavbenikov so vztrajali pri svojem prvotnem predlogu, da morajo delavci zahtevau mezdno za nekaj desetkov znižati. Zadruga zidar-skih mojstrov in študentarjev je zahtevala deloma še nižje mezdne. Zadruga tesarskih mojstrov pa se hoče za tesarsko stroko ločeno pogajati. Zveza gradbenih delavcev je predložila spomenico, v kateri ugotavlja, da pomeni predlog delodajalcev za težake v Ljubljani 16, v Mariboru. Celju in Kranju pa približno 23 odstotkov nižje mezdne od sedanjih. Organizacija predlaga, naj se mezdne določijo na osnovi začasne kolektivne pogodbe, ki je bila sklenjena lani, pri čemer bi bilo treba upoštevati, da so se od takrat življenjske potrebnosti do neke mere podražile. V tork se bodo pogajanja nadaljevala v ožji paritetni komisiji.

Jaz in moja dva otroka

uživamo redno Biomalz. Jaz sem zelo zaposlen uradnik, piše gospod R. B. Linz. Biomalz krepi živce očetu, otrokom utrjuje kosti, krepi pljuča in daje apetit. Ta nemesčenec mora računati z vsakim dinarjem. On kupi sebi in svojim otrokom najboljšo, kar pozna. Moč iz 14.700 jčmenovih zrn je v eni dozi

BIOMALZ

Poskusna doza 12.50 Din v lekarnah

»Šahovsko državno prvenstvo. Finala na tekma za šahovsko prvenstvo Jugoslavije med Ljubljanskim in Novosadskim šahovskim klubom bo v nedeljo 28. t. m. v restavraciji »Zvezdic«. Igralni čas je določen od 16. do 20. in od 21.30 do 23.30. Novosadčan so že odpotovali in nastopijo v Ljubljani v svoji najmočnejši postavi, med katerimi je zlasti omeniti mojstra Bröderja, ki je znatno pripomogel k velikemu uspehu Jugoslavije na šahovski olimpijadi v Monakvem. Novosadčani bodo nastopili v naslednji postavi: Bröder, Rajković, Popović, Kulžinski, dr. Ilić, dr. Zivanović, Czanj, Schwab. Tudi Ljubljanski šahovski klub bo poslal v boj svoje najboljšo. Njegovo zastopstvo je naslednje: Vasia Pirc, Milan Vidmar, ml., Furlani, prof. Gabrovšek Ludvik, Preinfalk, Sikošek, dr. Gabrovšek Julij, inž. Weiss, za rezervo so pa določeni Cibic, inž. Prek in Marek.

Vi želite modern v najnovejši obliki izdelan klobuk.

Oglejte si zalogo klobukov in čepic brezobvezno pri

M. Bogataj

Ljubljana — Stari trg 14.

»Foto-tourist Lojze Šmuc. Ljubljana. Aleksandrova cesta 8 priredi na velikonočno nedeljo in ponedeljek v svoji trgovini razstavo povečanih slik velikega formata o 1.60 m po fotografiranih manirah tonane, oljnato ali akvarelno kolorirane. Večina povečav predstavlja naše planine, ter so za okras verande, čakalnice ali za reklamo hotelov in okras stanovanj. Posebno pa so slike namenjene za tujsko prometno propagando.

Naš velikonočni šlager!

Filme in fotoaparate strojno znižali in sicer imamo za velikonočna darila:

Cadet Box
vel 4.5 x 6
s tremi filmi
samo Din 99.—

s tremi filmi samo
Baby Browne Din 96.—
Jiffy Din 150.—
Balda ali Kodak z opt. 1:6.3 Din 324.—
Balda z opt. 1:4.5 Din 420.—
Balda Compur z opt. 1:4.5 Din 810.—

Foto Tourist LOJZE ŠMUC
LJUBLJANA, ALEKSANDROVA CESTA 8

»Ljubljana Poštna hranilnica, podružnice v Ljubljani, bo poslovala za stranke na veliko soboto 27. t. m. samo do 12. ure.

Iz Maribora

»Velikonočno darilo kraljice Marije. Ano Trnovska, mater treh otrok, ki je svojočasno služila kot hišnica in je bila v zadnjem času brez posla ter je za razen tega obiskala še bolezen, je mučila skrb, kako preživeti otroke in kako jim privoščiti vsaj za veliko noč potrebno hrano. Obrnila se je s prošnjo do naše kraljice Marije v Beogradu, od koder je zdaj prispela pošiljatev treh zabojev živil. Zenica je bila prijetno prese, nečena, ko je odprla poslane in zaboje in ne najde dovolj izrazov zahvale za izkazano pomoč.

»Gledališče za velikonočne praznike. »Dežela smehljajca«, najboljša Leharjeva opereta, se ponovi na velikonočno nedeljo opoldne. Veljajo znižane cene. — Premiera »Svete Ivanec«, z velikim zanimanjem pričakovane zgodovinske drame velikega angleškega dramatika Bernarda Shawa, bo na velikonočno nedeljo zvečer. Za mariborsko uprizoritev so nabavili nove kostume in dekoracije. Režija je v rokah glavnega režiserja J. Kovitca, naslovno vlogo pa igra Kraljeva. — »Dre je Nušičevo najboljšo delo in ga uprizorjajo nenehoma po vseh odrih v državi in tujini z velikim uspehom. To komedijo, ki nudi smeha in zabave na pretek, ponove na velikonočni ponedeljek opoldne po znižanih cenah. — »Rdeči nageljik« so prava naša ljudska opereta, ki se je zaradi svoje na domači glasbeni folklori temelječe glasbe takoj priljubila. Ponove jo na velikonočno ponedeljek zvečer.

»Šahovske novice. Kvalifikacijski šahovski turnir, ki ga je priredil Mariborski šahovski klub, se je v sredo zaključil in so bili rezultati v zadnjem naslednji: Sever: Senica 1:0, Krajnc: Čertalič 1:0, Stojšek: Reinsberger 1:0, Jaut: Radolč 1:0, Šekine: Kobljer 1:0, Koser: Stare 1:0, Križarjeva: Lichtenwallnerjeva remis. Končno stanje turnirja: Krajnc 11 in pol, Stojšek 11, Sever 10 in pol, Koser 9 in pol, Jaut 8 in pol, Kobljer 7 in pol, Reinsberger 7, Čertalič 6, Senica 5 in pol, Šekine 5, Stare 4, Radolč 2, Križarjeva 1, Lichtenwallnerjeva pol točke. Po razglasitvi rezultatov je bil brzo-turnir, pri katerem je sodelovalo 12 igralcev in sta prvo in drugo mesto zasedla prof. Sila in Bien. 3. in 4. Kobljer in Čertalič, 5. mesto na Stojšek. Po velikonočnih praznikih se bo pričel šahovski turnir za prvenstvo Maribora, pri katerem bo sodelovalo okoli 20 igralcev.

»Mariborski planinci so zborovali. V tork zvečer je bil pri »Orlu« redni občni zbor podružnice SPD. Poročali so predsednik inž. Štajner, tajnik Gajšek, knjigovodja Soršak in blagajnik dr. Rojko. Podružnica šteje 932 članov in 145 članov mladinskega oddelka. Aktivni in pasivi izkazujejo 877.900 din. Skupni bilančni promet 1.699.855 din. Zbor sta pozdravila gg. Gnuš za zimskoportni savez in Zorut za zadrugo »Pohorski dom.« Volitev letos ni bilo.

»Nova uprava mariborske gasilske čete. V tork zvečer je bil v Gasilskem domu občni zbor gasilske čete, ki je tokrat mirno potekel, ker se je med obema struama predhodno dosegel sporazum. Pri volitvah so si gasilci izvolili naslednji odbor: B. Pogačnik, predsednik, Fr. Kramberger, poveljnik I. Čerče, podpoveljnik, I. Jovič, tajnik, B. Divjak, blagajnik, J. Guetinič, orodjar, načelnik komarijskega oddelka dr. Bojanič, šef zdravnik dr. Wankmüller, načelnik kulturnega oddelka V. Hamersak. Oddeln vodje A. Benedičič, V. Herzmansky, I. Krklec in Fr. Ratič.

»Mariborski ribiči so imeli v sredo zvečer pri Orlu redni občni zbor, ki ga je vodil predsednik dr. Pludernik. Izbrpno poročilo sta podala tajnik prof. Lapuh in blagajnik F. Greiner. Društvo šteje 282 članov. V društvene vode je bilo lani vloženo 55.000, v potoke pa 67.000 iker. Dohodki so znašali 99.488 izdatki pa 43.787 Din. O delovanju Zveze ribarskih društev v Ljubljani je poročal zvezi predsednik Sulizlog. Kot delegat Ljubljanskega Ribarskega društva je bil navzoč g. Tanoig. Pozdrave planincev je sporočil ravnatelj dr. J. Tominešek. Volitev letos ni bilo.

»Hafner pri Seniorjevem domu. O tem načrtu je bilo govora tudi na torkovem zboru mariborskih planincev. S postavitvijo hanzarja adralne skupine pri Seniorjevem domu bo Seniorjev dom dobil tudi meteorološko postajo in telefon.

»Novi studenčji proračun je bil sprejet na torkovi promeniški seji študentskega občinskega odbora, ki jo je vodil župan Kaloh. Razhodki in dohodki znašajo 501.910 din.

»Ogledna friziranje in pomladna moda. Prejeli smo: Klub damskofrizerskih mojstrov v Mariboru je priredil 21. t. m. v Gambirnovi dvorani svojo prvo ogledno friziranje, ki je nad pričakovanje dobro uspešno. Navzočni so bili tudi obrtni referent dr. Senkovič, obrtni nadzornik Založnik, oblasni zastopnik Andrejčič, zastopnik okrožne ga odbora Lošič, načelnik Brivke in frizerske zadruge Novak in strokovne učiteljice Milka in Herma Bračević. Mnogoštevna množica frizerjev in strokovnjakov iz Ljubljane, Maribora, Celja, Ptuj in Radgone je z velikim zanimanjem in pozornostjo sledila posameznim izvajanjem friziranja. V prenapolnjeni dvorani je 26 udeležencev mojstrosko izvršilo 25 modernih in 4 historične frizure. Rolo v tilniku se ne nosi več. Pri moderni frizuri je tilnik prost, delno se nosijo malo podrezani lasje. Glava je v velikih ploščatih valovih in kodrih s strani v velike poševne valove frizirana. Ta moda je zelo učinkovita. Prireditev nam je pokazala, da naši damskofrizerski mojstri ne zaostajajo za tujino. Klub damskofrizerskih mojstrov bo v bodoče dajal večno smernice za nove kreacije mode in bo kot tak odločilen za dameke frizerje in širšo javnost. Klubu k lepemu uspehu privedite čestitamo!

Iz Celja

»Smučarji v planinah. V Savinjskih Alpah in na Peči je snega najmanj 2 in pol metra, skoro 1 meter na debelo pokriva Veliko planino, Menino, Golte (Mozirsko planino) in Pohorje. Po vseh teh planinah najdejo smučarji drobna bivališča v mnogostevljih planinskih postojankah. Tudi Kocbekov dom na Koroski je že oskrbovan, do njega vodi zanesljiva zimska markacija iz Luč v Savinjski dolini in s Preseelja v kranjske strani. Frieschaulov dom na Okrešlju bo oskrbovan preko velikonočnih praznikov do bele nedelje. Snega je na Okrešlju nad 2 metra, dohod iz Logarske doline je lahek celo za nedeljske izletnike. V zadnjih dneh je nebo na planine povrh stare podlage natrosilo še krasnega pršica.

»Nesreče. 19-letni kovaški pomočnik Stanko Tišler v Vitanju je padel v kovačnici širi metre globoko, si zlomil brčeničo in si hudo poškodoval tudi obe nogi. Smrtonovarno poškodovanega so prepeljali v celjsko bolnišnico. V kurilnici na celjski postaji pa si je 53-letni strojni kurjač Anton Venguet z Brege presekao žilo. Tudi on leži v bolnišnici.

KINO METROPOL, danes zaprt.

»Javna mestna knjižnica bo odprta danes ob 18. do 20. jutri in v nedeljo po mo zaprt. Redno poslovanje bo spet v tork.

Iz Škofje Loke

»Zbor škofjeloških planincev v ponedeljek v salonu pri Cenuu je bil lepo obiskan. Vodil je zborovanje predsednik industrije g. Dolenc Franc ml., za tajništvo je poročal g. Erjavec, za gospodarstvo in blagajno pa g. Potočnik. Razrešnica staremu odboru je bila izglasovana na predlog g. Zebreta. SPD v Škofji Loki je bilo kljub težokom tudi lani zelo delavno. Izvršene so bile priprave za »Vodič«, ki bo izšel letos in s pridom se je prodajal zemljevid škofjeloškega okraja. V zamisli je katastrof vseh markiranih potov. Lani je bila izvršena markacija mnogih novih potov, nekaj markacij pa popravljenih, kar vse je opravil markacijski osek pod predsedstvom g. Sicheira. Ljubniška jama se je natančno raziskala. Skico o njej je izdelal univ. prof. dr. Šerko. Vir dohodkov je bila kočna na Ljubniku, ki je bila delna tudi lani mnogih popravil in izpopolnitev. Podružnica si je omislila dve orientacijski tabli z zaznambo nad 150 izletov. Premožensko stanje podružnice se ceni na 110.044 Din. Kočo je obiskalo 1100 gostov, vrh Ljubnika pa najmanj dvakrat toliko. Na zborovanju

FINTEX

SVETOVNA MARKA ANGLEŠKIH TKANIN
ZAGREB - PREOBRAZENSKA 6

Edina angleška tvrdka v državi, ki vodi izključno

samo angleške tkanine

Skladišče in zastopstvo za dravsko bano-vino: ŠTEFAN SLIBAR — LJUBLJANA

Resljeva cesta 8

vanju se je poudarjalo, da zahteva razvoj turizma sodelovanje vseh činiteljev in da ni to le zadeva SPD, ako resno računamo na razvoj tujskega prometa. Markacije se bodo tudi v bodoče obnavljale in vstavljale na novo, skrbelo pa se bo tudi za smerne tablice. Novi odbor vodi g. Hafner Feliks, ob strani pa mu bodo stali gg. Sabec Srečko, Košir Ivo, Erjavec, Sicheir Janko, Zontar Franc, Sovre in Hafner Pavel. SPD šteje 92 članov.

»Retečki postaji je zasvetila elektrika. V nedeljo so imeli v Retečah majhen praznik. Postajališče je dobilo električno luč. Vsega so instalirali 10 žarnic.

»Nevarno srečanje. Škofjeloškemu industriji g. Francu Dolencu mlajšemu se je pripetila te dni pri St. Vidu huda nezgoda. Ko je brzel njegov avto po beli cesti, je Dolenc oddaleč opazil kravo, ki se je potem v trenutku, ko je privozil avto do nje, zakadila v vozilo. Karambol je bil precej hud. Avto je v sprednjem delu močno poškodovan, pa tudi sam g. Dolenc je dobil hude praske, ki so terjale zdravnika. Kravo so menda morali spraviti v klavnico.

»Neprestano deževje je dvignilo višino naših vod do nevarnih mej. Poljanščica, in Sora sta močno narasli. Huda nevarnost je pretila sušemu mostu.

Iz Trčiča

»Kino predvaja jutri v soboto in v nedeljo veleopere »Ciganska rapsodija«, ponedeljek pa nemško operelo »Riviera ekspress«.

Iz Zagorja

»Smrt ugodnega moža in družinskega očeta. Te dni je po dolgem hiranju premil g. Otmar Ranžinger, star šele 43 let. Pokojnik je bil najmlajši sin najstarejše in najštevilnejše steklarske rodline Ranžingerjeve. Kakor vsi drugi sinovi je tudi Otmar vršil steklarsko obrt dokler je mogel. Po vojni se je nenadno odebrel tako, da ni mogel več opravljati težavnega posla. Leta 1924. je tehtal 187 kg in je bil najbrž največji človek na Slovenskem. Tvrdka Abel mu je šla na roko in mu nudila zasluge kot prodajalcu stekla na debelo in na drobno. Kakor za vse panoge je prišla kriza tudi za steklarsko obrt. Zasluge je padel, a treba je bilo skrbeti za petlarsko družino. Od tedaj je začel pokojnik hirati. Več ko dvajsetkrat ga je zadela kap in je začel zaradi kapi tudi umri. Pokojnika je v zadnjih treh letih zelo porla tudi smrt njegove matere in sester Ivane in Pavle. Zada: a je bila soproga župana g. Malovrha v Hraščniku. Pokojnik je bil zaradi svojega odkritega značaja splošno priljubljen. Vsi, ki smo ga poznali, ga bomo obdržali v lepem spominu. Založim naše iskreno sožalje!

Iz Trbovelj

»Ustanovni občni zbor izobraževalnega društva »Mladci« bo na velikonočni ponedeljek v Volkerjevi gostilni ob 15. uri. Zbor sklicujejo trboveljski študentje.

Iz Hrastrnika

»Protituberkulozna liga v Hrastrniku je imela v tork redni letni občni zbor, ki ga je vodil zaslužni predsednik g. Emanuel Zelinka. V preteklem poslovnem letu je imelo vodstvo lige največ dela z gradbo letnega kopališča. Liga ima še v načrtu zgraditi bazen za otroke, nekaj opornih zidov in ograjo okrog kopališča. Želimo ji, da bi se vse to čimprej uresničilo in da bi nadalje uspešno delovala v borbi proti, je-tiki v naši industrijski dolini. Pri volitvah se je stari odbor izpopolnil z zdravnikom gg. dr. Vidmarjem in dr. Dolancem in učiteljem g. Hofbauerjem.

Iz Gorn

Gospodarstvo

Gospodarska konjunktura v Sloveniji in uvoz

Finančno ministrstvo je pravkar izdalo podrobno statistiko naše zunanje trgovine za leto 1936, ki vsebuje tudi zanimive podatke o gibanju carinskih dohodkov. Navedene so tudi podrobne številke o dohodkih posameznih carinarnic, ki so zlasti zanimive zaradi tega, ker nam kažejo značilno nazadovanje dohodkov carinarnic v Sloveniji pri istočasnem naraščanju dohodkov carinarnic v ostalih delih države.

Medtem ko so lani naši skupni carinski dohodki narasli od 702 na 801 milijon Din. opazamo, da so se zlasti dohodki ljubljanske carinarnice nadalje zmanjšali. Lani pojav smo opazili že tudi v zadnjih 2 letih. Med tem ko so bili skupni carinski dohodki lani za 29% večji nego l. 1933, so carinski dohodki ljubljanske carinarnice v istem razdobju padli za 14%. Leta 1933. so znašali dohodki ljubljanske carinarnice še 67,3 milijona Din. naslednje leto so padli na 64,9 milijona Din. predlanskim na 58,2 milijona Din. lani pa 57,9 milijona Din. Zlana tri leta izkazuje skoro vse druge carinarnice naraščanje dohodkov. Leta 1933. so predstavljal dohodki ljubljanske carinarnice še 10,8% vseh carinskih dohodkov, naslednje leto 9,8%, predlanskim 8,3%. lani pa le še 7,1%. Te številke nam kažejo kako področje Ljubljane vedno bolj zaostaja v svojem gospodarskem razvoju.

Gibanje carinskih dohodkov najvažnejših carinarnic v naši državi je bilo zadnja leta naslednje (v milijonih Din):

	1933	1935	1936
skupni car. dohodki	621.1	701.8	800.7
od tega v carinarnicah:			
v Zagrebu	159.3	159.4	190.2
v Beogradu	123.7	161.9	186.4

Sporazum glede omejitve izvoza v Nemčijo

Iz Berlina poročajo, da je prišlo do končnega sporazuma glede postopne likvidacije visokog naraščanja naših kliničnih tercijev in glede omejitve našega izvoza v Nemčijo. Sporazum je za našo državo podpisal viceguverner Narodne banke dr. Ivo Belin, ki se je že vrnil na pot v Beograd. Po sklenjenem sporazumu bodo uveljavljeni spoznanja ukrepi glede zmanjšanja kliničnega salda. V bodoče bo naš izvoz v Nemčijo v toliko omejen, da bodo nemška vplačila v Berlinu za 10% manjša nego vplačila naših uvoznikov nemškega blaga. Razlika v višini 10% se bo uporabila za zmanjšanje obstoječega salda. Po uveljavitvi sporazuma poslanega seveda brezpredmetni enostranski ukrepi, ki jih je izdala Narodna banka glede omejitve našega izvoza v Nemčijo za 50%, ki so bili nedavno suspendirani.

Banovinski proračun

Včeraj so v finančnem ministrstvu v Beogradu obravnavali proračun dravske banovine. Po zadnjih informacijah zastopa finančno ministrstvo stališče, da je treba dohodek od novih skupnih banovinskih trošarin (ki znaša za dravsko banovino 4 in pol milijona Din in v predlogu proračuna ni upoštevan) v celoti porabiti za zmanjšanje banovinske šoleke doklade, ki ne bi smela presegati 20%, medtem ko je v proračunu dravske banovine predvidena v višini 35%. Kakor se zdi so opustili namero, da bi se tudi v avtonomnih mestih naložila banovinska šolska doklada tako da bi banovine obtem prevzele vzdrževanje šol v teh mestih. Do tega ne bo prišlo, če s tem, da se uporabi celotni dohodek banovin od novih skupnih banovinskih trošarin za vzdrževanje šol v podeželskih občinah, se v znanji meri pritegnejo avtonomna mesta, da prispevajo za vzdrževanje podeželskih šol. Donos novih skupnih banovinskih trošarin bo v veliki meri obremenjeval prebivalce velikih avtonomnih mest, medtem ko bo donos šel v celoti le za vzdrževanje šol izven avtonomnih mest. Glede proračuna dravske banovine je pričakovati, da bodo poleg gornjih sprememb zmanjšane nekatere druge postavke, medtem ko se predloženi proračun avtonomnih mest ne bodo bistveno spremenili.

Nameščensko bolniško zavarovanje

Bolniška blagajna Trgovskega bolniškega in podpornega društva je kot organ Osrednjega urada za zavarovanje delavcev zaključila lansko leto s prebitkom 102.500 Din, ki se bo povečal za kakih 80.000 Din, ko bo določil Osrednji urad bonifikacije k upravnim stroškom zaradi posredovanja pri nezgodnem zavarovanju. V prejšnjem letu je blagajna izkazala skupaj s to bonifikacijo le 26.000 Din prebitka in se je torej finančni položaj zboljšal. S 1. septembrom lanskega leta je bil povzrahl bolniški prispevek od 36 na 39% dnevne zavarovane meze (pri okrožnem uradu znaša 42%) dnevne zavarovane meze, s čimer so se dohodki v zadnjih štirih mesecih povečali za 140.000 Din.

Skupne dajatve denarja v naši državi se bile nasprotno dejstvu letu za 4% manjše. Za malenkost so se povečale poročne podpore in pogrebne. Za 1% so se zmanjšali zdravniški stroški in izdatki za zdraviljenje v bolnišnicah, za 3% pa so se povečali izdatki za zdravila.

Za uspešno poslovanje je važno dejstvo, da blagajna ni bila prizadeta po padanju članstva, ki je v stalnem naraščanju, kar je v zvezi s prestopanjem nameščencev iz zavarovanja pri OUZD in iz zavarovanja pri Merkurju k bolniški blagajni. V začetku leta je znašalo povprečno število zavarovancev 7711, v decembru pa 8255. Povprečno število zavarovancev v lanskem letu pa je znašalo 7944, kar je za 512 več nego v prejšnjem letu. Razdelitev zavarovancev na posamezne gospodarske panoge nam kaže, da odpade 51,6% na zavarovance, ki so nameščeni v trgovini, 13,8% na zavarovance pri denarnih zavodih in v samostojnih pisarnah, 7,3% na zavarovance v tekstilni industriji in 7% na zavarovance v službi svobodnih poklicev. V vseh ostalih panogah je število mnogo manjše. Razdelitev na medne razrede nam kaže, da odpade 47% članov na navijši, to je 121. medzni razred. Povprečna dnevna zavarovana meza je znašala 33,92 Din, to je za 0,30 Din manj nego v prejšnjem letu.

Bolniški prispevki so znašali 5,19 milijona

na Sušaku	26,7	54,8	65,2
v Ljubljani	67,3	58,2	57,9
v Novem Sadu	27,6	35,5	47,3
v Mariboru	39,4	41,1	45,9
v Metkoviću	47,6	41,0	38,9
v Skoplju	21,1	26,4	29,6
v Osijeku	14,0	21,1	25,8
na Jesenicah	17,1	18,9	21,2

Skupaj so znašali lani carinski dohodki vseh carinarnic v Sloveniji (Ljubljana, Maribor, Jesenice, Rakek, Gornja Radgora, Dravograd) 130,6 milijona Din. t. j. le 16,2% vseh carinskih dohodkov v naši državi, medtem ko so imele te carinarnice leta 1933. 126,3 milijona Din. kar pa je takrat predstavljalo 20,7% vseh carinskih dohodkov v naši državi. Iz gornjih števil se da sklepati, da se gospodarska konjunktura v Sloveniji še ni toliko dvignila, da bi povzročila povečanje uvoza, kakor to opazujemo v ostali državi. Carinski dohodki beograjske carinarnice so znašali leta 1933. samo nekaj nad 20% vseh carinskih dohodkov, lani so pa skoro dosegli 24%.

Ostali dohodki

Zanimive podatke vsebuje statistika tudi glede ostalih dohodkov carinarnic na račun drugih oblastev. Tako se je zadnja leta znatno dvignil dohodek od pobranega skupnega davka na poslovni promet pri uvozu. Lani je bilo tega davka pobranega na uvoženo blago 236 milijonov Din nasproti 192 milijonov v letu 1935. In 164 milijonov v letu 1933. Nadalje je bilo pobranih za 86 milijonov Din trošarin (prejšnje leto 65), za 38 milijonov Din banovinskih trošarin (prejšnje leto za 26 milijonov) in za 27,5 milijona Din obinskih davščin (26,6).

na Din. to je za 0,48 milijona Din več nego v prejšnjem letu. Od predpisanih prispevkov je bilo pobranih 5,04 milijona Din. Na račun nezgodnega zavarovanja je bilo lani pobranih 0,53 milijona Din. Na skupnih prispevkih znaša saldo delodajalcev dne 31. decembra 1,2 milijona Din ali 15,3% (prejšnje leto 0,98 milijona Din ali 14%). Povprečni odstotek bolnikov je znašal 2,8%. Na hranarini je bilo izplačanih 1,27 milijona Din (24,1%), na porodniških dajatvah 0,15 milijona Din (2,2%), na zdravniške stroške Din (15,8%) itd.

Upravni stroški so dosegli vsoto 514.000 Din, to pa z upoštevanjem prispevka višjega zavarovanja k upravnim stroškom blagajne, ki je lani znašal 78.400 Din. Odstotek upravnih stroškov se je zmanjšal od lanih 10,5 na 9,8%.

Turistični dinar

Iz Beograda poročajo, da je v kratkem pričakovati uvedbo turističnega dinarja. V relaciji nasproti funtu naj bi imel turistični dinar tečaj 250 Din. Ker notirajo funti sedaj 238 Din. bi to pomenilo, da bi angleški turisti dobili za svoje funte 5% več. Pri slabih devizah bi bil tečaj določen tako, da bi bila razlika še nekoliko večja. Za češke turiste pa bi veljali kuponski dinarji.

Druga vest iz Beograda pa pravi, da obstojijo glede uvedbe turističnega dinarja za letošnje turistično sezono težkoče, in sicer od strani Narodne banke, ki je mnenja, da je za turizem dovolj olajšav v devizno valutnih predpisih. Inozemski turisti niso dolžni Jugoslovij menati valut po uradnem tečaju, temveč jih lahko zamenjajo po svobodnem tečaju, ki je sedaj za 10% višji. Take ugodnosti baje ne uživajo turisti v drugih državah, češ da znašajo v večini drugih držav turistične ugodnosti največ 8%. Zato smatra Narodna banka, da ne bi bilo treba uvesti turističnega dinarja, v nasprotju z našimi turističnimi ustanovami, ki zahtevajo, da se čimprej izda uredba o uvedbi turističnega dinarja.

Kakor kaže gornja vest, se naša Narodna banka še vedno drži fikcije, da so tečaji na svobodnem trgu nekaj nenormalnega, medtem ko je jasno, da izražajo pravo vrednost dinarja le tečaji na svobodnem trgu in so očitni tečaji prav za prav le zaradi tega tu, da se lahko izvoznikom priložno odzame ena tretjina dolžniških deviz po nižjem tečaju. Iz navedenega razloga ne odgovarja dejstvo trditve, češ da dobivajo inozemski turisti ugodnosti že s tem, da lahko vnovič svoja plačilna sredstva po svobodnih tečajih.

Gospodarske vesti

Državna hipotekarna banka v februarju. Državna hipotekarna banka objavlja svoj izkaz za mesec februar, iz katerega je razvidno, da so se v tem mesecu likvidna sredstva (gotovina in blaginjski zapisi Narodne banke) povečala za 61 milijonov Din in so ob koncu meseca znašala 635 milijonov (lani ob koncu februarja 464). Posojila se niso mnogo spremenila, le komunalna posojila so v teku meseca nadalje narasla za 18,6 na 984,4 milijona Din (lani 642,2). Dolg finančnega ministra se je povečal za 6,3 na 567,6 milijona Din (lani 663,9). Hranilne vloge na knjižice so narasle za 23,9 na 1245,5 milijona Din (lani 1143,6), vloge v tekočem računu pa za 2,3 na 479,7 milijona Din (lani 227,9). Tudi samostojni fond ter fond in kapitali javnih ustanov so narasli za 29,5 na 2116,0 milijona Din (lani 1831,9).

Znatna podražitev pšenice in moke. Včeraj se je na vojvodinskem žitnem trgu ponovno precej podražila pšenica, ker je prizad zopet dvignil odkupne cene. Baška potiska pšenica stane že 185 Din, medtem ko se je že v sredo ponovno podražila za 5 Din pri meterskem stotu, tako da je cena od srede marca narasla že za 15 Din pri stotu. Verjetno pa je, da se bo cena nadalje dvignila glede na čvrsto tendenco v inozemstvu.

Hranilne vloge pri slovenskih hranilnicah so v januarju narasle za 12,9 milijona Din. Po podatkih Zveze jugoslovanskih hranilnic v Ljubljani so vloge pri slovenskih hranilnicah v januarju narasle za 12,9 milijona Din. Med tem ko so vloge znašale ob koncu lanskega leta (brez obresti) skupaj 999,3 milijona Din. so 31. januarja dosegle 1.012,7 milijona Din. Del prirastka tvorijo sicer obresti za leto 1936, ki so pri nekaterih hranilnicah že pripisane, vendar je prirastek po večini pravi prirastek (preseček prejetih vlog nad dvigi). Če izpustimo hranilnice, pri katerih so narasle vloge le zaradi pripisa obresti, opazamo prirastek vlog na knjižice pri 7 hranilnicah.

prirastek vlog v tekočem računu pa pri 12 hranilnicah (od 20, ki vodijo tekoče račune) ter prirastek vseh vlog pri 9 hranilnicah. Skupno število vlagateljev pri vseh 30 hranilnicah znaša 138.949. Te številke dokazujejo, da se vrača zaupanje v hranilnice in v denarne zavode.

Denarne kazni po poslovnem redu za industrijska podjetja. Kraljevska banska uprava dravske banovine opozarja s posebnim objavo v »Službenem listu« vsa industrijska podjetja na odlok ministrstva za socialno politiko in narodno zdravje od 6. marca t. l. po katerem morajo podjetja vse denarne kazni, izrečene zoper delavce na osnovi določil § 340. obrtnega zakona zaradi pregreškov proti predpisom poslovnega reda, uporabiti le za zboljšanje razmer delavstva dotičnega podjetja in v nobene druge namene.

Izpiš za elektroinstalaterje, zidarje, tesarske, kamnoseke in vodnjakarske mojstre se bodo vršili v smislu objave Zbornice za TOI v Ljubljani v drugi polovici meseca aprila t. l. Vsa kandidati, ki bo po sklepu izpitne komisije pripuščen k izpitu, bo še posebej obveščen o točnem roku pismenega in usmenega dela izpita.

Poravnalo postopanje je uvedeno o imovini Ivana Remžarja, gosliničarja in trgovca v Zernovici p. Grahovo (poravnalni upravnik Milan Kravanja, trgovec v Cerknici; poravnalni narok pri sreskem sodišču v Cerknici 29. aprila ob 10., prijavni rok do 22. aprila).

Licitacije. Dne 26. t. m. bo v intendanturi štaba dravske divizijske oblasti v Ljubljani očetna licitacija za dobavo 2 motornih žag za rezanje drv. Dne 30. t. m. bo v intendanturi štaba bregajniške divizijske oblasti v štipu licitacija za dobavo motorne žage za drva.

Komanda mornarice v Zemunu sprejema do 30. t. m. ponudbe za dobavo 20.000 kg riža ter do 12. aprila za dobavo frezalnega stroja. Komanda pomorskega arzenala v Titvu sprejema do dne 5. aprila ponudbe za prodajo raznih delov stare pralnice. Direkcija državnega rudnika Vrdnik sprejema do 8. aprila ponudbe za dobavo železnih vijakov, zakovic, žice ter žičnikov in raspel. Direkcija drž. rudnika v Kaknju sprejema do 25. t. m. ponudbe za dobavo razni svetilnih teles in do 1. aprila za dobavo elektromotorja.

Inženerskem oddelku štaba dravske divizijske oblasti v Ljubljani bo 31. t. m. licitacija za napravu enega dela poti škofja Loka-Blegoš in za napravu kolovoza. Dne 24. t. m. bo pri direkciji državnih rudarskih podjetij v Sarajevu licitacija za napravu dimnika iz opeke pri električni centrali na drž. rudnika v Banjaluki. Dne 29. t. m. bo pri upravi skladišča 1. oddelka vojno-tehniškega zavoda v Sarajevu licitacija za dobavo 6.500 kg žel. pločevine in 10. aprila za dobavo stroja za rezanje.

Likvidacije. V likvidacijo so stopile naslednje zadruge: Konzumsko društvo za šoštanj in okolico, r. z. o. z. v. Šoštanju; Produktivna zadruga mizarških mojstrov v Mariboru, r. z. o. z.; Gozdna in pašniška zadruga v Mislinju, r. z. o. z.

Borze

24. marca

Ljubljanska borza zaradi praznika danes ni poslovala. V zagrebškem privatnem kiringu so se avstrijski šilingi trgovali po 8,00, angleški funti po 238 in grški boni po 31,4150. Nemški klinični čeki stanejo v Beogradu 12,0046, v Zagrebu pa 12,02, odnosno za konec aprila 12,04 in za konec maja 12,0450.

Na zagrebškem efektivnem tržišču se je padanje tečajev državnih papirjev, ki je nastopilo po znatnem dvigu v prejšnjem tednu, že včeraj ustavilo, danes pa je bila tendenca zopet čvrstejša. Vojna škoda se je trgovala po 408 (v Beogradu po 406 - 407). Dolarski papirji so se nekoliko okrepili in je bil promet v 7% Blairovem posojilu po 86 (v Beogradu po 86,50), 8% Blairovo posojilo pa najprej po 93,50 in pozneje po 95 (v Beogradu po 95,50 - 96). Promet je bil še v delnicah Sečerane Osijek po 220 - 230 in v delnicah Osijske ljevaonice po 165.

Devize

Zagreb. Amsterdam 2394,16 - 2408,75, Berlin 1758,03 - 1771,91, Bruselj 136,70 - 141,77, London 213,41 - 215,46, Milan 229,66 - 232,77, New York ček 4343,50 - 4379,81, New York kabel 4365,50 - 4401,81, Pariz 200,89 - 202,53, Praga 152,54 - 153,64.

Curih. Beograd 10, Pariz 20,16, London 21,4450, New York 439,125, Bruselj 73,9250, Milan 23,1250, Amsterdam 240,2250, Berlin 176,50, Dunaj 80, Stockholm 110,55, Oslo 107,75, Praga 15,31, Varšava 83,10, Budimpešta 86, Atene 3,90, Bukarešta 3,25.

Effekti

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 407 - 409, 4% agrarne 52,50 - 53,50, 6% begliške 73 den., 6% dalm. agrarne 73,50 - 75, 7% Blair 86 - 87, 8% Blair 94,50 - 96; dejnice: PAB 200 - 203, Trboveljska 250 - 300, Sečerana Osijek 220 - 230, Sečerana Vel. Beckere 700 - 775, Oceanica 250 - 280, Jadranska 400 den., Gutmann 40 - 60, Osijska ljevaonica 160 - 170, Danica 40 bl. Beograd. Vojna škoda 406,50 - 407 (406 - 407), za junij (406,50 - 407), 4% agrarne 52 den. (51 - 52), 6% begliške 76 - 76,50 (73 - 76), 6% dalm. agrarne 74 - 74,50 (74), 7% invest. 87 den., 7% stabiliz. 87,50 den., 7% Drž. hip. banka 98 - 99 (98), 7% Blair 86,50 - 87 (86,50), 8% Blair 95,50 - 96 (95,50 - 96), Narodna banka 7350 bl., PAB 198 - 200 (198 - 200).

Blagovna tržišča

ZITO

+ Novosadska blagovna borza (25. t. m.) Tendence čvrsta. Pšenica: (78 kg): baška srenjska 170 - 172 slavonska 170 - 172 banatska 167 - 172 baška, potiska 183 - 185. Oves: baški, srenjski slav. 102,50 - 105. Riž: baška 140 - 142,50 Koruza: baška in srenjska 86 - 87 banatska 85 - 86 srenjska sušena par indija 92 - 94 Moka: baška in banatska »Oge« in »Ogg« 250 - 260 »2« 230 - 240 »3« 200 - 220; »6« 180 - 190; »7« 150 - 160, »8« 102,50 - 107,50. Otrubi: baški banatski 83 - 87. Fižol: baški beli brez oboja 240 - 245.

+ Budimpeštanska terminska borza (25. t. m.). Tendence čvrsta. Koruza: za maj 12,64 - 12,65, za junij 13,19 - 13,20.

BOMBAZ

+ Liverpool, 24. marca. Tendence stalna. Zaključni tečaji: za marec 7,64 (7,65), za junij 7,71 (7,73), za dec. 7,47 (7,49). + New York, 24. marca. Tendence stalna. Zaključni tečaji: za april 14,31 (prejšnji dan 14,04), za junij 13,91 (13,80).

Grenki pirhi za zagorske brezposelne

Zagorje, 25. marca. Na občinski deski sta nabiti dve objavi za brezposelne delavce. Prva pravi, da je zaradi velike brezposelnosti v občini Zagorje občinska uprava prevzela od sreskega costnega odbora v Litiži dobavo gramoz za posipanje banovinskih cest. Ponudila je dobavo brezposelnim po akordnih postavkah za kubični meter brez razstreljevanja v kamnolomu TPD, za presejanje in delno za točenje po 15 Din. a v kamnolomih v Stopah in Groslju za točenje in presejanje po 26 Din.

Nazvle temu se ni odzvalo, kakor pravi objava dovolj delavcev za izvršitev tega dela. Zato uprava ponovno poziva brezposelne, da se priložnostnega zaslužka oprijemajo, ker bo uprava, če ne bo odziva, prevzelo delo vrnila cestnemu odboru.

Druga objava na občinski deski pa ima tole vsebino: »Občinska uprava je nekatere brezposelnim rudarjem, ki so bili določeni, da poidejo delat v rudnik Stanovsko pri Poljčanah, dala denar za vožnjo. Nekateri so ta denar porabili za druge reči. Veliko zdaj izločeni od vsake zaposlitve in podpor ter se smatrajo izkoriščevalci.«

Kakor doznavamo, je bilo za kamnolom TPD precej prijavljenov, a so jih sprejeli le izvestno število. Delo v kamnolomih v Groslju in v Stopah pa je tako težavno, posebno za one, ki niso vajeni tega dela, da v 8 urah zaslužijo komaj po 8 do 10 Din. torej na uro en dinar, kar pač daleč ne ustreza predpisom o minimalnem zaslužku. Navadno toleže kamenje ljudje, ki imajo še ke druge dohodke ali vsaj brano pri starših. Očitek da so se tudi pod prejšnjo občinsko upravo nekateri s tem delom preživljali, ni upravičen. Vsem takim je tedanja uprava glede na težavno delo nakazala tudi nekaj živil. Razumljivo je da so strastni in izborni človek ne more vršiti dela, kakor ga lahko drugi, ki ne strajajo.

Zadeva glede nakazila denarja brezposelnim rudarjem, ki so šli v Stanovsko, je tudi drugačna. Če prej sta šla tak podžupan in eden izmed rudarjev, da se prepriznata, ali kaže kaj zaslužka. Kljub temu, da se je ugotovilo, da je položaj pri rudniku nevzdržen, so nakazali devetdenar denar za vožnjo. Od teh je šlo sedem v Stanovsko, dva pa sploh nista šla. Omenjenih sedem se je že drugi dan vrnilo ker niso nikjer dobili kredita, lačni pa ne morejo delati.

Saj menda gornji objavi ne pomenita, da za praznike brezposelni ne dobe podpore?

Iz življenja na deželi

Iz Novega mesta

Občni zbor podružnice SPD v Novem mestu, bo 31. t. m. ob 20. v posvetovalni mestne občine. Dnevni red: Poročilo predsednika, tajnika, blaginjska in preglednikov računov. Volitev novega odbora. Slednja. Ako ob napovedani uri ne bo zadostno število članov navzočih, bo občni zbor pol ure kasneje ob vsakem številu članstva. — Odbor.

APACE. Proti bliznemu županu velike občine Apač g. Francu Koleriču se je vrtila nedavno razprava pred okrožnim sodiščem v Mariboru, in sicer zaradi zločina po čl. 3. zakona o zaščiti države. Ker se je sodišče ni moglo prepričati o krivdi g. Koleriča, je bil ta oproščen. Oprostitveno sodbo prijavljena moža je vzelo občinstvo z zadoščenjem na znanje. Zadoščenje pa ima tudi razrešeni župan sam, ker se je izkazalo, da je šlo le za podlo delo posameznika, ki jim je bila kandidatura g. Koleriča pri lanskih volitvah na potu.

GORNJI GRAD. Urednišvo izjavlja, da nima naš stalni dopisnik iz Gornjega grada nikake zveze z dopisom iz Gornjega grada, objavljenim v »Jutru« dne 21. t. m., kjer se vpleta k poročilu o občnem zboru tukajšnje podružnice CMD neka nezgoda g. Kranjca. Ta dopis je bil objavljen brez vednosti in sodelovanja našega poročevalca.

RADOVLJICA. Podružnica SPD bo imela redni občni zbor z občanim dnevnim redom 3. aprila ob pol 19. v prostorih Kunstljeve gostilne.

Radio

V soboto, 27. marca.

Ljubljana: 12: Religiozne pesmi in skladbe (plošče). — 12:45: Vreme, poročila. — 13: Čas, spored, obvestila. — 13:05: Odlomki iz Verdijevega »Requiem« (plošče). — 13:30: Prenoš vstajenja iz trnovske cerkve. — 19:10: Iz Händlovih oratorijev (plošče). — 19:30: Radio orkester: Slavnostni koncert. — 21: Reprodukcijski koncert na orglah. — 21:15: Velikonočne pesni poje šentpeterski cerkveni zbor. — 22: Čas, vreme, poročila, spored. — 22:15: Koncert pihalnega kvarteta.

Beograd: 17:20: Slovenske narodne pesmi. — 17:50: Plošče. — 18:30: Komorna glasba. — 19:30: Jugoslovanske pesmi. — 20:40: Plošče. — 21: Arje in dueti iz Verdijevih oper. — 22:20: Narodne melodije. — 22:45: Lahka in plesna muzika. — Zagreb 19: Prenoš večernic. — 22:30: Velikonočni običaji. — Praga 19:15: Radijska revija »Praga-Dunaj«. — 21: Koncert zbora Moravskih učiteljev. — 22:20: Plošče. — 22:35: Lahka glasba. — Varšava 19:25: Orkestralna in pevski koncerti. — 21: Koncert solistov. — 22: Nabožna glasba. — 19:10: Plošče. — Dunaj: 12:05: Plošče. — 13:10: Koncert dunajskih simfonikov. — 16:05: Plošče po želja. — 18:15: Orgelske skladbe. — 18:55: Prenoš iz dunajske državne opere. — 22:20: Orkestralni koncert. — Berlin: 18:05: Morsejeva proslava. — 19:15: Pevski in klavirski koncert. — 20:10: Pester glasbeni program. — 22:30: Prenoš iz Münchena. — 23:30: Vrata večnosti — pogovori med nočjo in jutrom. — München 18: Koncert godalnice kvarteta. — 19:20: Lahka glasba. — 20:10: Koncert orkestra in solistov. — 22:30: Plesna muzika. — Stuttgart 18:30: Lahka glasba s plošč.

Vremensko poročilo

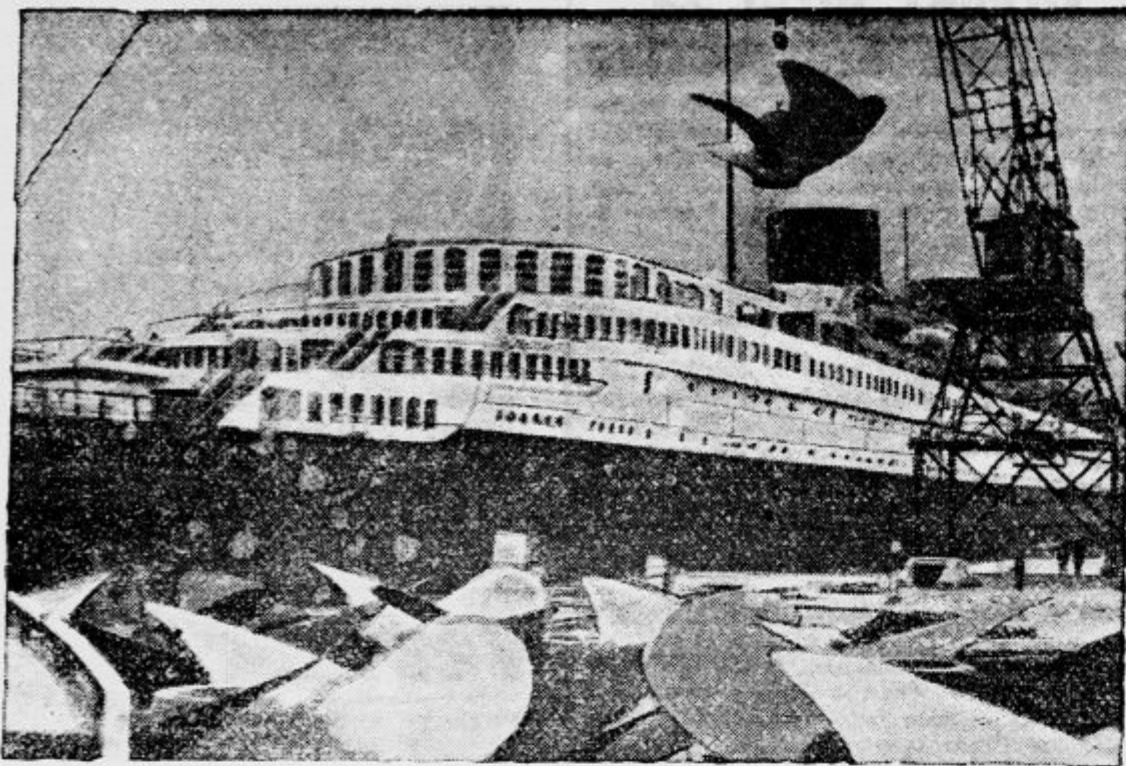
Meteorološkega zavoda ljubljanske univerze 25. marca

Ljubljana 7. 756,3, 4,2, 84, NEI, 10, dež. 9,2; Zagreb 755,8, 7,0, 60, WNW, 4, dež. 0,2; Beograd 7. 756,9, 8,0, 60, O, —, —; Sarajevo 7. 757,0, 6,0, 60, O, 4, dež. 0,3; Skoplje 7. 757,9, 9,0, 80, SEI, 8, —, —; Temperatura: Ljubljana 7,4, 4,0; Maribor 6,0, 8,0; Zagreb 9,0, 3,0; Beograd 24,0, 5,0; Sarajevo 16,0, 1,0; Skoplje 27,0, 6,0; Split 11,0, —.

Vestnik ZKD

Sinji trak Oceana

Vidni znak svetovnega prvenstva na morju si je zopet priborila francoska ladja »Normand«, ki ga je iztrgala »Queen Mary«. Seveda so »Normand« za vožnjo, na kateri je odnesla zmago, temeljito popravili. Dobila je dva nova vijaka, katerih vsaki tehta 22 ton. Na sliki: »Normand« v le havreškem pristanišču

Zakaj je odpovedala neguševa vojska

Abesinci so izredno hrabri, podlegli pa so premoči letal in tehnike, pravi italijanski general, ki je bil v Abesiniji

Vodja prve italijanske vojske, ki je vdrin v Abesinijo, general Villa Santo, je na nekem predavanju pred družbo švicarskih častnikov v Baslu podal zanimivo poročilo o naukih italijansko-abesinske vojne, posebej no kar se tiče vojne v goratem ozemlju. V uvodu je povedal, da je bil Mussolini z ozirom na napeti položaj v Evropi odredil čim prejšnjo odločilno izvedbo vojnega pohoda. Zato so že v dobri pripravi nagradili desetkrat večjo množino municije in živil, nego bi jo potrebovali v normalnih okoliščinah. Hitre in presenetljive ofenzive v gorskem ozemlju so zelo težavne, ker se čete pomikajo večinoma v zelo tenkih, dolgih formacijah skozi sosele ali preko eksponiranih prelazov. Po Villa Santovem mnenju so mule v gorski vojni neobhodno potrebne. Popolnoma so odpovedali težki oklopni vo-

zovi in vozila na gosenicah. Včasih zadostujejo majhni kamni, ki zaidejo v kolesje gosenic, da zaustavijo cele kolone. Zaščito ob straneh in polizvedovanje v sprednjih stražah morajo vršiti v gorovju posebno jezdeci na mulah, če se letala ne dajo uporabljati. Telefonske zveze so se v gorovju izkazale za nezanesljive. Bolje so delovale brezžične zveze. Dobro so se obnesli tudi mali avtomobili in mala letala. Predavatelj je priznal, da je bil Italijanom napad lažji, ker ni imel nasprotnik niti letal niti mehaničnih vojnih in prevoznih pripomočkov. Pogum Abesincev je bil v ostalem izreden. Glavno krivdo, da je redna neguševa vojska odpovedala, zadeva po predavateljevem mnenju tudi instruktorje, posebno Belgijce, ki so Abesince s svojimi evropskimi metodami zmedli.

Zgodovina elektrike

Največja slika, atrakcija pariške razstave

Eden najzanimivejših predmetov na pariški svetovni razstavi bo ogromna slika, ki bo predstavljala zgodovino elektrike. Merila bo v dolžino okrog 180 m in v višino 25 m. S tem delom so poverili slikarja Raoula Duflyja, o katerem pravijo, da je med najbolj talentiranimi v mladi francoski slikarski generaciji. Slika bo izdelal v tehniki klasičnega holandskega slikarja van Eycka. O tej tehniki so menili, da se je izgubila, toda Duflyju je uspelo, da je po temeljitih študijah ponovno odkril njeno bistvo.

Na ogromni sliki je videti podobe mož, ki

imajo svoje ime v zgodovini elektrike. Ciklus se začne z Aristotelom in Taleom iz Mileta, dalje bo predstavljal Rogerja Bacona, Galileja, Leonarda da Vinci, Pascala, Galvanija itd. itd. Umetnost ogromnih slik je v zadnjih stoletjih nazadovala. Renesancni mojstri so ustvarjali še takšne slike na katerih je bilo do tisoč portretov, na pr. Michelangelova »Poslednja sodba«, Tintorettove »Raje« in Veronesejeva »Svatba v Kanji«. Sedaj upa umetnik iz 20. stoletja, da se bo mogel pomeriti s temi velikimi umetnostmi.

Maščevanje nad nezvestim poglavarjem

Ciganska drama v Varšavi — Kralj Kuriek umira

V Varšavi so našli »ciganskega kralja«, predsednika poljske ciganske zveze Matjaža Kwiekia hudo ranjenega. Policija je ugotovila vse podrobnosti krvave drame. Seveda je šlo spet za ljubezensko afero, za ljubezen, ki jo je gojil 51letni Kwiek do lepe, 17letne ciganke po imenu Ilone. Toda Kwiek je že imel ženo in ta žena se z njegovi ljubezenskimi pustolovščinami ni strinjala. Na ženini strani je bilo vse ožje poglavarjevo sorodstvo.

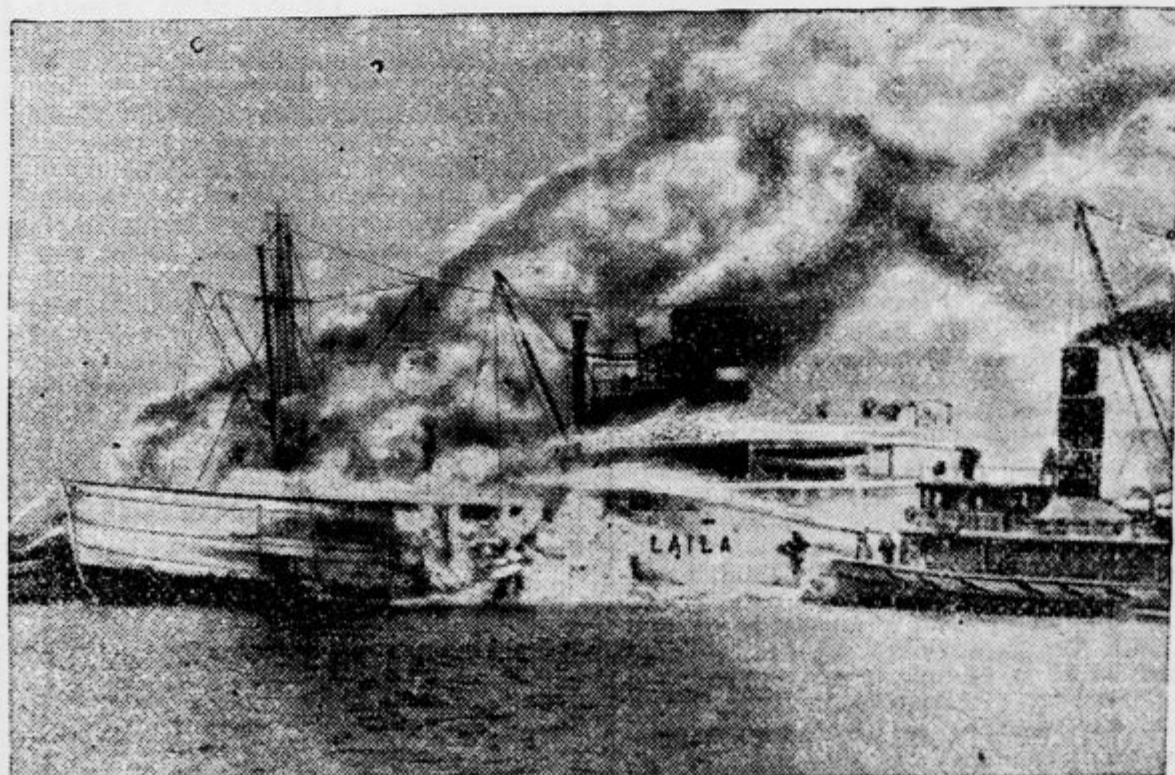
Na dan, ko se je odigrala drama, se je zbralo to sorodstvo v Kwiekovem enosobnem stanovanju, o katerem pišejo varšavski listi, da je lepo okrašeno z rdečo preprogo, pestrimi zastavami in ogromnim srebrnim samovarjem. Začel se je rodbinski posvet okrog želazne peči v sredi sobe. Razpravljali so o poglavarjevi ljubezni do lepe Ilone. Kaj kmalu je postala razprava zelo živahna in Kwiek je smatral za potrebno, da zdaj pa zdaj potegne iz žepa svoj samokres in ga pomoli razdraženim sorodnikom pod nos. Nenadno pa je padlo vse po njem, ne izvenjši njegovih staršev in žene. Poskusili so mu iztrgati samokres in pri tem se je sprožil strel, ki je ciganskega poglavarja zadell v trebuh in ga položil na tla.

Vsa rodbina se je nato razbežala, ostal je le Kwiekov 15letni sin Kazimir, ki je bil že prej skušal braniti očeta. Ta je pozval

tudi policijo. Policija je nato aretirala Kwiekove starše, dva njegova brata, dva bratrance, njegovo ženo, pa obe svačinji. Ena izmed svačinj je tudi obtožena, da je sprožila hote ali nehote strel, ko je poskušala poglavarju potegniti samokres iz rok. Poglavar sam, ki mu zdravnik napoveduje smrt, je v nekem trenutku, ko se mu je vrnila zavest, izjavil, da je sam zakril tla strel, obtožiti ni hotel nikogar.

Če res umre, pride med poljskimi cigani brzokone do novih preprirov zavoljo »preslonasledstva«. Matjaž Kwiek je bil svačinje in ga postavil za svojega ministra. V novembru 1934 pa je Matjaž na mednarodnem zborovanju ciganov v Varšavi odslavljal kralja Vasilija in njegovega tekmeča Mihaela, ki se je tudi imenoval kralja, pa je samega sebe proglasil za vrhovnega poglavarja vseh ciganov. Oba odstavljena kralja, ki še živita, pripadata isto tako rodbini Kwiekov in je verjetno, da bosta skušala doseči svoj nekdanji položaj.

Sladkor gori!

Na danski tovorni ladji »Lalla« je nastal v Charlestonu (U.S.A.) ogenj. Uničil je ves tovar sladkorja v vrednosti nad četrt milijona dolarjev. Požar so gasili gasilci, po številu 500 mož, tri ure, pomagalo pa jim je tudi 600 obalnih stražnikov.

Igra z žogo je odkrila zločin

V tuniškem mestecu Hajd-Serbel je deloval francoski veletrgovec Latiche, ki si je s prodajo deželnih pridelkov pridobil veliko imetje. Poročil se je z neko domačinko in se je nameraval vrniti v domovino. Svoje posle je izročil neki trgovski družbi in nekega dne je s svojo ženo odpotoval. Posihmal ni bilo za njima nobenega sledu več.

Ta dni se je nekoliko otrok igralo na dvorišču, ki je pripadalo prej Latichevemu posestvu. Igrali so se z žogo, ki se je nenadno izgubila. Iskali so jo in jo našli v razpoki ob vznožju nekega zidu. Prosil so nekega mladeniča, naj bi jim žogo izvelkel. Ta pa je odkril za razpoko podzemeljski prostor. Razpoko je razširil in je zlezal v ta prostor, kjer je odkril v nekem kotu s krvjo pomazane kose obleke in dva kovčega. Takoj so opozorili policijo, ki je ugotovila, da gre za oblačila zakoncev Latichevih. Energično zasliševanje je tudi kmalu ugotovilo, da sta dva Arabca, ki sta bila dolgo let v veletrgovski službi, umorila njega in njegovo ženo. Trupli sta zakopala v pozabljenem podzemeljskem prostoru. Če bi ne bilo naključja z žogo, bi morda nikoli ne zvedeli, kaj se je zgodilo z Latichem in njegovo ženo.

Neguš piše v Ženevo

Abesinski cesar je poslal generalnemu tajniku Društva narodov noto, v kateri prosi, naj ženevska ustanova pošlje v Abesinijo posebno komisijo, ki bo preiskala krvave dogodke v Addis Abebi po atentatu na maršala Grazzianija.

Lestencec ranil igralca

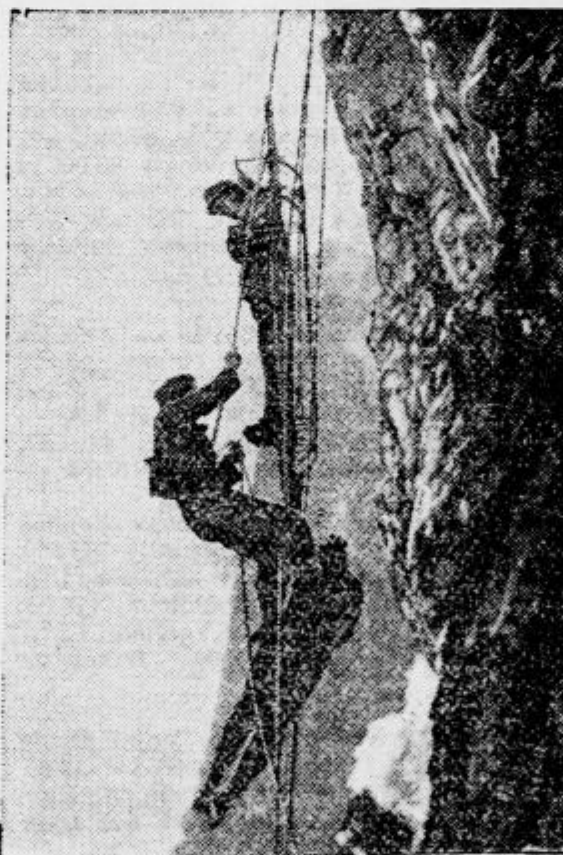
V Budimpešti se je primerila nenavadna gledališka nezgoda. V mestnem gledališču je padel te dni v drugem dejanju igre lestencec igralcu Pagru na glavo. Pager je imel k sreči lasuljo, tako da je bil samo lahko ranjen in je po kratkem odmoru odigral svojo vlogo do kraja.

Belgijski razgovori v Londonu

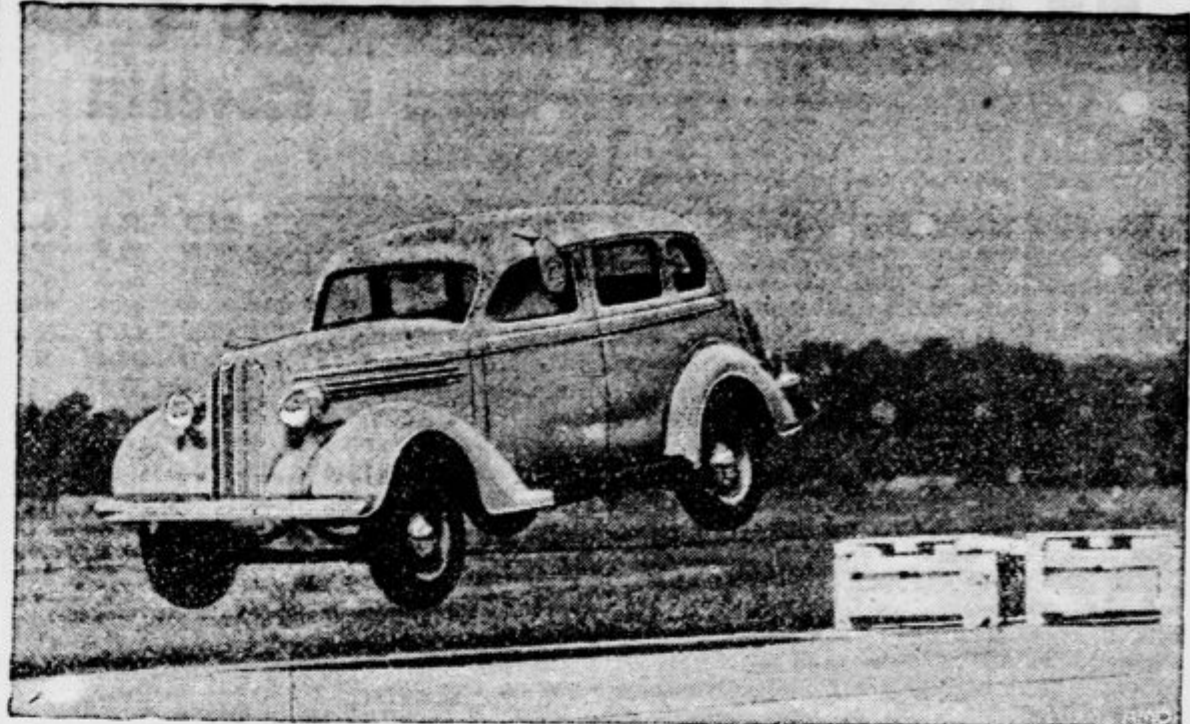
Belgijski kralj Leopold je te dni obiskal London, kjer se je pogajal o belgijski nevarnosti ter belgijskem obrambnem sistemu

Ponesrečenec se vrača

Član reševalne ekspedicije na povratku z ranjenim smučarjem, katerega je privezal zaradi lažjega transporta na njegove smuči in se zdaj z njim spušča po vrvi navzdol.

Avtomobilni preizkušajo v trdnosti

S pomočjo posebne prožine se požene avtomobil z brzino 100 km na uro po zraku, da po padcu na zemljo lahko pregledajo, kaj je na njem še ostalo celega. Inženirji ugotove po tem, kolikšna je odpornost motorja in karoserije

Puškinov vnuk v Parizu

Prijateljstvo med potomci ruskega genija in nasledniki njegovega morilca

Poročali smo, da se muči eden izmed vnukov največjega ruskega pesnika, Nikolaj Puškin, v Parizu. Mož steje 56 let in ima za seboj zelo pestro življenje.

V carski Rusiji je bil visok plemenitaš in konjeniški častnik. V svetovni vojni se je boril v carski armadi, pozneje se je pridružil generalu Vranglu. V zmešnjavi revolucionarnih dni je izgubil stike z ženo in otroki in kakor po čudežu jih je srečal nekega zimskega dne v carigradski luki. Presejal se je z njimi v Sofijo, pozneje pa so mu prijatelji našli službo v Bruslju. Da se je mogel tja odpeljati, sta mu poslala dva Belgijca denar v Sofijo.

Danes je majhen nameščenec v neki banki in skromni dohodki mu omogočajo isto tako skromno eksistenco v stanovanju, ki je napolnjeno s spominki na njegovega velikega prednika, fotografijami in avtogrami. O svojem dedu pripoveduje, da se je dobro zavedal svoje vrednosti. Imel je navado reči: »Če bi kateri izmed Puškinov poskušal po meni pesnikovati, naj ga takoj pretepejo. Nikoli me ne bo dosegel in zato naj s pisanjem niti ne začne!«

V Pariz je prišel, da bi se udeležil spo-

minske svečanosti za svojega deda in obiskal razstavo, ki so jo organizirali v Plevolovi dvorani na pobudo slovitega ruskega pisalca Sergeja Ljafarja. Na tej razstavi je polno vsakovrstnih predmetov, ki spominjajo na Puškina in njegovo okolico. Med drugim sta razstavljeni obe pištolji, ki sta igrali na dan dvoboja, ki je tragično končal življenje največjega ruskega pesnika.

V ostalem je zanimivo, da se je Puškinov vnuk pomiril s potomci tistega D'Anthésa, ki je Puškina v tem dvoboju ustrelil. Ta D'Anthés se je poročil, kakor znano, sestro Puškinove žene, a potomci obeh družin sto let niso marali drug za druge, dokler so ni stvar sedaj poravnala. To se je zgodilo, kakor pripoveduje Nikolaj Puškin, v prvi vrsti zavoljo tega, ker so novejša raziskovanja pokazala, da se je žalostna zadeva pred sto leti odigrala resnici malo drugače, nego veli izročilo. Puškin je pozval D'Anthésa, svojega svaka na dvoboj, ker je mislil, kakor vsa petrograjska družba, da je bil ta napisal pamflet, ki je krožil po mestu in blafal pesnikovo ženo. Toda dokaza za to, da bi bil D'Anthés ta pamflet napisal, baje niso našli nobenega.

Milijonarja so previsoko obdavčili

V Ameriki je državna blagajna vrnila Mellonu pol milijona dolarjev

Bivši ameriški državni tajnik Andrew Mellon spada, kot znano, med najbogatejše Američane in je znan tudi kot umetniški mecen največjega sloga. Se pred nekaj tedni je podaril državi najlepše slike iz svoje dragocene galerije in je razen tega daroval tudi potrebno vsoto, da bi se mogel zgraditi nacionalni muzej.

Te dni pa je prejel Mellon s svoje strani svojevrsten »dar«. Finančna uprava države Pennsylvanije mu je sporočila, da mu vra-

ča okrog pol milijona dolarjev, za kolikor so ga bili preveč obdavčili. Davčni uradi, ki ne poznajo v Ameriki prav tako nobene šale kakor drugod, so posebno strogi pri ocenjevanju denarnih mogotcev. Davki, ki jih izterjujejo od njih, znašajo milijone in milijone. Tem večji vtis je torej napravilo, da je sedaj država vrnila nekemu tolikšno vsoto in se z izrecno pripombo, da ga je bila ocenila previsoko.

Ugrabila je svojega zaročenca

Blagoslov staršev za ljubezen, kateri so v začetku nasprotovali

Mlada igralka Anni Tarahuana iz Buenos Airesa in 19letni študent Albert Sotoba sta junaka majhnega romana ljubezni in strasti, o katerem pišejo vsi argentinski listi.

Navzile svoji mladosti — saj steje komaj 18 let — je lepa Anni ljubljena argentinske gledališke publike. Vsa večer je premajala sijajne ponudbe mož, ki so bili pripravljeni, da bi ji žrtvovali vse svoje imetje, toda igralka se zanje ni zmenila. Nekega dne pa se je zaljubila v študenta Sotoba. Od prvega trenutka dalje sta bila mlada človeka pripravljena, da se poročita, toda njegovi starši so se trdovratno upirali, češ: »Igralka ne pride v našo hišo, kakor je izjavil njegov oče, ki je mislil, da je stvar s tem opravljena.«

Anni in Albert sta bila nad tem žalostna, sklenila sta, da se poskusita ločiti. Igralka je dobila angažman v drugem mestu, študent je ostal v Buenos Airesu. Toda Tarahuana svojega fanta ni mogla pozabiti. Nekega dne je sedla v svoj voz, od-

brzela proti prestolnici in je študenta ugrabila celo iz hiše njegovih staršev. Starši niso vedeli, kaj se je bilo prav za prav zgodilo in ko Alberta ni bilo nazaj, so obvestili policijo. Istočasno so objavili v vseh važnejših argentinskih listih oglas, da bi se mladi mož vrnil domov. Po več tednih je končno prispelo njegovo pismo. V njem je pisal, da ga je Anni ugrabila. A to je njemu všeč in vrnil se bo v Buenos Aires le tedaj, če starši končno pristanejo na to, da se poroči s svojo izvoljenko. Seveda ni staršem po tej kategorični izjavi ostalo nič drugega, nego da so dali svoj blagoslov tej romantični ljubezenski zgodbi.

A NEKDOTA

Avstrijski cesar Franc je po dunajskem kongresu obiskal Dalmacijo. V Zadru si je ogledal bolnico in je vprašal, kdo je dal sezidati poslopje.

»Francozi Napoleona Bonaparta!« se je glasil odgovor.

V Splitu si je cesar ogledal pristaniške naprave in vodovod. Na vprašanje, čigavo delo je to, so mu zopet povedali, da so oboje napravili Francozi.

V Dubrovniku so cesarju silno imponirale utrube. Tudi te so zgradili Francozi. Ko so to povedali cesarju, je rekel: »Prav za prav je škoda, da niso Francozi ostali delj časa v tej deželi.«

VS AK DAN ENA

Modernistični skladatelj črpa navdih za kompozicijo.

Vojaška vzgoja za oba spola v CSR

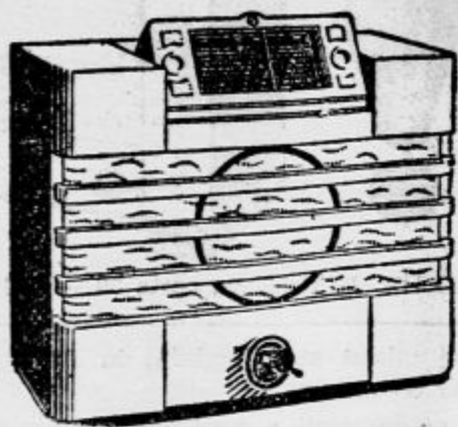
Na zadnji seji obrambnega odseka českoslovaškega parlamenta je vojni minister Machnik poročal o smernicah bodoče vojaške vzgoje prebivalstva, ki bo zadevala vse sposobne prebivalce republike brez razlike spola. Izvajala se bo od leta, ko pride človek v šolo, do dopolnjenega 30. leta. Če bodo zahtevali državni interesi, bo vlada za prehodno dobo pritegnila tudi starejše osebe.

Rooseveltove sin

Sin državnega predsednika Roosevelta se je poročil s hčerko milijonarja Du Ponta, največjega izdelovalca orožja v Zedinjenih državah. Državni predsednik je svojo snaho sicer sprejel, odklonil pa je, da bi se udeležil poroke ali da bi sprejel Du Ponta. Kakor znano, je ta eden njegovih najbolj zagriženih političnih nasprotnikov.

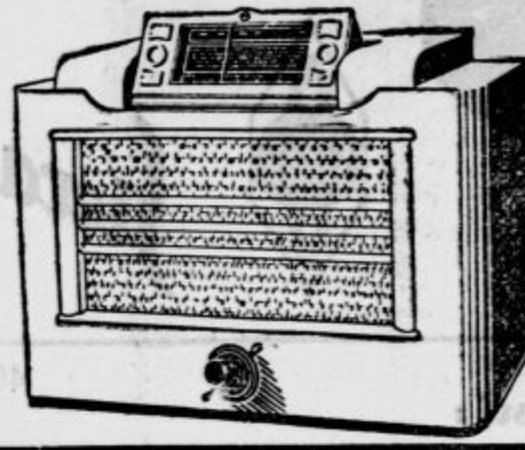
Razširjajte „Jutro“!

Točno plačaj »Jutro« naročnino Varuj svojcem zavarovalnico

Za Veliko noč

PHILIPS RADIO

Kulturni pregled

„Učite se glasbe“

Pod tem geslom je priredila Glasbena Matica ljubljanska štiri koncertne produkcije gojenecv šole Glasbene Matice in državnega konservatorija v dvorani Filharmonične družbe dne 15., 16., 17. in 22. marca. Propagandni značaj teh prireditev bi zaslužil več zanimanja našega občinstva. Predvsem že zaradi namena samega: saj je hotela Glasbena Matica prikazati važnost učenja glasbe; prav tako pa tudi zaradi programa, ki je docela ustrežal zahtevam in pričakovanju ter se v marsičem močno približal pravemu koncertnemu življenju. Zlasti bi bilo pričakovati, da se bo pozivom, podprtim z izredno nizko vstopnino, odzvalo mnogo staršev, ki jim je na srcu duševna vzgoja mladine — saj ne gre zanikati, da ne bi prav glasba mogla kar največ doprinesiti k srčni omilici, ki jo naš čas tako zelo potrebuje in želi. Vendar so si prireditelji lahko svestni, da je vzlic nezadostnemu zanimanju vendar ostalo rodovitno dobro seme, ki ga je Glasbena Matica s tem propagandnim tednom vrgla v naše glasbeno življenje. In kali bodo že same poglone, če so padle na rodovitna tla!

Prvi dan je bil posvečen prav najmlajšim. Nastopil je otroški vrtec, ki ga je Glasbena Matica pred kratkim ustanovila in ki uživa mnogo simpatij mladine in staršev. V deklamacijah in plesih, ki sta jih nastudirali gđe. Mahkotovala in ga. M. Vakselj, je bilo prikazano delo in uspeh dolgotrajnega truda. Drugi večer je v 20. točkah očrtal splošno nivo šole Glasbene Matice. Nastopili so gojenci klavirja in violine iz razredov gg. Šivica, Staniča, Pfeiferja, Sonca, Ivančiča, Vogelinkove in Strukljeve s pestrim sporedom iz domače in tuje literature. Ker se je gibala tehnična popolnost gojenecv med tvarino 1. in 4. razreda nižje šole, ni bil kontrast med posameznimi nastopajočimi in razumljivih razlogov kdove kako velik, vendar so vsi pokazali povprečno dobro nadarjenost in solidno tehnično podlago, združeno s smiselnim razvojem glasbenega razumevanja — in to je pač največ, kar smemo in moramo pričakovati na teh stopnjah glasbene naobrazbe. Tretji večer je bil posvečen mladinskemu zboru in orkestru Glasbene Matice. Prvi je pod vodstvom prof. Sonca zapel 7 skladb domačih avtorjev, ki niso bile vse posebno lahke in ki so zahtevale precejšnje intonacijske in ritmične sigurnosti, saj avtorji (Adamič, Mirk, Premrl, Šivic, Osterc in Sattner) niso štedili z dovolj težkimi nalogami v vsakem oziru. Za mladinski orkester je prof. Jeraj napisal instruktivno suito »Vsaka doba ima svojo glasbo« za godalni orkester, v kateri je nanizal za preteklo dobo nekaj posebno značilnih, enostavnih in za solski orkester primernih skladb, za sodobnost pa ji z nekaj pikrosti — izbral »slagere« običajne fature in kova, s čimer sicer gotovo ni bila izžrpana karakteristika sedanje glasbe, pač pa označena ena njenih, žal ravno med mladino prevladujočih smeri. V prvi karakterističnih skladb so bili zastopani skladatelji Lully, Bach, Mozart, Schumann, Dvorak, Bizet, Debussy in Milhaud ter »tvrda« Tobias, Scholl in Murray. Solski orkester je pod avtorjevim vodstvom, ojačen z nekaterimi konservatoristi, počal suito v delikaten ni-ansiranju in z mnogo barvitosti. Sklepna produkcija je slednjič navajala stilno enoten spored pod naslovom »Klasična in romantična doba« z domačimi in tujimi skladatelji ter v nastopih konservatoristov iz klavirske, pevske, violinske in flautne šole gg. Wistinghausenove, Vogelinkove, Šlajsa, Leskovic, Müllerja, Trostove, Staniča in Korosca. Zadnjo točko pa je izpolnil zbor konservatoristov pod vodstvom dr. Danila Švare z izvedbo dveh a capella stavkov iz Händlovega »Mesije« (kako je ta prišel v klasično in romantično dobo?). Nekaj nastopajočih gojenecv so naši publikli že dobri znanci iz prejšnjih nastopov (Polajnarjeva, Prevorsek), drugi pa so spetno in z mnogo vneme delali čast svojim učiteljem. (Kot jezikovno opazko bi omenili, da se Wagnerjev »Der fliegende Holländer« pri nas že dolgo prav dobro imenuje »Večni mornar«, kar se mi zdi boljše označba kot »Leteci Holančec«, ki je sicer dobeseden prevod, a nezačuden in suženjski. Manjja točnega prevajanja besed — ne smisla — je dovela izjavitelja »Našega Valca« tako daleč, da je isto oporo nazval nekoliko dvumno »Ladja fantom«. Slep sledi francoskemu nazivu »Le vaisseau fantôme!« Nastop zbora pa je pokazal, da se na konservatoriju vežba in razvija prav zvočen zborovski ansambl, ki bo kos tudi težjim nalogam. — Pred vsako produkcijo so uvedli občinstvo v namen prireditve gg. M. Mahkotovala, P. Šivic, M. Lipovšek in podpisani. L. M. S.

uspeh: »Juarez in Maksimilijan« (Werfel) »Prva legija« (Lavery) in »Kariera kancelista Winziga« (Lichtenberg). Od klasičnih del sta dosegla v dramatični izredni uspeh zlasti »Idiot« in »Na dne«, a v operi »Walküre« ter »Samson in Dalila«. V domačem repertoarju naj omenimo predvsem komedijografa Like Pecijo Petroviča, ki je svoj najnovejši jubilej združil s premiero svoje najnovejša drame »U starom gniljenu«. Imel zopet večji uspeh s svojo komedijo »Najboljša ideja tetke Olga«. Po dolgem času smo zopet videli pristno domačo opereto »Tu je sreča«, ki je ozko zvezana z gradom Mokrice v krškem okraju. Domači repertoar je bil zaključen s primorsko komedijo mladega avtorja Čopa. Od bodočih domačih premier nas bo gotovo najbolj zanimal Lhotkin balet »Djavo u selu«, čigar režija in koreografija je zaupana velikima slovenskima umetnikoma Piji in Pini Makarju, ki že pridno vežbata z zagrebškim baletom, kar je »Jutro« zabeležilo. Zagrebško gledališče se bo pridružio Puškinovim proslavam s krstno predstavo nove drame o velikem pesniku, ki jo je spisal ruska emigrantska književnica Irina Kunjina-Aleksander, ki stalno živi v Zagrebu in pripada prijateljskemu krogu M. Križev. Napovedana je tudi komedija zagrebškega odvetnika dr. Gottlieba »Eksperiment profesor Evansa«. Zanimanje vzbuja nadalje napoved najnovejša Čapkov ideološke in utopijske drame »Bijela boleat«, ki je na češkoslovaških odrih dosegla izredne uspehe in o kateri je »Jutro« tudi že obširno poročalo.

Ob stoletnici krstne predstave Meyerbeerovih »Hugenotov«, ki stoje na prehodu med klasično in moderno opero, je zagrebška opera po več desetletjih zopet uprizorila to veliko opero ter poklicala na gostovanje kot režiserja prof. Osipa Sesta, višjega režiserja ljubljanske »avantgardističke« opere, kakor pravijo v Zagrebu modernim stremljenjem ravnotežja Polica. Res ni bilo lahko rešiti to nesmrtno glasbo iz zastarele scenejske okvira ter jo modernizirati po sodobnem okusu. Vso opero je prof. Sest precej skrajšal in jo razdelil v pet dejanj z 11 slikami. Skupno z dirigentom Lovrom Matačićem je iskal novega prikladnega izražanja na sceni in je tudi dramaturško predelal to slavno delo operne literature. Razpolagal je razmeroma s skromnimi sredstvi kar je zahteval posebej poudariti pri tej operi, saj ima tu vnanji efekt zelo velike vloge.

V izborni režiji prof. Sesta so bili »Hugenoti« veliko bolj razumljivi in v dramatskem i v glasbenem oziru. »Hrvatski dnevniki« je po pravici zabeležil, da se »že po njegovi prvi inscenaciji v zagrebškem gledališču vidi, da je prof. Sest pravi gledališki človek, ki ima zelo razvit instinkt za to, kar opera scena zahteva«, a »Jutarnji list« je dodal: »Z veliko izkušnje, okusa in invencije je izdelal

prof. Sest vse scene prav do zadnje podrobnosti, skrbel je za razgibanost in slikovito grupacije, za razpoloženja in razsvetljavo ter je dal dober in efektan teater«. Sploh je vsa zagrebška kritika najlepše sprejela prof. Sesta ter poudarjala željo, da ga kot naprednega režiserja vidi tudi pri režiji kakšne moderne opere, kjer bi se lahko še bolj uveljavil. Tudi sicer so bile glavne vloge »Hugenotov« v rokah naših ožjih rojakov. Odlični so bili šosip Rljavec kot strastni ljubavnik in vodja Hugenotov Raoul, Josip Križar kot fanatični sluga Marcel in Marijan Rus kot vodja katoliških zarotnikov grof Saint-Bris.

Toliko za danes. O ostalih, v uvodu omenjenih novitetah zagrebškega gledališča pa prihodnjič kaj več!

Zapiski

»Življenje in svet« prinese v prihodnji številki na uvodnem mestu članek »Možgani in življenje«, prozo Ivana Potorča »Zgodba o šunki in o smislu življenja«, nadaljevanje potopisa dr. Antona Debeljaka »En mav žez izaro, en mav žez zmagajnice«, nadaljevanje Dumasovega romana »Trije mušketirji« z Njorrandersovimi ilustracijami in članek »Koliko je stalo odkritje Amerike«. V rubriki Knjige in revije poroča dr. A. Debeljak o Grčarjev »Devški zemlji v krvi« in uredništvo o raznih novih revijah. Arij Stid je prispeval pikri sonet »Pomota«, v rubriki Naš jezik pa nadaljuje Stanko Bunc »Antibarbarat«. A. piše o posvečeni brunji, v Tehničnem obzorniku čitamo o moderni gradnji zalivnice, v rubriki Iz praktične medicine je več zanimivosti, marsikaj praktičnega najdemo tudi v rubrikah Za ljubitelje cvetlic in Praktične novote. Številko, ki je zopet obilno ilustrirana, zaključujejo uganke. Zahtevajte povsod ponedeljsko »Jutro« z »Življenjem in svetom«!

V članku »Sodba Beograda in Solije o pianistu Noću« (Jutro 25. t. m.) je liskarski škrat med drugimi napakami, ki jih je čitatelj lahko sam popravil, izpremenil v citatu iz »La Parole bulgare« veliko znanje v veliko zanimanje, kar zaradi jasnosti popravljamo.

Iz slovenskih mladinskih mesečnikov. »Naš rodu« prinaša v šesti številki novelo A. Čerkovnika (Čerkvenika?) »Frankina jopac« z ilustracijami B. Jakeca, nadaljevanje Hudalesovega »Ubežnika« (ilustracije Marije Tratnikove). Lojzeta Zupanca dva belokranjska pravljica motiva z ilustracijami SI Pengova in Toneta Kralja, pesem Fr. Roša »Moja mati«, pravljice Cv. Golarja, Fr. Demšarja, L. Zupanca, J. Ribičiča. Srečka Kosovelova verz »Kje?«, »Dete na trati« in obilo drugega zanimivega štiva. »Zvonček« je svojo 7. številko posvetil veliki noči in pomladi. Velikonočno legendo »Pet krvaveh ran« je prispeval Vinko Bitenc, druge velikonočne zgodbe in pesmi pa L. Koželj, P. Puhar, V. Bitenc. Iz še ne objavljene klavirske suite f. Emila Adamiča je reproduciran »Velikonočni zvonček«. Iz ostale vsebine omenjamo nadaljevanje Ingoličeve povesti »Trije dečki, trije junaki«, Marjane Zeljeznove - Kokaljeve prozo »Svetovni potepuh« in Jož. Zupantičeva zgodbo. Poleg teh so izšle v tem zvezku številne ilustracije in še obilo krajšega štiva. »Razorje« prihaja v 6. številki Maksima Gaspariča prispevek »Sege in obred velikega tedna«, odlomek iz napovedane romana Ilke Vaštetove o Prešernu, potopis ing. Lupaše »V prašumah na Malajskem polotoku«, Mirana Jarca članek o pisatelju Tonetu Seliskarju. Osta kramljanje »Tine ve, kaj se spodobi...«, V. Pirnata »Velikonočnega zajčika«. J. Zupantičeva proza o Robinzonu in prispevek mladih.

Iz pravne literature. Pri Pravnem društvu v Zagrebu je izšla obširna. 630 str. velike osmerke obsegajoča knjiga univ. prof. dr. Bertolda Eisnerja in dr. Mladena Plivčiča »Misljenje o prednosovi gradnjanskega zakona za kraljevino Jugoslavijo«. Knjiga vsebuje elaborat omenjenih dveh odličnih strokovnjakov, ki sta ga izdelala po naročilu zagrebške pravne fakultete o osnutku novega državlanskega zakonika. Oba navedena strokovnjaka sta skoraj sleherni paragraf osnutka opremila s svojimi opombami in tako pripravila našim pravnikom izredno koristno knjižico o temeljno važnem problemu naše zakonodaje. Knjiga stane v knjigarnah Din 80.—

V nekaj vrstah

V Beogradu bodo imeli za praznike še drugega inozemskega gosta, in sicer Grazer Sportklub, ki bo v soboto igral proti Basku, v nedeljo pa proti Jugoslaviji.

Prednoinčnjim je imel JNS važno sejo, na kateri se je mnogo govorilo o sestavi naše državne reprezentance za prvo meddržavno tekmo, ki jo bo morala naša elita enajstotica odigrati dne 9. maja proti Madžarski v Budimpešti. Namestnik sa- veznega kapitana Kika Popović je predložil več načrtov za priprave, sprejel pa je bil ta, da sta bili določeni dve reprezentanci po 15 oziroma 17 igralcev, ki bosta dne 7. in 12. aprila odigrali dva treninga, po katerih bo izbranih 11 reprezentativcev. V drugi garnituri sta med ostalimi tudi odlična igralca Ljubljane, vratar Logar in napadalec Lah. Ves potek seje je izzvenel tako, kakor bi hotel savez pri teh pripravah kar se da štediti.

Razen naših in avstrijskih listov, ki sem in tja na kratko zabeležujejo skrivnostne dogodke za zeleno mizo v zvezi z našo Planico, je treba omeniti tudi nemški list »Leipziger Neueste Nachrichten«, ki objavlja v številki z dne 24. t. m. tole značilno beležko: »Od 22. do 29. t. m. bi se moral na znani mamutski skakalnici v Ratečah-Planici vršiti še enkrat odgodeni tečaj v smučskih poletih z zaključno produkcijo, na katero je jugoslovanski zimsko-sportni savez povabil vse v Fisi. članjene saveze. Kakor se doznava, je Fisa sedaj vsega nejugoslovanskega smučarjem prepovedala udeležbo v tem tečaju, kar ni popolnoma razumljivo posebno glede na to, da je Fisa v Chamonixu preključila prepoved starta za planiško skakalnico in te mamutske skakalnice sploh oficijelno nima več v evidenci. Če to ni popolnoma razumljivo neprizadetim Nemcem, potem je še mnogo manj umljivo nam, ki nas Fisa »preganja« zaradi Planice prav za prav od prvega dne, ko je šel njen glas preko vseh meja.

Vremensko poročilo

Tendence zadnjega dneva kaže na izboljšanje. Današnja posebna vremenska poročila javljajo, da je temperatura v višinah do 1000 m okoli 0°C, veter piha od severozapada, barometer se dviga. Višje lege poročajo nižjo temperaturo —3C do —5C. Medtem ko je včeraj mestoma pa še danes zjutraj snežilo, se preko dneva opaža le še megla v višjih legah, ponekod se že jasni. Novega snega je v legah od 950 do 1100 m okoli 20 cm na 40 do 45 cm podlage. Sneg je tu še nekoliko ojužen, medtem ko je v osončnih legah nad 1100 m že okoli 30 cm pršiča na okoli 120 cm podlage, na prisojni strani pa je zadosti snega šele v višinah nad 1400 m.

Smučke ture bodo ugodne zlasti v vseh višjih legah, ker je tam nizka temperatura in dober sneg. Po današnjem stanju je plazovit kuloar Jalovca ter v Krnici desna stran pod Prisankom. Opozoriti je treba smučarje na te in vse druge plaze, vite terene za primer nepričakovane opovedi. Današnja dunajska vremenska napoved na napoveduje za Alpe zboljšanje vremena z ohlajenjem v višjih legah, tudi če se bo temperatura v dolinah nekoliko zvišala. Po dosedanjih opažanjih so dunajske napovedi za Alpe navadno pravilne tudi za slovenski del Alp. Torej lahko v legah nad 1000 m v nekaterih dolinah, v splošnem pa nad 1100 m v osončnih legah pričakujemo za Velikonočno dobro, v večjih višinah pa odlično smuko, če ne bo nepričakovanih izprememb.

Stanje z dne 25. III. ob 7. uri zjutraj Rateč-Planica: oblačno, mirno, 10 novega snega na 20 podlage. Planica-Slatina: —1, barometer se dviga, 20 zjuženega snega na 45 podlage, mala in srednja skakalnica uporabni. Planica-Timar: —5, sneži, 150 snega. Vrsič, Krnka: —4, 180 pršiča. Pokljuka: —3, oblačno, 40 pršiča na 70 podlage, mala in srednja skakalnica uporabni.

Komna: —4, 300 suhega snega. Vogel: —4, 350 suhega snega. Kofce: —3, 20 suhega snega na podlagi. Kravace: —2, severozapadni, sneži, 175 suhega snega. Senjorjev dom: —3, 40 podlage, 30 novega suhega snega. Mariborska koča: 10 novega južnega snega.

Službeno iz S.O. pri LNP. Na velikonočni nedeljo vodijo prijavljene tekme soodniki: igrišče Mladike: ob 9. Jadran—Slovan Sketelj, ob 10.30 Mladika—Ljubljana Mrdjen, ob 15. igrišče Reke Korotan—Reka Benedetič, igrišče Hermesa Hermesa—Orijent Macoratti, predtekma Kos, igrišče Most ob 15. sk. Vrhovec, v Kranju ob 14. reprezentanca Kranja—Austria Camernik, predtekma ob 13. Straus.

Na velikonočni ponedeljek pa: turnir Mladika prva tekma ob 9. Vrhovnik, druga tekma ob 10.30 Kušar, Orijent—Ljubljana na igrišču Hermesa Pečar, predtekma Kos, v Kranju ob 14. sk. Lukežič.

Sjalom klub 34. Odhod tekmovalcev danes ob 12. Bodite na gl. kolodvoru že četr ure prej. Ostali, ki so zadržani, pa naj pridejo na Gorjuše najkasneje jutri zvečer, odkoder bo skupen odhod na start v nedeljo ob 7.

SK Ilirija (Smučarska sekcija). Danes ob 16.30 je v klubovnem tajništvo važna seja načelstva. Dnevni red: Tekme v Planici.

2SK Hermes (nog. sekc.). Drvi ob 20. v gostilni Kržič (Belč) strogo obvezen sestanek za I. moštvo in rezervo zaradi tekem za praznike. Prosim točno in vsi! SK Jačran. Drvi ob 20. važen sestanek vseh igralcev pri Sokliću zaradi nedeljskega tekmovalstva na turnirju Mladika.

S P O R T

Orijent (Sušak) dva dni v Ljubljani

V nedeljo proti Hermesu, v ponedeljek proti Ljubljani

Hermesu se je posrečilo pridobiti za velikonočne praznike renomirano moštvo sušaškega Orijenta za dvoinevno gostovanje v Ljubljani. Orijent bo nastopil v nedeljo proti Hermesu, v ponedeljek pa proti enajstotici našega ligaša SK Ljubljani.

Vsa naša sportna publika bo hvaležna vodstvu Hermesa, ki se je brez strahu pred gmotnimi žrtvami oddolilo, da bo nudilo vsem ljubiteljem lepe nogometne igre zopet enkrat priliko (po dolgem času seveda) da bo lahko prisostvovalo zopet enkrat reg. lepepu prijateljskemu srečanju na zelenem polju. Kje so časi, ko smo prisostvovali lepi in zanimivim gostovanjem raznih renomiranih moštev? In med take pri nas vedno rado videne goste spada tudi simpatično moštvo sušaškega Orijenta, ki je tipični predstavnik

italijanskega načina igranja. Pa kako tudi ne, saj kot neposredni sosedi bližnje Reke prihajajo stalno v sportne stike z odličnimi italijanskimi moštvi kot n. pr. s Fiumano, Triestino itd.

Moštvo Orijenta je razen splitskega Hajduka brez dvoma naše najboljšje »bomorsko moštvo«. Moštvo se oblikuje predvsem po krasni tehniki in kombinacijski igri, razen tega pa je »vsaj doma« skoraj nepremagljivo, kar so poskusili že razni domači (Concordija, Hašk) in inozemski klubi. Med drugim je nedavno gladko porazil Haško in Concordijo, kar znači, da je Orijent moštvo odlične kvalitete. Hermes je imel pri izbiri prazničnega nasprotnika prav gotovo srečno roko.

Obe tekmi bosta na igrišču Hermesa. Oba dni bosta tudi zanimivi predtekmi. Vstopnina je običajna.

Še ena skakalna tekma v Planici

Velikonočni ponedeljek bo Planica zopet torišče tekem za mlado skakalno gardo, ki se ji bodo v odličnem številu pridružili tudi naši najboljši starejši skakači, med njimi Novsak, Pribošek, Zupan, Klančnik, I. dr. Mladina ima težko nalogo. Preizkusiti bo morala svoje znanje, ki si ga je pridobila v letošnji planiški skakalnici. To je za veliko mnogo obetajlo mlado gardo velik in pomemben dohodek. Z malih skakalnic prestopijo fantje v ponedeljek na srednjo, ki jih bo po marljivem in rednem treningu usposobila v prihodnjih letih za velike skakalnice.

Razen skakačev pa bodo pomerili svoje moči tudi tekači med njimi nekateri olimpijci in stalni državni reprezentanti. Imena Knap, Mrak, Mošnjak, Petrič, Klančnik, Kerštan nudijo vse jamstvo za napeto in ostro borbo ter dobre rezultate.

Tekme ki jih izvede S.K. Ilirija bodo v neposredni bližini snega doma. Start za teko bo ob 9.45. z njene ga ob 13.15. Po tekmovalnih bo pred domom Ilirije razglasitev rezultatov in razdelitev nagrad.

Vreme se je v Planici popravilo in je pričakovati, da bo za Veliko noč tamkaj mnogo sonca in izvrstna smuka.

Banovinsko prvenstvo v slalomu

Prvak banovine je postal Voller Kristi, član Ljubljane, mariborskega podsaveza pa Meštrov Zvonko, član SPD, Celje.

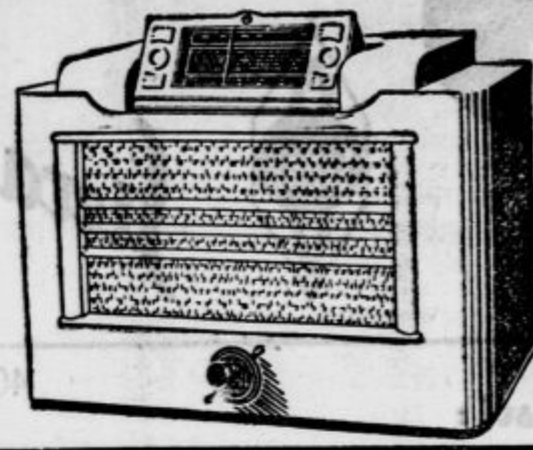
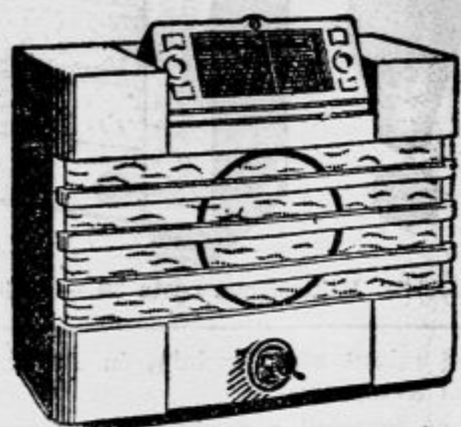
Preteklo nedeljo se je vršila na Golteh pri Mozirski koči tekma v slalomu v organizaciji SPD Celje, ki je imela obenem značaj banovinskega, podsaveznega in klubskega prvenstva. Banovinsko prvenstvo v slalomu je postalo že tradicionalna prireditve Celjanov, ne samo, ker se vrši vsako leto v Celju, temveč je značilno, da se ga v glavnem udeležujejo celjski tekmovalci ter se ga je letos udeležil en sam zunanjci tekmovalci. Doslej se je ta prireditve vršila vsako leto pri celjski koči razen lanskega leta, ker je zaradi slabih

vremenskih razmer sploh ni bilo. Da pa ne bi tudi letos morala odpasti zaradi istih vzrokov, je vsakokratni prireditelj SPD Celje sklenil, da bo tekma na Golteh, kjer je bilo v nedeljo še dovolj snega in so bile tudi snežne razmere prilično dobre. Zelo težka proga je bila dolga okrog 800 m z višinsko razliko 250 m ter je bila posejana s 36 vrati. Še tehnično dobro podkovanim vozačem je delala mnogo preglavice, tako da jo je malokateri prevozil brez padca.

Udeležba tekmovalcev je bila glede na značaj prireditve slaba. To ne gre na rovaš Celjanov, temveč zunanjih tekmovalcev, izmed katerih se je zglasil na startu samo eden! Sploh je opaziti zadnje čase, da se število udeležencev na tekmah vedno bolj znižuje, zlasti pa letos, kar je bilo že javno ugotovljeno, kljub temu, da so bile smučarske tekme leto, — in to že drugo zimo — zaradi pomanjkanja snega bolj redke. Na startu se je zglasilo 19 tekmovalcev članov celjskih klubov in 1 član SK Ljubljane, ki je dosegel tudi prvo mesto ter naslov banovinskega prvaka. Favorit Jelen tokrat zaradi bolezni ni startal.

Organizacija tekme je bila brezhibna. V pohvalo organizatorjem moramo to posebno poudariti predvsem zaradi tega, ker so v zadnjem hipu odpovedali vsi savezni sodniki ter je tudi podsavez zadnji dan odpovedal udeležbo že določenega sodnika. Da se pa zaradi formalnosti saveznih pravilnikov, po katerih mora biti na vsaki tekmi vsaj en savezni sodnik, sta se dva tekmovalca, izmed katerih je eden savezni sodnik, odrekla tekmovalstvu, da se je tako mogla tekma vršiti! To je že drugi zaporedni slučaj, da podsavez ni poslal za-prošene sodnika k celjskim tekmam.

Rezultati tekme so bili naslednji: 1. Voller Kristi (Sm.k. Ljubljana) 2:35.5 (banovinski prvak). 2. Meštrov Zvonko (SPD Celje) 2:48.5, prvak mariborskega podsaveza in klubski prvak. 3. Gradšnik Dušan (SPD Celje) 2:53.7. 4. Skoberne Fric (Sm. k. Celje) 3:01.4. 5. Mirnik Mirko (SPD) 3:27.7. 6. Polajner Franc (SPD) 3:37.6. 7. Tkaleč Herman (Olimp) 3:44.8. 8. Steinböck Fric (Sm. k. Celje) 3:49.3. 9. Zadravec Drago (S. k. Laško), 10. Filač Karl (Sm. k. Celje).

Kulturni pregled

„Učite se glasbe“

Pod tem geslom je priredila Glasbena Matica ljubljanska štiri koncertne produkcije gojenecv šole Glasbene Matice in državne konservatorija v dvorani Filharmonične družbe dne 15., 16., 17. in 22. marca. Propagandni značaj teh prireditev bi zaslužil več zanimanja našega občinstva. Predvsem že zaradi namena samega: saj je hotela Glasbena Matica prikazati važnost učenja glasbe; prav tako pa tudi zaradi programa, ki je docela ustrežal zahtevam in pričakovanjem ter se v marsičem močno približuje pravemu koncertnemu življenju. Zlasti bi bilo pričakovati, da se bo pozivom, podprtih z izredno nizko vstopnino, odzvalo mnogo staršev, ki jim je na srcu duševna vzgoja mladine — saj ne gre zanikati, da ne bi prav glasba mogla kar največ doprinesiti k srčni omiki, ki jo naš čas tako zelo potrebuje in želi. Vendar so si prireditelji lahko svestni, da je v zvezi nezadostnemu zanimanju vendar ostalo rodovitno dobro seme, ki ga je Matica s tem propagandnim tednom vrgla v naše glasbeno življenje. In kali bodo že same pognale, če so padle na rodovitna tla!

Prvi dan je bil posvečen prav najmlajšim. Nastopili je otroški vrtci, ki ga je Glasbena Matica pred kratkim ustanovila in ki uživa mnogo simpatij mladine in staršev. V deklaracijah in peslih, ki sta jih naštevali gđ. Mahkova in g. M. Vakselj, je bilo prikazano delo in uspeh dolgotrajnega truda. Drugi večer je v 20. točkah očital splošno nivo šole Glasbene Matice. Nastopili so gojenci klavirja in violine iz razredov gg. Šivica, Stančiča, Pfeiferja, Sonca, Ivančiča, Vogelinkove in štrkljeve s pestrnim sporedom iz domače in tuje literature. Ker se je gibala tehnična popolnost gojenecv med tvari 1. in 4. razreda nižje šole, ni bil kontrast med posameznimi nastopajočimi in razumljivih razlogov kdove kako velik, vendar so vsi pokazali povprečno dobro nadarjenost in solidno tehnično podlago, združeno s smiselnim razvojem glasbenega razumevanja — in to je pač največ, kar smemo in moramo pričakovati na teh stopnjah glasbene naobrazbe. Tretji večer je bil posvečen mladinskim zboru in orkestru Glasbene Matice. Prvi je pod vodstvom prof. Sonca zapel 7 skladb domačih avtorjev, ki niso bile vse posebno lahke in ki so zahtevale precejšnje intonacijske in ritmične sigur-

nosti, saj avtorji (Adamič, Mirk, Premrl, Šivic, Osterc in Sattner) niso štedili z dovolj težkimi nalogami v vsakem oziru. Za mladinski orkester je prof. Jeraj napisal instruktivno suito »Vsaka doba ima svojo glasbo« za godalni orkester, v kateri je nanizal za pretekle dobe nekaj posebno značilnih, enostavnih in za solski orkester primernih skladb, za sodobnost pa ji z nekaj pikrosti — izbral »slagere« običajne fature in kova, s čimer sicer gotovo ni bila izbrana karakteristika sedanje glasbe, pač pa označena ena njenih, žal ravno med mladino prevladujočih smeri. V vrsti karakterističnih skladb so bili zastopani skladatelji Lully, Bach, Mozart, Schumann, Dvořak, Bizet, Debussy in Milhaud ter »tridka Tobias, Scholl in Murray«. Solski orkester je pod avtorjevim vodstvom, ojačen z nekaterimi konservatoristi, podal suito v delikaten niansiranju in z mnogo barvitosti. Sklepna produkcija je slednjič navajala stilno enoten spored pod naslovom »Klasična in romantična doba« z domačimi in tujimi skladatelji ter v nastopih konservatoristov iz klavirske, pevске, violinske in flautne šole gg. Wistinghausene, Vogelinkove, Šlaja, Leskovic, Müllerja, Trostove, Stančiča in Korošca. Zadnjo točko pa je izpolnil zbor konservatoristov pod vodstvom dr. Danila Švara z izvedbo dveh a capella stavkov iz Händlova »Mesije« (kako je ta prišel v klasično in romantično dobo?). Nekaj nastopajočih gojenecv so naši publiki že dobri znanci: izza prejšnjih nastopov (Polajnarjeva, Prevorsek), drugi pa so sprotino in z mnogo vneme delali čast svojim učiteljem. (Kot jezikovno opazko bi omenili, da se Wagnerjev »Der fliegende Holländer« pri nas že dolgo prav dobro imenuje »Večni mornar«, kar se mi zdi boljše označba kot »Leteci Holandeec«, ki je sicer dobeseden prevod, a nezačuden in suženjski. Manjja točna prevajanja besed — ne smisla — je dovedla izjaviteljka »Našega Vala« tako daleč, da je isto oporo nazval nekoliko dvomno »Ladja fantome« sledeč francoskemu nazivu »Le vaisseau fantôme!« Nastop zbora pa je pokazal, da se na konservatoriju vežba in razvija prav zvočen zborovski ansambl, ki bo kos tudi težjim nalogam. — Pred vsako produkcijo so uvedli občinstvo v namen prireditve gg. M. Mahkova, P. Šivic, M. Lipovšek in podpisani. L. M. S.

Koncert tenorista Gostiča in pianista Lipovška

Društvo glasbena akademija v Ljubljani je priredilo že nekaj dobro uspešnih koncertov, ki so poživili našo glasbeno produkcijo, med njimi prošli ponedeljek nastop opernega peva, tenorista Jožeta Gostiča in prof. konservatorija Marjana Lipovška. Zanimanje za to prireditev je bilo jako veliko in znašlo se je mnogo publike, ki je z velikim interesom sledila nastopom obeh umetnikov in ju nagradila z nenehajčim aplavzom.

Tenorist Gostič se je pravkar vrnil iz tujine, kjer se je izpopolnjeval v pevski tehniki in njegov nastop je bil nekakšen dokaz novega napredka in novih pridobitev. V tem smislu mu je veljalo tudi vse odobravanje publike, ki je odkrila, da je pevec mnogo pridobil v primeroma kratkem roku svojega študija na Dunaju, kar dokazuje njegovo uporabnost in pevsko nadarjenost. Njegov spored je obsegal pesmi klasičnih, in novejših mojstrov Mozarta, Rossinija, Straussa, Sprossa, Grečianova in Rahmaninova in obeh domačih avtorjev Kreka in Pavčiča, ki jim je moral na nenehajči aplavz dodati še troje pesmi. Njegov spremljevalec, prof. Lipovšek, je nastopil tudi kot solist z manjšimi skladbami — kakor je sploh ves večer imel značaj komorne prireditve drobnih in nepretencioznih skladb — avtorjev Novaka Cerepnina in Stokotkoviča in z domačo novitjo, Osterčevimi »Aforizmi«. Medtem ko je torej pevec interpretiral pesmi dokaj enostavne fature s posebnim poudarkom njihove spevnosti, je podal pianist kot kontrast pretežno skladbe najnovejših smeri, s čimer je bilo raznovrstnim zahtevam pestro sestavljenemu občinstvu v vseh ozirih zadosteno, zlasti, ker je bila izvedba v vsaki potankosti točna, zanesljiva in smiselna in so bile izvajane skladbe podane z vsem, kar jim pritiče po avtorjevi volji in interpretativnem življenju. Koncert moremo torej šteti med dobro uspele glasbene prireditve te še dovolj bogate letošnje koncertne sezone.

L. M. S.

Iz zagrebiškega gledališča

Zagreb, marca

Tudi v zadnjem času je bilo na repertoarju zagrebiškega gledališča več domačih premier v dramah in ena v operi, a za tedne po veliki noči napovedujejo za pet zanimivih domačih novosti. Posebno po zornost je vzbudila režija prof. Šesta znanite opere »Hugenoti«, ki sodi med letošnje največje uspehe opernega gledališča. Simpatično je bilo sprejeto gostovanje člana ljubljanskega gledališča Kolacia v »Treh mladenkah«. Med znanim inozemskim premierskim in repriznim repertoarjem naj omenimo samo tri novejšje drame, ki so kakor prvotno v Ljubljani, sedaj tudi v Zagrebu zabeležile lep

uspeh: »Juarez in Maksimilijane« (Werfel) »Prva legija« (Lavery) in »Kariera kancista Winziga« (Lichtenberg). Od klasičnih del sta dosegla v dramah izredni uspeh zlasti »Idiot« in »Na dnju«, a v operi »Walküre« ter »Samson in Dalila«. V domačem repertoarju naj omenimo predvsem komedijografa Like Pecijo Petroviča, ki je svoj književni jubilej združil s premiero svoje najnovejšje drame »U starom gnjezdu«. Vnuč Petra Preradoviča istega imena je imel zopet večji uspeh s svojo komedijo »Najboljša ideja tetke Olga«. Po dolgem času smo zopet videli pristno domačo opereto »Tu je sreča«, ki je ozko zvezana z gradom Mokrice v krškem okraju. Domači repertoar je bil zaključen s primorsko komedijo mladega avtorja Copa. Od bodočih domačih premier nas bo gotovo najbolj zanimal Lhotnik balet »Djavo u selu«, čigar režija in koreografija je zaupana velikima slovenskima umetnikoma Piji in Pisu Mlakarju, ki že pridno vežbata z zagrebiškim baletom, kar je »Jutro« zabeležilo. Zagrebiško gledališče se bo pridružilo Puškinovim proslavam s krstno predstavo nove drame o velikem pesniku, ki jo je spisal ruska emigrantska književnica Irina Kunjina-Aleksander, ki stalno živi v Zagrebu in pripada prijateljskemu krogu M. Križev. Napovedana je tudi komedija zagrebiškega odvetnika dr. Gottlieba »Eksperiment profesorja Evansa«. Zanimanje vzbuja nadalje napoved najnovejšje Čapkovje ideološke in utopične drame »Bijela bolesta«, ki je na češkoslovaških odrih dosegla izredne uspehe in o kateri je »Jutro« tudi že obširno poročalo.

Ob stoletnici krstne predstave Meyerbeerovih »Hugenotov«, ki stoji na prehodu med klasično in moderno opero, je zagrebiška opera po več desetletjih zopet uprizorila to veliko oporo ter poklicala na gostovanje kot režiserja prof. Osipa Šesta, višjega režiserja ljubljanske »avantgardističke« opere, kakor pravijo v Zagrebu modernim stremjenjem ravnotežja Polića. Res ni bilo lahko rešiti to nesmrtno glasbo iz zastarelega scenskiga okvira ter jo modernizirati po sodobnem okusu. Vso oporo je prof. Šest precej skrajšal in jo razdelil v pet dejanj z 11 slikami. Skupno z dirigentom Lovrom Matačićem je iskal novega prikladnega izražanja na sceni in je tudi dramaturško predelal to slavno delo operne literature. Razpolagal je razmeroma s skromnimi sredstvi kar je treba posebej poudariti pri tej operi, saj ima tu vnanji efekt zelo veliko vloge.

V izborni režiji prof. Šesta so bili »Hugenoti« veliko bolj razumljivi in v dramskem in v glasbenem oziru. »Hrvatski dnevnik« je po pravici zabeležil, da se »že po njegovi prvi inscenaciji v zagrebiškem gledališču vidi, da je prof. Šest pravi gledališki človek, ki ima zelo razvit instinkt za to, kar opera scena zahteva«, a »Jutarnji list« je dodal: »Z veliko izkušnje, okusa in invencije je izdelal

prof. Šest vse scene prav do zadnje podrobnosti, skrbel je za razgibanost in silkovite grupacije, za razpoloženja in razsvetljavo ter je dal dober in efektan teater. Sploh je vsa zagrebiška kritika najlepše sprejela prof. Šesta ter poudarjala željo, da ga kot naprednega režiserja vidi tudi pri režiji kakke moderne opere, kjer bi se lahko še bolj uveljavil. Tudi sicer so bile glavne vloge »Hugenotov« v rokah naših ožjih rojakov. Odlični so bili šopir Rijavec kot strastni ljubavnik in vodja Hugenotov Raoul, Josip Križaj kot fanatični sluga Marcel in Marijan Rus kot vodja katoliških zarotnikov grof Saint-Bris.

Toliko za danes. O ostalih, v uvodu omenjenih novitetah zagrebiškega gledališča pa prihodnjič kaj več!

O. A.

Zapiski

»Življenje in svet« prinese v prihodnji številki na uvodnem mestu članek »Možgani in življenje«, prozo Ivana Potočarja »Zgodba o šunki in o smislu življenja«, nadaljevanje topotisa dr. Antona Debeljaka »En mav čez jazo, en mav čez zmagajno«, nadaljevanje Dumasovega romana »Trije muške-tirje« z Nörrtentanderosimi ilustracijami in članek »Koliko je stalo odkritje Amerike«. V rubriki Knjige in revije poroča dr. A. Debeljak o Grčarjev »Devinski zemlji v kr-vie in uredništvo o raznih novih revijah. Ariž Stid je prispeval pikri sonet »Pomolac, v rubriki Naš jezik pa nadaljuje Stanko Bunc »Antibarbarac«. A. piše o posvečeni brunji. V Tehničnem obzorniku čitamo o modernih gradnji zatvornice, v rubriki Iz praktične medicine je več zanimivosti, marsikaj praktičnega najdemo tudi v rubrikah Za ljubitelje evcelije in Praktične novosti. Številko, ki je zopet obilno ilustrirana, zaključujejo uganki. Zahtevajte povsod ponedeljsko »Jutro« z »Življenjem in svetom«!

V članku »Sodba Beograda in Solije o pianistu Noću«, »Jutro 25. t. m.« je tiskarski škrt med drugimi napakami, ki jih je čitatelj lahko sam popravil, izpremenil v citatu iz »La Parole bulgare« veliko znanje v veliko zanimanje, kar zaradi jasnosti popravljamo.

S P O R T

Orijent (Sušak) dva dni v Ljubljani

V nedeljo proti Hermesu, v ponedeljek proti Ljubljani

Hermesu se je posrečilo pridobiti za velikončne praznike renomirano moštvo sušaškega Orienta za dvojevnost gostovanje v Ljubljani. Orijent bo nastopil v nedeljo proti Hermesu, v ponedeljek pa proti enajstorici našega ligaša SK Ljubljani.

Vsa naša sportna publika bo hvaležna vodstvu Hermesu, ki se je brez strahu pred gromotnimi žrtvami odločilo, da bo nudilo vsem ljubiteljem lepe nogometne igre zopet enkrat priliko (po dolgem času seveda) da bo lahko prisostvovalo zopet enkrat reg lepemu prijateljskemu srečanju na zelenem polju. Kje so časi, ko smo prisostvovali lepi in zanimivim gostovanjem raznih renomiranih moštev? In med take pri nas vedno rado videne goste spada tudi simpatično moštvo sušaškega Orienta, ki je tipični predstavnik

italijanskega načina igranja. Pa kako tudi ne, saj kot neposredni sosed bližnje Reke prihajajo stalno v sportne stike z odličnimi italijanskimi moštvimi kot n. pr. s Flumano, Triestino itd.

Moštvo Orienta je razen splitskega Hajduka brez dvoma naše najboljšje »ob-morsko moštvo«. Moštvo se oblikuje predvsem po krasni tehniki in kombinacijski igri, razen tega pa je »vsaj« čim skoraj nepremagljivo, kar so poskusili že razni domači (Concordija, Hašk) in inozemski klubi. Med drugim je nedavno gladko porazil Haško in Concordijo, kar znači, da je Orijent moštvo odlične kvalitete. Hermes je imel pri izbiri praznične-ga nasprotnika prav gotovo srečno roko.

Obe tekmi bosta na igrišču Hermesu. Oba dni bosta tudi zanimivi predtekmi. Vstopnina je običajna.

Še ena skakalna tekma v Planici

Velikončni ponedeljek bo Planica zopet torišče tekem za mlado skakalno gardo, ki se ji bodo v odličnem številu pridružili tudi naši najboljši starejši skakači, med njimi Novsak, Pribošek, Zupan, Klančnik, dr. Mladina imajo težko nalogo. Preizkusiti bo morala svoje znanje, ki si ga je pridobila v letošnji panski skakalni šoli, na novo-zgrajeni 40 metrski skakalnici. To je za veliko mnogobrojeto mlado gardo velik in pomemben dogodek. Z malih skakalnic prestopijo fantje v ponedeljek na srednjo, ki jih bo po marljivem in rednem treningu usposobila v prihodnjih letih za velike skakalnice.

Razen skakačev pa bodo pomerili svoje moč tudi tekači med njimi nekateri olimpijci in stalni državni reprezentanti. Imena Knap, Mrak, Močnik, Petrič, Klančnik, Kerštan nudijo vse jamstvo za napeto in ostro borbo ter dobre rezultate.

Tekme, ki jih izvede S.K. Ilirija bodo v neposredni bližini njenega doma. Start za teke bo ob 9.45, za skoke pa ob 13.15. Po tekovanjih bo pred domom Ilirije razglasitev rezultatov in razdelitev nagrad.

Vreme se je v Planici popravilo in je pričakovati, da bo za Veliko noč tamkaj mnogo sonca in izvrstna smuka.

Banovinsko prvenstvo v slalomu

Prvak banovine je postal Voller Kristl, član Ljubljane, mariborskega podsaveza pa Meštrov Zvonko, član SPD, Celje.

Preteklo nedeljo se je vršila na Golteh pri Mozirski koči tekma v slalomu v organizaciji SPD Celje, ki je imela obenem značaj banovinskega, podsaveznega in klubskega prvenstva. Banovinsko prvenstvo v slalomu je postalo že tradicionalna prireditve Celjanov, ne samo, ker se vrši vsako leto v Celju, temveč je značilno, da se ga v glavnem udeležujejo celjski tekmovalci ter se ga je letos udeležil en sam zunanjdi tekmovalci. Doslej se je ta prireditve vršila vsako leto pri celjski koči raz-en lanskega leta, ker je zaradi slabih

Iz slovenskih mladinskih mesečnikov. »Naš rod« prinaša v šestih številki novele A. Čerkovnika (Čerkvenika?) »Francina Jopa« z ilustracijami B. Jakca, nadaljevanje Hudalesovega »Ubežnika« (ilustracije Marije Tratnikove), Lojzeta Zupanca dva belokranjska pravljica motiva z ilustracijami SI. Pengova in Toneta Kralja, pesem Fr. Roša »Moja mati«, pravilice Cv. Golarja, Fr. Demšarja, L. Zupanca, J. Ribičiča. Sreča Kosovela verze »Kje?«, »Dete na trati« in obilo drugega zanimivega štiva. »Zvonček« je svojo 1. številko posvetil veliki noči in pomladi. Velikončno legendo »Pet krvavečih ran« je prispeval Vinko Bitenc, druge velikončne zgodbe in pesmi pa L. Koželj, P. Puhar, V. Bitenc. Iz še ne objavljene klavirske suite t Emilja Adamiča je reproduciran »Velikončni zvonček«. Iz ostale vsebine omenjamo nadaljevanje Ingoliceve povesti »Trije dečki, trije junaki«, Marjane Zeljeznove - Kokaljeve prozo »Svetovni potepuh« in Jož. Zupančiča zgodbo. Poleg teh so izšle v tem zvezku številne ilustracije in še obilo kraškega štiva. »Razorje« priobčujejo v 6. številki Maksima Gasparija prispevek »Sege in obredi velikega tedna«, odlomek iz napovedanega romana Ilke Vaštoteve o Prešernu, topis ing. Lupsje »V prašumah na Malajskem polotoku«, Mirana Jarca članek o pisatelju Tonetu Seljškiju. Osta kramljanje »Tine ve, kaj se spodobi...«, V. Pirnata »Velikončnega zajčka«, J. Zupančiča prozo o Robinzonu in prispevek mladih.

Iz pravne literature. Pri Pravnem društvu v Zagrebu je izšla obkima. 630 str. velike osmerke obsegajoča knjiga univ. prof. dr. Bertolda Eisnerja in dr. Mladena Plivečiča »Misljenje o predosnovi gradnjanskega zakona za kraljevino Jugoslavije«. Knjiga vsebuje elaborat omenjenih dveh odličnih strokovnikov, ki sta ga izdelala po naročilu zagrebiške pravne fakultete o osnutku novega državniškega zakonika. Oba navedena strokovnjaka sta skoraj sleherni paragraf osnutka opremila s svojimi opombami in tako pripravila našim pravnikom izredno poučno knjičico o temeljno važnem problemu naše zakonodaje. Knjiga stane v knjigarnah Din 80.—

V nekaj vrstah

V Beogradu bodo imeli za praznike še drugega inozemskega gosta, in sicer Grazer Sportklub, ki bo v soboto igral proti Basku, v nedeljo pa proti Jugoslaviji.

Prednoinčnim je imel JNS važno sejo, na kateri se je mnogo govorilo o sestavi naše državne reprezentance za prvo med-državno tekmo, ki jo bo morala naša elitna enajstorica odigrati dne 9. maja proti Madžarski v Budimpešti. Namestnik sa-vveznega kapitana Kika Popovič je predložil več načrtov za priprave, sprejel pa je bil ta, da sta bili določeni dve reprezentanci po 15 ozir. 17 igralcev, ki bosta dne 7. in 12. aprila odigrali dva treninga, po katerih bo izbranih 11 reprezentativcev. V drugi garnituri sta med ostalimi tudi odlična igralca Ljubljane, vratar Logar in napadelec Lah. Ves potek seje je izvenel tako, kakor bi hotel savez pri teh pripravah kar se da štediti.

Razen naših in avstrijskih listov, ki sem in tja na kratko zabeležujejo skrivnostne dogodke za zeleno mizo v zvezi z našo Planico, je treba omeniti tudi nemški list »Leipziger Neueste Nachrichten«, ki objavlja v številki z dne 24. t. m. tole značilno beležko: »Od 22. do 29. t. m. bi se moral na znani mamutski skakalnici v Ratech-Planici vršiti še enkrat odgo-den tečaj v smučskih poletih z zaključno produkcijo, na katero je jugoslovanski zimsko-sportni savez povabil vse v Fisi-l, članjene saveze. Kakor se doznava, je Fisa sedaj vsedal nejugoslovanskim smučarjem prepovedala udeležbo v tem tečaju, kar ni popolnoma razumljivo posebno glede na to, da je Fisa v Chamonixu preklekala prepoved starta za planiško skakalnico in te mamutske skakalnice sploh oficilno nima več v evidenci. Če to ni popolnoma razumljivo neprizadetim Nemcem, potem je še mnogo manj umljivo nam, ki nas Fisa »preganja« zaradi Planice prav za prav od prvega dne, ko je šel njen glas preko vseh meja.

Vremensko poročilo

Tendence zadnjega dneva kaže na izboljšanje. Današnja posebna vremenska poročila javljajo, da je temperatura v višini do 1000 m okoli 0°C, veter piha od severozapada, barometer se dviga. Višje lege poročajo nižjo temperaturo —3C do —5C. Medtem ko je večeraj mestoma pa še danes zjutraj, snežilo, se preko dneva opaža le še megla v višjih legah, ponekod se že jasni. Novega snega je v legah od 950 do 1100 m okoli 20 cm na 40 do 45 cm podlage. Sneg je tu še nekoliko ojužen, medtem ko je v osojnih legah nad 1100 m še okoli 30 cm pršica na okoli 120 cm podlage, na prisojni strani pa je zadosti snega šele v višinah nad 1400 m.

Smučke ture bodo ugodne zlasti v vseh višjih legah, ker je tam nizka temperatura in dober sneg. Po današnjem stanju je plazovit kuloar Jalovca ter v Krnici desna stran pod Prisankom. Opozoriti je treba smučarje na te in vse druge plaze, vite terene za primer nepričakovane odjuge. Današnja dunajska vremenska napoved pa napoveduje za Alpe zboljšanje vremena z ohlajenjem v višjih legah, tudi če se bo temperatura v dolinah nekoliko zvišala. Po dosedanjih opazanjih so dunajske napovedi za Alpe navadno pravilne tudi za slovenski del Alp. Torej lahko v legah nad 1000 m v nekaterih dolinah, v splošnem pa nad 1100 m v osojnih legah pričakujemo za Velikonč dobro, v večjih višinah pa odlično smuko, če ne bo nepričakovanih izprememb.

Stanje z dne 25. III. ob 7. uri zjutraj Rateč-Planica: oblačno, mirno, 10 novega snega na 20 podlage.

Planica-Slatina: —1, barometer se dviga, 20 zjuženega snega na 45 podlage, mala in srednja skakalnica uporabni.

Planica-Tamar: —5, sneži, 150 snega.

Vršč, Krnica: —4, 180 pršica.

Pokljuka: —3, oblačno, 40 pršica na 70 podlage, mala in srednja skakalnica uporabni.

Komna: —4, 300 suhega snega.

Vogel: —4, 350 suhega snega.

Kofce: —3, 20 suhega snega na podlagi.

Kravec: —2, severozapadni, sneži, 175 suhega snega.

Senjorjev dom: —3, 40 podlage, 30 novega suhega snega.

Mariborska koča: 10 novega južnega snega.

Službeno iz S.O. pri LNP. Na velikončo, no nedeljo vodijo prijavljene tekme sodniki: igrišče Mladike: ob 9. Jadran—Slovan šketelj, ob 10.30 Mladika—Ljubljana Mrdjen, ob 15. igrišče Reke Korotan—Reka Benedetič, igrišče Hermes Her-mes—Orijent Macoratti, predtekma Kos, igrišče Most ob 15. sk. Vrhnovec, V Kranju ob 14. reprezentanca Kranja—Austria Camernik, predtekma ob 13. Straus. — Na velikončni ponedeljek pa: turnir Mla-dike prva tekma ob 9. Vrhnovec, druga tekma ob 10.30 Kušar, Orijent—Ljubljana na igrišču Hermes Pečar, predtekma Kos, v Kranju ob 14. sk. Lukežič.

Slalom klub 34. Odhod tekmovalcev danes ob 12. Bodite na gl. kolodvoru že četr- ure prej. Ostali, ki so zadržani, pa naj pridejo na Gorjuše najkasneje jutri zvečer, odkoder bo skupen odhod na start v nedeljo ob 7.

SK Ilirija (Smučarska sekcija). Danes ob 16.30 je v klubovnem tajnistvu važna seja načelstva. Dnevni red: Tekme v Planici.

SK Hermes (nog. sekc.). Drevi ob 20. v gostini Kržič (Belč) strogo obvezan sestanek za I. moštvo in rezervo zaradi tekem za praznike. Prosim točno in vsi!

SK Jadran. Drevi ob 20. važen sestanek vseh igralcev pri Sokliču zaradi nedelj-skega tekmovalca na turnirju Mladike.

G O D B A ?

Da, toda samo dobra!

POMLAD JE KAMEN PREIZKUŠNJE ZA RADIO

Dolgoročna odplačila
po ugodnih pogojih!Najmanjše motnje
Najmanjša uporaba toka
Najtočnejša reprodukcija
Največja selektivnost

Pooblaščen prodaja v vseh večjih krajih. — Za dravsko banovino: BRUNO KLEMENČIČ, LJUBLJANA, Miklošičeva cesta 30 — Telefon 35-58.

A. Christi:

Spomini ekselence
Muholovceva

Roman

»Vzgojen sem bil namreč za poklic, to je treba vedeti«, je dodal.

»In ta poklic ste opustili?«

»Da.«

»Zakaj?«

»Iz načela.«

»O!«

»Zelo nenavadna ženska ste«. Anthony se je mahoma obrnil in jo pogledal.

»Kako mislite?«

»Ker se znate udrižati, da ne vprašujete.«

»S tem hočete reči, da vas ne vprašam, kakšen je bil vaš poklic?«

»Da.«

Spet sta obmolnila. Pot ju je vodila ob dišečem rožnem vrtu nazaj proti gradu.

»Mislim, da ste me razumeli«, je čez nekaj časa vnovič izpregovoril Anthony. »Ženske čutite, kadar je moški zaljubljen v vas. Najbrže vam ni do nalene prav čisto nič — morda tudi do nikogar

drugega ne — a bogme, srečnega bi se štel, če bi vas mogel naučiti ljubezni.«

»Mislite, da bi mogli?« je zelo tiho vprašala Virginija.

»Najbrže ne, a potrudil bi se na vse kriplje.«

»Ali vam je žal, da ste se seznanili z menoj?« je nenadoma vprašala.

»Bog ne zadeni!« Vidite, to je spet rdeči signal. Že ko sem vas prvič videl, tisti dan na Pontski cesti, sem vedel, da se mi je zgodilo nekaj, kar prekleto boli. Vaš obraz me je ušel — da, obraz. Nekatere čar je v vas, ki izpreleti človeka od glave do nog. Nekatere ženske so pač takšne, a nobene še nisem videl, ki bi imele to lastnost v tolikšni meri kakor vi. Stavim, da se boste poročili s kemk spodobnim in premožnim človekom, jaz se bom vrnil v svoje pustolovsko življenje; a preden pojdem odtod, vas še poljubim — enkrat samkrat, toda poljubim vas, prisežem vam.«

»Zdaj me ne morete«, je tiho rekla Virginija.

»Nadzornik Battle naju opazuje skozi okno knjižnice.«

Anthony jo je pogledal.

»Prav za prav ste vrag, Virginija«, je mirno dejal. »Obenem pa ljubezni da nikoli tega.«

Pri teh besedah je pomahal z roko.

»Ste danes že ujeli kakšnega zločinca, Battle?«

»Do zdaj ne, gospod Cade.«

»Nu, tedaj še lahko upamo.«

Battle je s spretnostjo, ki je bila za njegova leta presenetljiva, skočil skozi okno in se na tera-

si pridružil mladi dvojici. Profesorja Wynwooda imam tu, je šepnil. »Pravkar se je pripeljal in takoj začel razpletati pisma. Bi ga hoteli videti pri delu?«

Virginija in Anthony sta ga na njegov migljaj spremljala k oknu in pogledala v sobo.

Za mizo, po kateri so bila razložena pisma, je sedel majhen, rdečelas mož srednjih let. Med pisanim je sam pri sebi jezljivo renčal, in zdaj pa zdaj si je toli močno podgrnil nos, da se je rdečica iz tega kosala z barvo njegovih las. Tedajci je vzdignil oči: »Ste vi, Battle? Kaj vam hoče na misel, da me kličete zaradi takšne otročarije! Vsak šolarček bi to opravil! In to naj bo skrivna pisava? Vsebinska kar sama od sebe boje v oči!«

»To me veseli, profesor«, je blago odvrnil Battle. »Kaj hočete, ko nismo vsi tako pametni kakor vi.«

»Za to ni treba pameti«, je rekel profesor. »Samo vaje. Menda vam ni do tega, da bi takoj predelal vsa pisma? Tisto iz Chimneysa, ki vam je bilo največ do njega, je razvozlam. Z ostalimi naj se ukvarja kdo izmed mojih ljudi. Osebo imam ta mah zanimivejši opravke.«

»Lepo, gospod profesor. Žal mi je, da smo tako nezanimivi. Lord Caterham vas prosi, da bi tukaj obojevali.«

»Ni moja navada«, je rekel mali mož. »Banana in košček prepečenca zadostujeta opoldne vsakega pametnemu in zdravemu človeku.« Vzel je svoj povrnik, in Battle je zavil okrog vogala.

Čez nekaj minut sta Virginija in Anthony slišala odhajajoči avtomobil.

Battle se je vrnil s popisanim papirjem v roki. To je torej bistvena vsebina pisma Njenega Velikanstva. Ali bi jo radi videli?«

Virginija je iztegnila roko, Anthony je pa bral čez njeno ramo. Iz dolgega, obupnega srčnega izliva je bil veleumni Wynwood izluščil kratko, poslovno sporočilo:

»Podjetje uspešno izvršeno, a M. nam je izpodnesel račun. Odstanil je kamen iz skrivališča. V njegovi sobi ga ni, Preiskal sem jo. Našel sem zapisek, ki se najbrže nanaša nanj: 'Richmond — sedem — naravnost — osem — levo — tri — desno'«.

»M?« je rekel Anthony. »To je seveda Muholovceva — stari prekanjenec je skril stvar drugam!«

»Nekaj mi priha na misel«, je mahoma vzkliknila Virginija. Holbeinova slika v posvetovalnici je portret earle Richmondskega!«

»Imenitno!« je rekel Battle. »Ali morda veste za kakšno skrivna vrata ali kako drugačno posebnost v opazu?«

»Nič zanesljivega«, je odvrnila Virginija. »A tu je Čulica. Ta bo vedela.«

Čulica je naglo prihajala po terasi. »Po kosilu se z avtom odpeljem v London, je oznanila. »Ali pojde kdo z menoj? Morda vi, gospod Cade? Do večerje bova spet doma.«

Tudi za pomlad kupite pri „PAULINU“

LJUBLJANA, KONGRESNI TRG 5

Ker vam ob najnižji ceni nudi prvovrstno delo in blago, pravilno modno linijo in eleganten izgled v plaščih, kostumih in paletah.

MALI OGLASI

INSERIRAJTE V „JUTRO“!

Kam pa, kam?

Boseda 1 Din. davok 3 Din. za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Vsem vesele

praznike!

Privodite si krasen sprejem, dober vinček, poseben prigrizek vedno na razpolago. Priporočava se, Ela in Ivan Straziškar. Pokopalska 35, Moste. 5941-18

Krojaškega

pomočnika

specijalnega za damake plašče, sprejem. Nastopi s 1. aprilom. Osebo se predstavi. Na-ov v vseh poslovalnicah Jutra.

Vsem vesele

16letno

kmečko dekle

pridno, sprejme trojanske družnice. Ponudba na ogl. odd. Jutra pod šifro — »Pridno dekle«. 5981-1

Mlado natakario

sprejem. Pokopalska 35, Moste. 5940-1

Vajenci (ke)

Boseda 1 Din. davok 3 Din. za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Vajenko

sprejme trdka Miroslava Leteč, Jurčičev trg 3, Ljubljana. 5947-44

ZAČETEK POMLADI
ZAČETEK SEZONE
FOTOGRAFIRANJA!

Tudi Vi potrebujete posnetke, v katerih bodo vse posameznosti in vse barve, torej tudi rdeča, točno in v pravih tonih reproducirane.

Poleg tega morajo imeti Vaši negativni tako drobno zrno, da jih morete povečati po mili volji.

Vse to lahko dosežete, s katerikoli aparatom, ako imate v posesti univerzalen panhromatski film za posnetke pri kakršnikoli dneval, kakor tudi umetni svetlobi. Tak film je:

»KODAK« PANATOMIC

Ne zahtevajte zaradi tega v fototgovinah kateri si bodi film — temveč vedno tudi izrecno ta film.

Prehrana

1. aprila

oddam poceni dobro do-
mačo hrano. Nebošič V.
nadstr. 5933-14

Služba dobi

Čevlarskega

prikrojevalca

gornjih delov za eksportno
delo, zmogljiv, vreden
model, sprejem takoj v
stalno službo. Plača po
zmernosti. Ponudba na ogl.
odd. Jutra pod značko
služba na Gorenjskem. 5913-1

Iščemo po vsej

Jugoslaviji

(isto tudi po tujini) ose-
be, ki bi hotele v kraju
svojega bivališča in v svo-
jem nekaj večjem delokro-
gu eventualno ob obdru-
žiti svojega dosežanega
poklica ustanoviti podru-
žnico iz katerih bi se od-
posiljalo. Sedež in poklic
egalen. Ni treba kavelje.
Prodajalna nepotrebna. Ni
treba nikakršnega utruje-
ga potovanja! Posel zelo
lahak! V glavnem skladi-
šču blaga. Interesanti, ki
bi se javili, delajo po na-
vodih direktorja. Dobro,
bralen zaslužek. Dopisova-
nje tudi v slovenem je-
ziku. Ponudbe so točnim
naslovom poslati na Hupo,
Celovec (Klagenfurt) Av-
strija. 5937-1

Službe išče

Boseda 1 Din. davok 3 Din. za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Upraviteljstvo

večjih hiš

v Ljubljani prevzame pod
ugodnimi pogoji starejši
uradnik iz poslovnosti, vori-
ran v davčnih in upravnih
tadevan. Dopise na ogl.
odd. Jutra pod »Zanesljiv
upravitelj«. 5916-2

Prodaj

Boseda 1 Din. davok 3 Din. za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Plošče in gramofone

najcenejše v največji izbiri
kupi na razprodaji in za-
loge RAZBERGER, Dalma-
tinska 10 — nasproti hotela
»Strukelj«. 5995-6

Dveletne vrtnice

v najnovejših različnih bar-
vah prodaja Brecljnik, Ve-
lika dolnarska ul. 31. 5995-6

Najboljši trboveljski

PREMOG

brez prahu,

koka, suha drva

I. Pogačnik

BOHORICEVA 6,

Telef. 20-59

Živali

Boseda 1 Din. davok 3 Din. za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Zlate fazane

čistokrvno, prodaja, Ribal-
ska 24, 6. 5946-27

G. Th. Rotman:

Profesor Bizgec gre na
potovanje okoli sveta

59

Vojaki so se zdaj polastili razbojni-
ških konj ter jih odgnali. »Pulexa« so
pa z družinimi močmi naložili na dva
topniška voza in ga čvrsto privezali.
Ves ta čas so razbojniki s hudobnimi
obrazi pogledovali skozi zaprta okna
letala.

Obrt

Gumbi—plise

osotje 2500 predmetov mono-
grami, hru, kavrš Matek &
Miklošičeva, poleg bo-
tele štruke. 59-56

Auto, moto

Boseda 1 Din. davok 3 Din. za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Več malih

avtomobilov

Fiat Bolilla, BMW, Chev-
rolet, etc, po likvidaci-
jskih cenah prodaja J. LOV-
ŠE, zastojstvo DKW, Ljub-
ljana, Tyrševa 35. 5631-40

Kapital

AL PLANINŠEK

Ljubljana

Boseda 1 Din. davok 3 Din. za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Posojila

dobre državnih in samo-
upravnih ustanov, v
Ljubljani v gotovini in
blagovnih bonih. »Her-
mes Informacije« Tav-
tarjeva 2. 87-16

Posojilo Din 80.000

proti vključbi na prvo me-
sto in proti mesečnim od-
platom 4000. Pisarne po-
nudbe na ogl. odd. Jutra
pod »Točno 4«. 5780-16

Kupuj

domače

blago!

Lokali

Boseda 1 Din. davok 3 Din. za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Veliko delavnico

svetlo in suho oddam. —
Smrtniška c. 10. 6991-19

Mesnico

s inventarjem v Ljubljani
takoj oddam. Naslov v
vseh poslovalnicah Jutra. 5932-29

Stanovanja

Boseda 1 Din. davok 3 Din. za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Stanovanje

osobno s pritlikinami ali
dvoobno, isto v mestu,
leže solidna državna ura-
dnica. Ponudbe na ogl. odd.
Jutra pod šifro »Sodnija«. 5908-31a

Dvosob. stanovanje

s kabinetom ali triobno,
najam ali odkup. Po-
nudbe na ogl. odd. Jutra
pod »Odrakni«. 5904-31a

Sobo odda

Boseda 1 Din. davok 3 Din. za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Sobo

lepo opremljeno, s poseb-
nim vzhodom oddam boljši
osebi na Taboru, Vrhovce-
va ul. 9/1, desno. 5937-33

Prazno sobo

s opremljeno kopalnico v
sredini mesta oddam s 1.
apriliom. Poizve se v Ko-
nikovi ulici št. 17. pritlik-
je. 5943-33

Solnčno sobo

s opremljeno kopalnico, prost
vzhod, center, oddam boljši
osebi gospodu. Naslov v
vseh poslovalnicah Jutra. 5908-33

Sostanovalko

inteligentno sprejme gospa
v mestu. Ponudbe na ogl.
odd. Jutra pod »Začela«. 5973-33

Lepo sobo

takoj oddam gospodu. —
Naslov v vseh posloval-
nicah Jutra. 5939-33

Opremljeno sobo

s posebnim vzhodom oddam
1 — 2 osebam, event. bra-
no. Nebošič V. nadstr. 5932-23

Razno

Boseda 1 Din. davok 3 Din. za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Trenškotni, veterini

suknjiči

Novosti,

lepe vzorce

za pumparice,
sportne obleke
nudi ceneno

Presker,

Sv. Petra c. 14.

Med mestom

in deželo

posreduje »Jutrova«

mali oglasnik

Gumbi za preobleko

vseh vrst in

velikosti,
stroje
in stanice

TOVARNISKE CENE!

A. GUTTMANN

Zagreb — Martičeva 4

TELEFON 58-21

VAS ZVESTI SPREMEJVALEC

»OLLA«

KI VAS ZANESLJIVO VARUJE

SMRT PLESAVOSTI! »MORANA« PRAVO ČUDO!

»MORANA« JE USAVRŠENA ODPRAVA, PRILJAJ, EKCEMEJACI IN HRANI LASIŠE. TAKOJ USTAVI IZPADANJE LAS. LASJE PORASTEJO TUDI NA PLESASTOM MESTU. CENA STAKLENICE DO POVZETJU DIN 40. POŠTNA DIN 7.

MODERNA KOZMETIKA - S P L I T -

»MORANA« DIPLOMIRANA V LONDONU S OF GRAND PRIX IN ZLATO KOLAJNO

Po kratki bolezni in previdena s tolažili svete vere za umirajočo nam je umrla naša najljubša sestra, teta, gospa

Ernestina Oman

rojena IHAN

Pogreb blagopokojne se bo vršil v soboto, dne 27. marca 1937,

ob 2. uri popoldne iz Poljanske ceste šte. 17, na pokopališče k

Sv. Križu.

LJUBLJANA, dne 25. marca 1937.

ZALUJOČI OSTALI.